

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : De Belgische nijverheid van 1939 tot 1945 — Economische wetgeving — Statistieken

DE BELGISCHE NIJVERHEID VAN 1939 TOT 1945

HUIDEN EN LEDER

A — Overgang van vredes- naar oorlogseconomie Januari 1939-Mei 1940

Het losbarsten der vijandelijkheden veroorzaakte in den ledersector, evengoed als in de andere economische sectoren, een gevoelige wijziging in de bedrijfsvoorwaarden van dezen nijverheidstak.

Tijdens de eerste acht maanden van het jaar 1939 was de toestand weinig bevredigend. De groothandelsprijzen van geloid leder en van de producten der huiden- en lederbedrijven bleven in den loop van deze periode op een zeer laag peil : het indexcijfer (basistijdvak : April 1914 = 100), dat schommelde tusschen een minimum van 461 in April en een maximum van 472 in Augustus, vertoonde, althans tijdens de eerste maanden van het jaar, een lichten achteruitgang t.o.v. 1938. Anderzijds hield de structureele crisis in de schoenindustrie verder aan en oefende een ongunstigen invloed uit op de bedrijvigheid van de looierijen.

De Septembegebeurtenissen brachten echter belangrijke wijzigingen aan dezen algemeenen toestand.

Voor de looierijen trad een verbetering in ten gevolge van de militaire bestellingen; ze hadden echter te kampen met zekere moeilijkheden ten aanzien van de voorziening.

De schoenfabrieken en de bedrijven van weeldeartikelen die als grondstof leder gebruiken, kwamen integendeel in een nadeelige positie te staan wegens de inkrimping van de vraag; iedereen was er immers op bedacht met het oog op de zoozeer gevreesde beproe-

vingen de aankopen te beperken om liquide reserves aan te leggen.

Ingevolge bestellingen van de militaire administratie kenden de looierijen spoedig een toenemende bedrijvigheid. De verkoopprijzen van geloid leder stegen in den groothandel met 30 tot 40 pCt. t.o.v. de vorige maanden. Tijdens het eerste halfjaar van 1939 werd het stuk zwaar leder, prima kwaliteit, verkocht tegen *fr* 24 of *fr* 25 het kg. In December werd *fr* 32 en *fr* 33 genoteerd. De prijsstijging hield trouwens aan tijdens de eerste maanden van 1940. Deze evolutie komt tot uiting in het indexcijfer der groothandelsprijzen voor geloid leder en voor de producten der huiden- en lederindustrie. Van 472 in Augustus 1939 steeg het tot 645 in December om 768 in April 1940 te bereiken, nadat het een topcijfer van 781 in Februari van hetzelfde jaar had gekend. Er dient aangestipt dat tot basis van dit indexcijfer niet enkel de prijzen der verschillende soorten geloid leder genomen werden, doch eveneens de schoenprijzen die een veel zwakkere haussetendens vertoonden — de stijging was nauwelijks iets hooger dan 10 pCt. — daar de fabricage verder geschiedde op grond van vroegere leveringscontracten van grondstoffen.

De uitvoer van geloid leder bleef op een bevredigend peil gehandhaafd. Het aandeel van de neutrale landen hierin was aanzienlijker dan tijdens de vóór-oorlogsche jaren.

Zoo de aanvang der vijandelijkheden een vermeerdering van den omzet der looierijen en een afgeteekende hausse der verkoopprijzen van hun pro-

ducten met zich bracht, deed hij anderzijds voor deze ondernemingen een ernstig probleem ten aanzien van de grondstoffenvoorziening oprijzen. Zooals bekend, worden de ruwe ledersoorten vooral uit Argentinië, Uruguay, Paraguay, Brazilië, Afrika en Australië ingevoerd. De voornaamste looistof, de *quebracho*, wordt ons eveneens door Zuid-Amerika geleverd. De inkrimping van den overzeeschen handel met ingang van September 1939 leidde tot een teruggang van den aanvoer van uitheemsch leder in België. Te dien aanzien zijn de cijfers van de ledermarkt te Antwerpen tijdens de laatste maanden van 1939 veel-beteekenend (zie tabel 1). De aanvoer evenals de verkoopen en het doorvoerkeer namen af t.o.v. de voorgaande jaren, terwijl de voorraden geleidelijk uitgeput geraakten. Aan het einde van 1939 bedroegen ze nog slechts 800 stuks tegen 37.800 per einde 1938 en 57.638 per einde 1937. Deze reserves uitheemsch leder werden overigens sinds het begin der vijandelijkheden aan de behoeften van het leger voorbehouden. Tabel II, opgemaakt naar de gegevens van het *Bulletin over den handel met de vreemde landen*, doet een vermindering van den invoer van ruwe huiden en pelswerk uitschijnen. Terwijl het invoeroverschot gemiddeld 29.024 t 's jaars beliep voor 1936, 1937 en 1938, bedroeg het nog slechts 15.998 t in 1939. Een vergelijking van de cijfers der eerste vier maanden van 1939 met deze der eerste vier maanden van 1940 is buitengewoon teekenend. Terwijl het invoeroverschot 7.735 t bereikte in 1939, bedroeg het nog slechts 6.085 t in 1940, in weerwil van een massale vermindering van den uitvoer van 8.725 t tot amper 1.730 t.

De looierijen waren aldus genoopt hun voorraden aan te spreken. De schaarschte aan beschikbaar uitheemsch leder, de algemeene toepassing van de *focharsule*, alsmede de stijging der vrachtprijzen en zeeverzekeringstarieven deden herhaaldelijk de noteringen van de inlandsche grondstoffen op de verschillende lederbeurzen van het land de hoogte ingaan. Deze bewegingen volstonden echter niet om de looierijen in gevaar te brengen, daar deze genoten van de gunstige invloeden van de hausse der verkoopprijzen voor gelooid leder en van de toeneming van het productievolume.

De bedrijvigheid der *schoenindustrie* daarentegen werd allesbehalve gestimuleerd door het uitbarsten der vijandelijkheden in Europa. Aan den vooravond van den tweeden wereldoorlog was deze industrie, ten gevolge van de geleidelijke sluiting van haar buitenlandsche afzetgebieden, door overovertuiling gekenmerkt. Haar gemiddelde jaarproductie bedroeg slechts ca. 10 miljoen paar per jaar voor een productiepoteentieel van 25 miljoen paar. Niettegenstaande den oorlogstoestand nam haar exportvolume nog af in 1939 (zie tabel III). Men kan zich afvragen of de prospectie van de buitenlandsche markten niet aan krachtadigheid te kort schoot; mogelijk is ook dat de behoeften van het leger in de oorlogvoerende

landen gecompenseerd werden door een vermindering van het civiel verbruik. Bij vergelijking der cijfers voor de eerste vier maanden van 1940 met deze voor de overeenkomstige maanden van 1939 blijkt, dat de uitvoer van lederen schoenen in 1940 lichtelijk hooger lag in gewicht terwijl hij verminderde in waarde.

Wat de binnenlandsche markt betreft, is nog een verdere geringe inkrimping merkbaar in 1939: de militaire administratie deed wel bestellingen doch het publiek daarentegen verminderde zijn aankopen. Zooals daareven aangestipt, stegen de groothandels-prijzen nauwelijks met zoowat 10 pCt.

In den loop der maanden die den oorlog voorafgingen leed de schoenindustrie dus verder onder haar structureele gebreken en onder de contractie der wereldmarkten. Er kan van haar niet worden gezegd dat de buitengewone toestand die sedert September 1939 heerschte, een toeneming der bedrijvigheid tot gevolg had.

De *riemfabrieken*, vooral gelegen in de streek van Verviers, ontvingen bij het begin van den oorlog een aanzienlijk aantal bestellingen. Ongelukkig dienden bepaalde fabrieken ontruimd te worden, hetgeen een afgeteekende herneming in den weg stond. De uitvoer was evenwel vrij levendig en geschiedde over het algemeen tegen winstgevendende prijzen.

Over zijn geheel beschouwd kende de *buitenlandsche handel* in leder, pelswerk en hieruit vervaardigde producten in 1939-1940, andermaal een inkrimping t.o.v. de vroegere jaren. Hoewel de uitvoer in 1940 in hoeveelheid afnam, daalde hij nochtans in bepaalde sectoren niet in gelijke verhouding t.a.v. de waarde — soms nam hij zelfs in waarde toe —, daar loonende prijzen in het buitenland konden verkregen worden wegens een begin van schaarschte. Zulks was het geval voor den uitvoer van voorwerpen van huiden of leder; een gelijkaardig verschijnsel kan worden waargenomen t.a.v. den uitvoer van konijnenhaar.

Zooals hierboven werd aangestipt, bleef de uitvoer van gelooid leder en huiden vrijwel op hetzelfde peil als in 1938.

* * *

B — Bezettingsperiode — Mei 1940-September 1944

De bezetting van ons land door de Deutsche legers, het stopzetten van al onze handelsbetrekkingen met de overzeesche landen hadden voor de lederindustrie zeer belangrijke gevolgen. Daar het haar onmogelijk was zich uitheemsch leder aan te schaffen, was ze voor haar verminderde bedrijvigheid nagenoeg uitsluitend aangewezen op de grondstoffen voortkomend van den inlandschen veestapel. Naarmate het aantal slachtingen afnam en het gewicht der huiden wegens de ondervoeding van het vee daalde, verminderde de bedrijvigheid.

Een ander probleem lag in de voorziening van looi-stoffen, daar de voornaamste onder hen, de *quebracho*, — zooals reeds vermeld — uit Zuid-Amerika moet worden ingevoerd. Hij diende dus vervangen hetzij door synthetische producten van Duitschen oorsprong, hetzij door inlandsche stoffen met vrij laag rendement.

De ontoereikendheid der grondstoffen leidde zooals in veel andere sectoren tot de invoering van een reglementeering der economische bedrijvigheid. De Staat werd er toe gebracht de verdeling der beschikbare grondstoffen, de organisatie der productie en de vaststelling der prijzen ter hand te nemen. In een eerste afdeling zullen wij een onderzoek instellen naar het kader door de overheid aan de lederindustrie opgelegd voor het uitoefenen harer bedrijvigheid, alsmede naar de algemeene reglementeringsprincipes die werden ingevoerd. In een tweede afdeling zullen wij nagaan welke bedrijvigheid in de verschillende sectoren kon worden gehandhaafd.

AFDEELING I

De organisatie van de lederindustrie tijdens de bezetting. De opgerichte lichamen en de algemeene principes van de ingevoerde reglementeering.

In uitvoering van het organiek besluit der waren-centrales werd op 3 September 1940 een *Ledercentrale* in het leven geroepen. Reeds met ingang van October van hetzelfde jaar begon ze bij wege van verordeningen de economische bedrijvigheid van den ledersector te regelen.

In het raam van deze studie kan er niet aan gedacht worden een gedetailleerde ontleding van den inhoud dezer opeenvolgende verordeningen te geven. Het essentiele van de reglementeering dient echter in herinnering te worden gebracht.

De ruwe huiden en het ruwe leder afkomstig van de slachtingen werden verplichtend geconcentreerd in handen van groothandelaars in ruwe huiden en ruw leder of van slachterscoöperaties voor de valorisatie van ruwe huiden, die ze slechts aan de lederfabrikanten mochten afstaan overeenkomstig de grondslagen van verdeling vastgesteld door de centrale. Wat de looistoffen betreft, deze mochten slechts worden aangekocht door de lederfabrikanten en zulks met inachtneming van de hoeveelheden leder die ze op grond van de verdeelingen van de centrale hadden ontvangen. Technische regels werden opgelegd ten einde een zoo economisch mogelijke looing te verzekeren.

De verkoop van de looierijen aan de leder- en huidenbewerkers geschiedde op quantitatieve grondslagen, door de Ledercentrale voor iedere onderneming vastgelegd. Ten slotte voorzagen de bewerkers, en met name de schoenfabrikanten, den handel in afgewerkte producten tot beloop der door de Centrale bepaalde behoeften van iedere onderneming.

Deze gezamenlijke organisatie moest de Ledercentrale in staat stellen de beschikbare grondstoffen onder de verschillende ondernemingen te verdeelen, de meest onmisbare sectoren voor de nationale economie te begunstigen, haar werking te coördineeren met deze der overheidsorganen die verantwoordelijk waren voor de voorziening der bevolking met gerantsoeneerde producten der ledernijverheid, inzonderheid schoenen.

Wat de prijzen betreft, deze werden gereglemeenteerd door het *Commissariaat voor prijzen en loonen*, dat de maximum-verkoopprijzen van ruw leder en ruwe huiden vaststelde. Voor gelooid leder en afgewerkte producten mochten de verkoopprijzen niet hooger zijn dan de kostprijs van ieder artikel, vermeerderd met een vastgesteld winstpercentage.

Er dient nog een woord gezegd over de rol die door de *bedrijfsgroeperingen* gespeeld werd.

Bij besluit van 12 September 1941 werd de *Hoofdgroepering Ledernijverheid* in het leven geroepen. Bij een ander besluit van 8 October werden drie ondergroeperingen opgericht in den schoot van de hoofdgroepering: de *Bedrijfsgroepering Ledervoortbrengende Nijverheid*, de *Bedrijfsgroepering Schoen-nijverheid*, de *Bedrijfsgroepering Lederverwerkende Nijverheid*.

Deze lichamen verzekerden de verdeling der grondstoffenbons overeenkomstig de door de centrale vastgelegde grondslagen; ze verschaften ook de noodige documentatie over de bestaande ondernemingen, de te begunstigen bedrijfstakken, de te bevorderen techniek.

AFDEELING II

De bedrijvigheid van de lederindustrie van Mei 1940 tot September 1944.

Na deze beknopte beschrijving van de verschillende publiekrechtelijke lichamen die in den loop der bezetting het algemeen kader vormden voor de bedrijvigheid der lederindustrie, zullen we thans in groote trekken het productiepeil nagaan dat in de voornaamste takken bereikt werd.

Het spreekt vanzelf dat een nogal aanzienlijk deel van de werkelijke productie niet voorkomt in de beschikbare statistische documentatie, daar deze slechts betrekking heeft op de door de overheid gereglemeenteerde voortbrenging. Zeker is dat de ondernemingen niet al hun aanvankelijke voorraden aangaven en dat clandestiene leveringen aan de looierijen gedaan werden tijdens de bezetting. Inderdaad, er bestaat niet de minste twijfel dat de huiden voortkomende van de sluikslachtingen, in veel gevallen werden overgemaakt aan de ondernemingen die zich met de bereiding er van konden belasten. Daarbij werd in de slachthuizen zeker een niet te verwaarloozen aantal huiden aan de officieele markt ontrokken. Het is ons natuurlijk niet mogelijk juiste

quantitatieve gegevens nopens deze « zwarte » productie te verstrekken; deze bleek evenwel betrekkelijk aanzienlijk, te oordeelen naar de vrij belangrijke leveringen aan den slukhandel, inzonderheid in den schoensector. Onze uiteenzetting zal derhalve noodgedwongen beperkt blijven tot een commentaar van de officieele gegevens.

De cijfergegevens betreffende het verloop der gecontroleerde voortbrenging weerspiegelen op alle gebieden een zeer afgeteekenden teruggang t.o.v. de vóór-oorlogsche productie. Vanzelfsprekend was de grondstoffenschaarschte oorzaak van deze inkrimping der productie.

In 1939 namen de *looierijen van zwaar leder*, gespecialiseerd in de fabricage van geglansd leder voor zolen en van technisch leder (leder voor drijfriemen, hulzen, enz.) maandelijks ca. 2.000 t huiden in bewerking, zegge 24.000 t 's jaars. De cijfers opgenomen in tabel IV toonen aan dat het tijdens de bezetting bereikte peil slechts 6.757 t bedroeg voor 1941, 5.985 t voor 1942, 5.024 t voor 1943 en 4.131 t voor 1944, zegge resp. 28, 24, 20 en 17 pCt. van de bedrijvigheid van 1939. De daling was hoofdzakelijk te wijten aan de uitschakeling van allen aanvoer van uitheemsche huiden, welke vóór den oorlog ca. 40 pCt. vertegenwoordigden van het ruw leder dat door de looierijen van zwaar leder in bewerking werd genomen. De door den Belgischen veestapel voortgebrachte hoeveelheden huiden en vellen waren veel geringer dan tijdens de vredesperiode, zulks wegens de Deutsche toeëigeningen van levend vee en ruw leder, de afnemering der slachtingen en de geleidelijke vermagering der dieren tijdens de laatste jaren der bezetting.

De productiecijfers doen een gelijkaardig verloop uitschijnen als de cijfers der in bewerking genomen grondstoffen. Terwijl de looierijen van zwaar leder in 1939 ca. 14.000 t afgewerkt leder voortbrachten — zoollleder en technisch leder —, beliep hun productie nog slechts 5.173, 4.360, 3.478 en 1.730 t voor de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944, hetgeen neerkomt op resp. 36, 31, 24 en 12 pCt. van de productie van 1939.

De *looierijen van half-zwaar leder* die chroomoverleder voor schoenen vervaardigen, bewerkten in 1939 ca. 10.000 t kalfs-, lichte runds- en paardenhuiden, hetgeen ca. 22.000.000 vierkante voet afgewerkte huiden opleverde. Tijdens de bezettingsjaren werden 5.828 t in 1941, 6.745 t in 1942, 3.214 t in 1943 en 2.699 t in 1944 bewerkt, zegge resp. 58, 67, 32 en 27 pCt. van het cijfer van 1939. De productie bedroeg 10.410.000 vierkante voet voor 1941, 10.518.000 voor 1942, 12.671.000 voor 1943 en 6.400.000 voor 1944, zegge resp. 47, 47, 57 en 29 pCt. van het cijfer der basisperiode. De toestand was derhalve gunstiger dan in den sector van het zware leder, wat gemakkelijk te verklaren valt gelet op het verloop der slachtingen tijdens de bezetting.

De *looierijen van schapen- en geitenvellen*, die voeringleder, marokijnleder alsmede hoedenleder voort-

brengen, lagen gedurende den oorlog, ingevolge het gebrek aan schapenvellen, practisch stil. Sommige onder hen bereidden konijnenvellen voor de fabricage van voeringleder.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat in het geheel 70 pCt. van het tijdens de bezetting officieel voortgebrachte afgewerkte leder ter beschikking van de Belgische nijverheid gesteld werd, die er trouwens een gedeelte van bewerkte voor rekening van het Reich, terwijl 30 pCt. werden uitgevoerd — hoofdzakelijk naar Duitschland. Het grootste deel van het beschikbare leder en de bereide vellen excl. technisch leder werd aan de schoenindustrie toegewezen, terwijl de marokijnindustrie, de handschoenfabrieken en de andere weeldeindustrieën die geloid leder verwerken, slechts onbeduidende contingenten ontvingen.

De *schoenindustrie* werkte naar rato van ca. 30 pCt. voor den Deutschen sector (bestellingen uitgevoerd voor de Deutsche overheid door middel van geloid leder dat op haar bevel werd toegewezen) en van 70 pCt. voor den civielen sector. Tijdens gansch den duur der bezetting werden slechts 6.420.000 bons afgeleverd die ieder recht gaven op een paar schoenen. Vermits het vóór-oorlogsch verbruik 13 miljoen paar per jaar beliep, werd tijdens de vijandelijkheden derhalve niet meer dan 11 pCt. van de normale consumptie gedekt; slechts 6.420.000 paar werden verdeeld, terwijl de distributie voor een periode van twee en vijftig maanden ca. 56.000.000 paar had moeten bereiken om het vóór-oorlogsch consumptiepeil te handhaven. De schaarschte aan grondstoffen, inz. aan zoollleder en voeringleder, alsmede de eischen der Deutsche overheid die aan bepaalde firma's zeer belangrijke bestellingen overmaakte, die werden uitgevoerd aan de hand van prioriteitstoewijzingen van geloid leder, zijn de twee voornaamste redenen van de zeer ontoereikende voorziening der bevolking van schoeisel tijdens de bezetting.

Iedereen gebruikte zijn reserves op en de meer goeode kringen moesten hun toevlucht nemen tot de zwarte markt, waar de prijs van lederen schoenen tot fr 1.500 of zelfs nog hooger steeg. De arbeidersbevolking — en meer bepaald de mannen die zich niet zooals de vrouwen fantaseschoenen van stof en houten zool konden aanschaffen — had zoodanig haar schoeisel opgebruikt, dat het probleem van de herstelling der versleten schoenen en van de levering van ten minste één paar nieuwe schoenen aan ieder Belgisch ingezetene als een der hoofddoeleinden moest voorkomen van de bedrijvigheid der lederindustrie na 's lands bevrijding.

De *riemfabrieken* ontvingen contingenten technisch leder die hun toelieten de minimum-voorziening van onze industrieën te verzekeren. Speciale toewijzingen werden gedaan aan de kleine ambachtstlui die zich vooral met herstellingen inlieten, ten einde aldus een onbezonnen aankoop van nieuwe riemen te vermijden en de kleine ondernemingen in het leven te

houden. Zoo ontvingen de groote looiers-riemfabrikanten, wier normale bedrijvigheid meer bepaald gericht is op de voortbrenging van exportartikelen, hoeveelheden die in 1941, 25 pCt., in 1942 en 1943 35 pCt. vertegenwoordigden van hun aankopen van 1938. Voor de tweederangsfabrikanten wier normale productie bestemd is voor de binnenlandsche markt, beliepen deze cijfers 35 en 50 pCt., terwijl de kleine firma's voorzien werden ten beloope van 100 pCt. van hun aankopen van 1938. Over het geheel beschouwd, konden maandelijks een zestigtal ton leder onder de ondernemingen verdeeld worden, terwijl het maandverbruik vóór den oorlog ca. 200 t bedroeg; de riemproductie werd onder de industriële ondernemingen verdeeld, in verhouding tot hun behoeften en na contróle door de hoofdgroepering waarvan de onderneming afhing.

In de *handschoenfabrieken* lag de bedrijvigheid bijna volledig stil wegens gebrek aan fijne vellen. De fabricage werd georiënteerd naar de voortbrenging van bedrijfshandschoenen. De activiteit in dezen ondersector bedroeg gemiddeld ca. 25 pCt. van deze der basisperiode 1938.

Tot in het midden van 1942 konden de *marokijnfabrieken* op ca. 25 pCt. van het peil van 1938 werken. Naderhand werden de toewijzingen zeer sterk ingekrompen en liep de productie tot een onbeduidende hoeveelheid terug.

* * *

C — Inzet van de vredeseconomie September 1944-einde 1945

De bevrijding van het grondgebied bracht voor de lederindustrie op verre na niet de gewenschte herleving. Alleen een aanzienlijke invoer van niet onthaarde gedroogde huiden en geloid leder had een onmiddellijke en massale herneming kunnen mogelijk maken, niet alleen in de looierijen doch ook in de bedrijven die afgewerkt leder gebruiken en die de toekomstige productie der Belgische looierijen niet konden afwachten. Ongelukkig moesten de Geallieerden ten gevolge van den wanhopigen tegenstand van de Wehrmacht aan de Duitsche grens een laatsten slag leveren. De beschikbare scheepsruimte moest hoofdzakelijk aan de militaire behoeften worden voorbehouden terwijl de invoer ten gunste van de civiele bevolking tot de producten van dringende noodwendigheid werd beperkt.

Deze toestand hield aan tijdens de laatste maanden van het jaar 1944 en de eerste helft van 1945. Na de overgave van het Reich nam de invoer toe, doch ten aanzien van het leder bleef hij gering tot aan het einde van het jaar 1945, zulks ingevolge de wereldschaarschte aan deze grondstof.

De aanvoer bedroeg amper 2.873 t ruwe huiden (voor zwaar en half-zwaar leder), 309.000 schapenvellen, 51.000 geitenvellen, terwijl 12.000 diverse

kleine vellen eveneens werden ingevoerd. Er dient aangestipt dat het grootste deel van dezen invoer plaats vond in December en dat deze huiden derhalve niet in 1945 konden worden in bewerking genomen.

Wat het geloid leder betreft, werden 312 t zoolleder en 2.420.000 voet half-zwaar leder ingevoerd. De binnenlandsche opbrengst van ruwe huiden was natuurlijk ontoereikend tot het onderhouden van een normale bedrijvigheid; ze beliep 5.332 t voor zwaar en half-zwaar leder, benevens 24.000 schapenvellen, 1.006.000 konijnenvellen en 3.000 andere vellen. Men kan zich een idee vormen over de ontoereikendheid van deze hoeveelheden, zoo men zich herinnert dat in 1939 ca. 35.000 t huiden voor zwaar en half-zwaar leder in de looierijen in bewerking werden genomen.

Moeilijkheden werden eveneens ondervonden bij de voorziening van looistoffen, althans in 1944 en tijdens de eerste maanden van 1945. In het tweede gedeelte van het jaar 1945 begonnen de Zuidamerikaansche stoffen evenwel hun intrede te doen op onze markt.

De ontoereikendheid der beschikbare grondstoffen noopte de overheid tot handhaving van een straffe reglementeering van lederhandel en -industrie. De verdeling der voorraden geschiedde onder leiding van het Verdeelingsbureau Leder — opgericht in den schoot van het Ministerie van Economische Zaken — en met de medewerking van de bedrijfsraden der lederindustrie, die in het leven geroepen werden in uitvoering van de besluitwet van 16 November 1944.

Wegens omstandigheden buiten het bereik van de contróle der nationale overheid kon deze organisatie nochtans de ontoereikendheid der basisvoorzieningen niet verhelpen. In den loop van de periode September 1944-December 1945 bleef het niveau van bedrijvigheid dan ook middelmatig in de gezamenlijke ledersectoren.

Wat de *looierijen* betreft, waren de ernstige schaarschte aan ruw leder, en looistoffen, het gemis aan steenkool en de restricties inzake elektrische energie er oorzaak van, dat de bedrijvigheid der ondernemingen niet enkel veel lager lag dan vóór den oorlog, maar zelfs dat ze hun voortbrenging niet konden handhaven op het tijdens de bezetting bereikte productiepeil. Inderdaad, in 1945 was de productie niet hooger dan 20 pCt. van het gemiddeld rendement der jaren 1937 tot 1939.

Ten aanzien van het zwaar leder werden slechts 3.656 t in bewerking genomen tegen 24.000 t in 1939, zegge 15 pCt.; de voortbrenging beliep 3.036 t tegen 14.000 t in 1939, zegge 21 pCt. De in bewerking genomen hoeveelheden lagen dus merkkelijk lager dan tijdens de bezetting (zie tabel IV), terwijl de voortgebrachte hoeveelheden ongetwijfeld het peil van 1944 overtroffen, doch beneden het peil bleven der voorgaande oorlogsjaren.

Voor het half-zwaar leder wijzen de cijfers op een gelijkaardigen toestand. Er werden 2.331 t in bewerking genomen in 1945, tegen 10.200 t in 1939, zegge 22 pCt.; de voortbrenging beliep 7.000.000 vierkante voet tegen 22.000.000 in 1939, zegge 31 pCt. De in bewerking genomen hoeveelheden waren dus geringer dan tijdens de bezetting, terwijl de voortbrenging, hoewel gestegen t.o.v. 1944, het niveau der voorgaande jaren niet bereikte.

De *schoenindustrie* moest wegens het grondstoffen tekort haar bedrijvigheid beperken, niettegenstaande den omvang der te dekken behoeften.

Over het algemeen werden vooral artikelen voortgebracht, waarvan de verkoop vrij was en die bestonden uit een lederen « schacht » (bovendeel van den schoen) en een houten zool. Bijna 2.000.000 paar van dit soort werden gefabriceerd.

Wat de geheel lederen artikelen betreft, was de voortbrenging niet hoger dan 1.300.000 paar, althans van schoenen bestemd voor de civiele bevolking. Het Ministerie van Landsverdediging kon ca. 115.000 paar doen fabriceren voor de uit Duitsland terugkeerende gevangenen en voor de miliciens. Slechts ca. 550.000 paar geheel lederen schoenen werden ingevoerd.

De schoenvoorziening van de bevolking in 1945 voldeed dus op verre na nog niet aan de behoeften. Dank zij de toewijzingen aan de schoenmakers konden gelukkig zoowat 3 miljoen paar hersteld worden.

De productieherneming in de *handschoenfabrieken* na de bevrijding mag vrij bevreemdend genoemd worden. Tijdens de eerste maanden na de bevrijding ontvingen de Belgische fabrieken bestellingen van 300.000 paar handschoenen voor het Britsche leger en van 20.000 paar voor het Amerikaansche leger. Deze bestellingen, uitgevoerd met grondstoffen door de Geallieerden geleverd, stelden de industrie in staat gedurende vijf à zes maanden een beperkte bedrijvigheid te onderhouden.

In Maart 1945 kwam een accoord tot stand tusschen de handschoenmakers en het Ministerie van Economische Zaken. De handel in groote en kleine geitenvellen werd vrijgegeven, doch de handschoenmakers gingen de verplichting aan hun producten niet te verkoopen tegen prijzen die een vastgesteld maximum overschreden. De geitenteeft is in België een familieonderneming; de slachtingen geschieden doorgaans op de hoeve zelf zoodat een distributieregeling zeer moeilijk blijkt. Het herstel van de handelsvrijheid op dit gebied had een heropleving van de markt ten gevolge. Ca. 300.000 kleine en 50.000 groote geitenvellen werden ter beschikking gesteld van de handschoenmakers, welke hoeveelheid — hoewel aanzienlijk en hoger dan de vooruitzichten — nochtans ver beneden het jaargemiddelde van 1.100.000 vellen bleef, welke vóór den oorlog in bewerking werden genomen. Het verschil dient natuurlijk toegeschreven aan het gebrek aan invoer van uitheemsche vellen. Inderdaad,

slechts heelemaal aan het einde van 1945 konden overeenkomsten afgesloten worden betreffende den invoer van 150.000 vellen uit Portugal.

De uitvoer was eveneens beperkt. Het bleef bij symbolische verzendingen, die vooral bedoeld waren om het contact met de cliënteel terug aan te knopen. De prijzen van onze industrie waren trouwens te hoog voor een aanzienlijken afzet in het buitenland: hun coëfficiënt bedroeg ca. 3 t.o.v. de vóór-oorlogsche periode. In dezen toestand zou nochtans een wijziging kunnen intreden in zooverre een aanzienlijke invoer van vreemde vellen zou kunnen plaats vinden. De prijzen dezer vellen zijn lager dan de Belgische. Daarbij zouden de vaste kosten bij een grooteren productieomvang over een grooter aantal eenheden kunnen verdeeld worden, hetgeen een aanzienlijke vermindering der kostprijzen tot gevolg zou hebben. In de betrokken kringen was men van oordeel dat, zoo deze grondstoffen konden ingevoerd worden, een uitvoerpeil van *fr* 120 à *fr* 140 miljoen tegen *fr* 45 à *fr* 50 miljoen vóór den oorlog gemakkelijk zou te bereiken zijn, hetgeen met inachtneming van het prijsverloop, de positie van onze handschoenindustrie op de buitenlandsche markten zou herstellen.

Wat de *marokijnfabrieken* betreft, waren de toewijzingen gering, de bedrijvigheid beperkt en de uitvoer onbeduidend.

De *riemfabrieken* en de *fabrieken van industriële lederwaren* kenden tijdens de maanden na de bevrijding slechts een beperkte activiteit wegens de ontoereikende ledervoorziening. De toewijzingen van gelooid technisch leder beliepen slechts 480 t in 1945 tegen 720 t tijdens de bezettingsjaren. In 1938 bedroeg het verbruik 2.400 t. Het productiepeil kon derhalve in 1945 niet hoger zijn dan 20 pCt. van het vóór-oorlogsch gemiddelde.

Buiten de schaarschte aan beschikbaar leder werd de productie eveneens door andere factoren geremd: gebrek aan steenkool en aan lijm, ontreddering van het vervoer en van de stroomvoorziening tijdens de eerste maanden van het jaar 1945. Hun invloed was evenwel slechts van ondergeschikt belang en de door hen veroorzaakte vertragingen konden gemakkelijk weer goedge maakt worden.

Wegens den beperkten productieomvang en de aanzienlijke behoeften van onze nijverheid, was de vraag naar riemen en technische lederwaren in den loop van het jaar 1945 veel hoger dan het aanbod. Nochtans werd geen enkel officieel verdeelingsstelsel ingevoerd. De overheid schonk haar vertrouwen aan de producenten om te bepalen in welke rangorde de bestellingen dienden uitgevoerd met het oog op het dekken van de meest dringende behoeften.

In verband met de schaarschte aan technische lederwaren op de binnenlandsche markt kon de uitvoer vanzelfsprekend slechts symbolisch zijn. Voor het jaar 1945 bereikte hij maar een bedrag van

fr 7.917.000 en was vóór alles bestemd om contact te hernemen met vroegere klanten.

In dit opzicht leken de vooruitzichten aan het einde van het jaar 1945 nochtans niet slecht. De vraag naar offertes vanwege buitenlandsche firma's was zeer levendig; zoo de Belgische prijzen over het algemeen vrij hoog waren t.o.v. deze der vreemde concurrentie, mocht verhoopt worden dat het verschil zou verminderen en verdwijnen met de toenemende bedrijvigheid van onze industrie en de verlaging van den druk van de algemeene kosten. Wij vervaardigen trouwens zekere specialiteiten, voor dewelke de prijs slechts van ondergeschikt belang is, daar de kwaliteit het doorslaggevend element vormt.

Kortom, men was in de bevoegde kringen van oordeel dat de Belgische riemindustrie een eervolle plaats op de buitenlandsche markten zou kunnen heroveren, wanneer de nationale vraag zou bevredigd zijn en een aanzienlijke invoerstroaming tot stand gekomen. Evenwel werd aangedrongen op een spoedige herneming van belangrijke leveringen aan het buitenland ten einde te vermijden dat de vreemde industrie bepaalde markten overstroomt.

Over het geheel genomen had de lederindustrie in 1945 dus verder te lijden onder de ontoereikende ledervoorziening. Een heropleving teekende zich nochtans af. De invoer kende een stijgend verloop tijdens de eerste weken van het jaar en een omvangrijk programma werd uitgewerkt voor het eerste halfjaar van 1946. Einde 1945 scheen derhalve de hoop gewettigd, dat het jaar 1946 terzelfder tijd zou leiden tot een toereikende bevrediging der behoeften aan schoeisel der bevolking en tot de herneming van een aanzienlijke bedrijvigheid in de riem-, handschoen- en marokijnfabrieken. Dat het belang van deze laatste bedrijfstakken voor de nationale economie op een oogenblik dat de massale uitvoer van producten, die hun hoogere waarde ontleenen aan den daarin verwerkten arbeid, een dwingende noodzaak is, kon wel door niemand over het hoofd worden gezien.

TABEL I Verloop van de ledermarkt te Antwerpen
Hoeveelheden (honderden stuks)

Bron: Bulletin mensuel van de heeren Grisar & Co, makelaars.

Maand	1937				1938				1939			
	Aanvoer tijdens de maand	Verkoop tijdens de maand	Doorvoer tijdens de maand	Voorraden einde maand	Aanvoer tijdens de maand	Verkoop tijdens de maand	Doorvoer tijdens de maand	Voorraden einde maand	Aanvoer tijdens de maand	Verkoop tijdens de maand	Doorvoer tijdens de maand	Voorraden einde maand
Januari	837	364	582	72	633	253	541	415	657	236	492	307
Februari	854	179	653	94	671	102	522	463	314	155	272	194
Maart	914	255	681	72	660	123	474	526	571	53	488	223
April	1.002	114	879	82	469	181	394	420	392	127	338	150
Mai	1.054	147	856	133	593	143	453	417	453	27	309	266
Juni	883	226	550	240	941	226	715	417	590	209	548	99
Juli	1.263	183	863	457	648	257	283	525	665	312	351	101
Augustus	883	112	778	451	707	120	623	490	764	43	491	331
September	998	270	798	380	910	233	602	565	322	321	288	43
October	915	93	653	549	556	368	309	443	302	24	291	30
November	686	223	387	626	522	178	415	372	402	17	389	25
December	821	387	483	576	588	221	361	378	236	28	224	8

TABEL II In- en uitvoer van ruwe huiden en bontwerk

Bron: Bulletin over den handel met de vreemde landen.

Jaar	HOEVEELHEID (tonnen)			WAARDE (duizenden franken)		
	Ruwe huiden	Ruw bontwerk (1)	Totaal	Ruwe huiden	Ruw bontwerk (1)	Totaal
Invoer:						
1935	37.513	10.032	47.545	235.197	191.271	426.468
1936	38.087	9.881	47.968	298.134	301.034	599.168
1937	44.993	10.897	55.890	433.010	320.930	753.940
1938	43.216	11.559	55.773	350.094	242.369	592.463
1939	28.679	9.535	38.219	215.072	169.546	384.618
1939 eerste 4 maanden	12.021	4.439	16.460	88.272	88.432	176.704
1940 eerste 4 maanden	4.876	2.943	7.815	50.909	68.946	129.855
Uitvoer:						
1935	19.868	2.004	21.872	104.581	43.836	148.417
1936	20.089	2.571	22.660	133.026	106.384	239.410
1937	22.451	2.994	25.445	194.201	132.212	326.413
1938	22.029	2.424	24.452	167.274	87.221	254.495
1939	18.527	3.689	22.221	129.178	102.162	231.340
1939 eerste 4 maanden	7.621	1.104	8.725	51.535	29.688	81.223
1940 eerste 4 maanden	917	813	1.730	10.235	29.522	39.757

(1) Deze rubriek heeft grotendeels betrekking op den handel in konijnenvellen.
Nummers van het douanetarief: ruwe huiden: n° 22; ruw bontwerk: n° 23.

TABEL III

In- en uitvoer van schoeisel

Bron: Bulletin over den handel met de vreemde landen.

Jaar	HOEVEELHEID (tonnen)			WAARDE (duizenden franken)		
	Lederen schoeisel	Schoeisel van weefsel, vilt of rubber	Totaal	Lederen schoeisel	Schoeisel van weefsel, vilt of rubber	Totaal
<i>Invoer :</i>						
1935	176	788	964	17.459	17.346	34.805
1936	189	887	1.076	18.973	19.625	38.598
1937	308	1.135	1.443	34.959	24.770	59.729
1938	232	1.043	1.275	22.064	22.297	44.361
1939	208	931	1.139	17.149	19.039	36.188
1939 eerste 4 maanden ..	60	288	348	6.317	5.526	11.843
1940 eerste 4 maanden ..	90	338	428	7.590	7.270	14.860
<i>Uitvoer :</i>						
1935	95	94	189	10.998	2.226	13.224
1936	135	87	202	13.107	1.714	14.821
1937	163	64	227	16.547	1.412	17.959
1938	149	73	222	16.237	1.623	17.860
1939	116	49	165	14.588	1.309	15.897
1939 eerste 4 maanden ..	49	14	63	6.568	296	6.864
1940 eerste 4 maanden ..	69	36	105	5.342	643	6.985

Nummers van het douanetarief :

Tot 30 Juni 1938 : lederen schoeisel : n^{rs} 1156 tot 1158; schoeisel van weefsel, vilt of rubber : n^{rs} 1153 tot 1155.Sedert 1 Juli 1938 : lederen schoeisel : n^{rs} 1153, 1154a¹, a², 1155; schoeisel van weefsel, vilt of rubber : n^{rs} 1154b, 1156 tot 1158.

TABEL IV

Bedrijvigheid in de looierijen

(1939-1945)

Jaar	LOOIERIJEN VAN ZWAAR LEDER				LOOIERIJEN VAN GROOTE VELLE			
	In bewerking genomen		Productie		In bewerking genomen		Productie	
	Absolute getallen in tonnen ruw leder	in pCt. van 1939	Absolute getallen in tonnen afgewerkt leder	in pCt. van 1939	Tonnen ruwe vellen	in pCt. van 1939	Vierkante voeten	in pCt. van 1939
1939	24.000	100	14.000	100	10.200	100	22.000.000	100
1941	6.757	28	5.173	36	5.828	58	10.410.000	47
1942	5.985	24	4.360	31	6.745	67	10.518.000	47
1943	5.024	20	3.478	24	3.214	32	12.671.000	57
1944	4.131	17	1.730	12	2.699	27	6.400.000	29
1945	3.656	15	3.036	21	2.331	23	7.000.000	31

(*) Voor 1940 zijn de cijfers niet gekend.

PAPIER

A — Overgang van vredes- naar oorlogseconomie
Januari 1939-Mei 1940

Het meest in het oog vallend feit tijdens het deel der verslagperiode vóór het uitbreken van den tweeden wereldoorlog was voor de papiernijverheid de wijziging der douanetarieven, bij koninklijk besluit van 12 Juni 1939.

De regering verhoogde de invoerrechten op papier, karton, papier- en kartonwerk, boekhandelsartikelen en producten der grafische bedrijven.

Deze maatregelen hadden ten doel de Belgische industrie tegen de steeds scherpere buitenlandse concurrentie te beschermen. De vreemde afzetgebieden van onze papiernijverheid waren aanmerkelijk ingekrompen ten gevolge van het buitenlandsch protectionisme (opvoering der invoerrechten, contingenteeringen, deviezencontrôle), de oprichting van papierfabrieken in bepaalde landen, zoals in Egypte en de Staten van Zuid-Amerika, waar er vroeger geen bestonden, alsmede de ontwikkeling der productie in andere landen, zoals Japan, die vroeger in ruime mate van de Europeesche voortbrenging afhankelijk waren.

Dank zij een scherpe dumpingpolitiek wist de buitenlandse concurrentie daarentegen geleidelijk haar stellingen op de binnenlandse markt te verstevigen. Zekere landen toch leverden ons papierpulp tegen prijzen die aanzienlijk afweken van degenen die ze anders voor hun afgewerkte papierwaren op onze markt in rekening brachten. Volgens gegevens, verstrekt door het Departement van Economische Zaken, gaven de noteeringen voor papierpulp van bepaalde buitenlandse producenten een stijging te zien van 100 pCt. van 1935 tot 1939, dan wanneer de papierprijzen slechts met nagenoeg 35 pCt. toenamen.

Het douanestelsel werd dan ook gewijzigd om een einde te stellen aan de onnatuurlijke onevenwichtigheid tusschen de Belgische en de buitenlandse prijzen. Er zij trouwens op gewezen dat het productievermogen der op volle krachten werkende Belgische industrie ruim toereikend is om het grootste deel der behoefte van de binnenlandse markt te dekken. Alleen die qualiteiten, waarvan het te geringe verbruik de fabricage hier te lande zelf niet wettigt, zouden nog dienen ingevoerd. Daaronder vallen o.m. handpapier voor bankbiljetten en effecten aan toonder, luxe-postpapier en extra-fijn papier voor de fabricage van carbonpapier, stencils, enz.

De wijzigingen aan afdeling XII van het douanetarief « Papier en zijn toepassingen » bleven binnen matige verhoudingen. De verhooging was over het algemeen begrepen tusschen 15 en 20 p. m., hetgeen als een minimale protectie voor de nationale industrie kon worden beschouwd. Een parallele wijziging werd gebracht aan het tarief der boekhandelsartikelen en de producten der grafische bedrijven.

Het valt uiterst moeilijk de gevolgen dezer maatregelen op de bedrijvigheid van de papiernijverheid nauwkeurig na te gaan, daar ze genomen werden op een oogenblik, toen de economische conjunctuur, in verband met den oorlog, een afgeteekende wijziging ging ondergaan.

Het eerste halfjaar van 1939 kende een vrij zwakke activiteit. De vraag bleef relatief gering en de prijzen bewogen zich op een zeer laag peil. Het indexcijfer der groothandelsprijzen van papierwaren toch bleef op het peil van 644 tijdens de eerste negen maanden van 1939, hetgeen wijst op een afgeteekenden teruggang t.o.v. de overeenkomstige periode van 1938 (cfr. tabel 1).

In den loop van het tweede halfjaar, en meer bepaald met ingang van September, trad een snelle verandering van den toestand in. De groothandelsprijzen van papier gaven een haussebeweging te zien, zoodat het indexcijfer 756 bereikte in December 1939 en 825 in April 1940. Anderzijds stroomden de bestellingen aanhoudend binnen; de papierfabrieken hadden dan ook op volle krachten kunnen werken, zoo het probleem van de vervanging der onder de wapens geroepen geschoolde werkkrachten niet was opge-

Spijt het uitbreken der vijandelijkheden geschiedde de grondstoffenvoorziening onder vrij bevredigende voorwaarden. Voor gansch het jaar 1939 bedroeg de invoer van ruw hout voor de fabricage van papierpulp 61.594 t ter waarde van *fr* 17.289 duizend, en van papierpulp en papierafval 186.020 t ter waarde van *fr* 173.353 duizend. In totaal werden aldus 247.614 t grondstoffen ter waarde van *fr* 190.642 duizend geïmporteerd, tegen 247.951 t en *fr* 181.889 duizend in 1938. Tijdens de eerste vier maanden van 1940 werden slechts 2.696 t ruw hout ter waarde van *fr* 416 duizend ingevoerd, tegen 12.374 t ter waarde van *fr* 3.797 duizend tijdens de overeenkomstige maanden van 1939. Voor papierpulp en papierafval waren de getallen resp. 42.998 t en *fr* 62.354 duizend in 1940 (eerste vier maanden) tegen 55.696 t en *fr* 46.672 duizend voor het overeenkomstig tijdvak van 1939. Over het geheel beliep de invoer van grondstoffen voor de papiernijverheid 45.694 t ter waarde van *fr* 62.770 duizend tijdens de eerste vier maanden van 1940, tegen 68.070 t ter waarde van *fr* 50.469 duizend tijdens de overeenkomstige periode van 1939. De invoer daalde derhalve in hoeveelheid, doch steeg in waarde ten gevolge van de prijzenhause.

De buitenlandse handel in afgewerkte producten (papier, karton, papier- en kartonwerk) was gekenmerkt door een lichte afneming van den invoer en een zwakke toeneming van den uitvoer onder den cumulatieven invloed van de tariefwijzigingen en de oorlogsomstandigheden.

Van 75.964 t ter waarde van *fr* 242.356 duizend in 1938 viel de invoer op 68.745 t ter waarde van *fr* 210.638 duizend in 1939. Tijdens de eerste vier maanden van 1939 bedroeg de invoer 20.553 t ter waarde van *fr* 62.176 duizend, dan wanneer hij tijdens dezelfde periode van 1940 nog slechts 18.386 t ter waarde van *fr* 65.113 duizend beliep.

De uitvoer steeg van 24.645 t ter waarde van *fr* 118.528 duizend in 1938 tot 27.617 t ter waarde van *fr* 122.386 duizend in 1939. Van 8.926 t ter waarde van *fr* 45.288 duizend tijdens de eerste vier maanden van 1939 was hij toegenomen tot 13.527 t ter waarde van *fr* 62.258 duizend tijdens de eerste vier maanden van 1940.

De buitenlandse handel in boeken, handschriften en dagbladen onderging slechts weinig wijzigingen in 1939 en in de eerste maanden van 1940. De invoer, die in 1938 10.805 t ter waarde van *fr* 112.645 duizend beliep, bedroeg in 1939 10.205 t ter waarde van *fr* 97.872 duizend en 2.200 t ter waarde van *fr* 23.283 duizend tijdens de eerste vier maanden van 1940. De uitvoer beliep resp. 3.424 t ter waarde van *fr* 51.885 duizend in 1938, 2.791 t ter waarde van *fr* 44.555 duizend in 1939 en 650 t ter waarde van *fr* 14.405 duizend tijdens de eerste vier maanden van 1940.

* * *

In den loop der bezettingsperiode werd de Belgische papiernijverheid geordend in het raam van het nieuwe economische milieu, gevormd door de verschillende landen die aan de hegemonie van het Reich waren onderworpen en door de toegankelijke neutrale landen.

Het is niet van belang ontbloeit den terugslag van dezen toestand te bestudeeren en inzonderheid de factoren na te gaan die weldra een nijpende vezelstoffschaarschte voor de papierindustrie veroorzaakten.

Niet in de Angelsaksische blokkade toch kan een onmiddellijke en bevredigende verklaring voor dit verschijnsel gevonden worden, want het is een vaststaand feit dat het gedeelte van Europa, dat aan de Duitse overheersching was onderworpen of in economische betrekkingen met het Reich stond, d.w.z. in feite alle Europeesche landen behalve Groot-Brittannië, Ierland en de U.S.S.R. (sedert 1941), ruimschoots in zijn behoeften aan papierpulp tijdens de vredesjaren kon voorzien.

Het probleem der voorziening der Europeesche papiernijverheid van cellulose tijdens de blokkadejaren dient derhalve onderzocht aan de hand van statistische gegevens, en de oorzaken gepreciseerd waardoor de bedrijvigheid in de papierindustrie niet op het peil van vóór den oorlog kon worden gehandhaafd.

Toentertijde vertegenwoordigde de Europeesche papierpulp- en celluloseproductie — buiten die van de U.S.S.R., Ierland en Groot-Brittannië — bijna de helft van de wereldproductie (10.713 duizend t op 21.500 duizend t in 1938). Deze productie kwam grootendeels op rekening van de Skandinavische en de Baltische landen. Centraal Europa kwam op de tweede plaats, terwijl West-Europa (Nederland, België, Zwitserland, Frankrijk), Zuid-Europa (Italië, Spanje, Portugal) en Zuid-Oost-Europa (Hongarije, Balkanlanden) slechts een zeer ondergeschikte plaats innamen. Onderstaande tabel geeft voor het jaar 1938 het productiepercentage van ieder der voormelde gebieden.

Europeesche papierpulpproductie in 1938
(houtpulp)

Bron: *Statistisch Jaarboek van den Volkenbond, 1939-1940.*

	Absolute getallen (duizenden tonnen drooggewicht)	pCt. van het totaal
Noord-Europa (Skandinavische en Baltische landen)	6 264	57,03
Centraal-Europa	3 464	31,54
West-Europa (zonder Groot-Brittannië)	552	5,03
Zuid-Europa (Italië, Spanje, Portugal)	226	2,06
Zuid-Oost-Europa	207	1,83
Groot-Brittannië	270	2,46
	10.983	100,—

De productie van de U.S.S.R. is in deze tabel niet opgenomen. Daar anderzijds juiste cijfergegevens voor bepaalde landen, met name Spanje, Portugal en zekere Balkanstaten, ontbraken, dienden ramingen gemaakt, welke nochtans de gezamenlijke resultaten niet in belangrijke mate kunnen wijzigen. Opgemerkt zij dat de statistiek enkel op papierpulp betrekking heeft. Het ontbreken van gegevens heeft ten gevolge dat rekening kan worden gehouden noch met de productie van stroopulp en van pulp van lompen, noch met het verbruik van oud papier.

Er moge worden gewezen op de omvangrijke productie van houtpulp — voornaamste grondstof voor de papier- en kartonfabricage — in de gezamenlijke landen die in de invloedssfeer van het Reich moesten ingeschakeld worden. Bedoelde productie overschreed ruimschoots het binnenlandsch verbruik der beschouwde landen. Zulks wordt bevestigd door een onderzoek der cijfers van den buitenlandschen handel der Europeesche landen (excl. de U.S.S.R., Engeland en Ierland) in papierpulp (stroom, houtvezels en lompen). Bedoelde landen betrokken in 1936, 1937 en 1938 resp. slechts 49, 49 en 51 duizend t uit de overzeesche markten, voornamelijk Canada en de Vereenigde Staten, dan wanneer hun uitvoer naar de overzeesche gebieden veel aanzienlijker was, nl. resp. 3.448, 3.751 en 3.371 duizend t voor de jaren 1936, 1937 en 1938.

Op het eerste gezicht blijkt dus dat de Europeesche economie tijdens den oorlog over een ruim toereikende houtpulpvoorziening had kunnen beschikken, vermits alle transoceanisch handelsverkeer onderbroken was en het enorm overschot van den uitvoer naar de overzeesche gebieden ter beschikking bleef van de aan Duitschland onderworpen gebieden.

Zooals bekend was zulks geenszins het geval evenals zooveel andere bedrijven, leed ook de papiernijverheid aan grondstoffschaarschte. Wij achten het nuttig de voornaamste oorzaken hiervan nader toe te lichten.

Allereerst was daar het vervoerprobleem. De productie van afgewerkt papier en karton is niet uitsluitend gelocaliseerd in de streken waar papierpulp wordt voortgebracht. Noord- en Centraal-Europa voorzien de streken van West-Europa, Zuid-Europa en de Balkanlanden van halfverwerkte grondstoffen. Aldus vertoonden Noord- en Centraal-Europa b.v. in 1938 uitvoeroverschotten van papierpulp (cellulose, houtpulp, stroopulp, pulp van vezels en lompen) van resp. 4.174 en 118 duizend t, dan wanneer West-Europa, Zuid-Europa en Zuid-Oost-Europa invoeroverschotten hadden van 708, 267 en 35 duizend t. Het vervoer van papierpulp, een stapelproduct, moet volgens bedrijfseconomische beginselen langs den zeeweg geschieden; het is dan ook licht begrijpelijk dat aanzienlijke moeilijkheden niet uitbleven. Wel is waar werd de kustvaart door middel van beschermde konvooien in de Baltische Zee en, in zekere mate, in de Noordzee in stand gehouden,

maar eenerzijds was de beschikbare scheepsruimte ontoereikend, en anderzijds werd de Noordzee, van een zekere breedte af, spoedig ontoegankelijk voor de Deutsche en daarmee gelijkgestelde schepen, zoodat men zich van de spoorwegen moest bedienen om de goederen ter bestemming te voeren. Het vervoer werd aldus bemoeilijkt door overladingen en overbelasting der spoorwegen, terwijl aanzienlijke verliezen geleden werden ten gevolge het torpedeeren van schepen door de Geallieerden of van hun vernieling door de Angelsaksische luchtmacht.

Blijkbaar waren de relatieve ontreddeering der vervoermiddelen en de verliezen ter zee nochtans niet de hoofdoorzaken van de schaarsche papierpulpvoorziening van de verschillende landen van Europa en meer bepaald van België. Veeleer lagen de moeilijkheden bij het verloop der productie.

In de eerste plaats hadden de krijgsverrichtingen tot gevolg dat bezet Europa herhaaldelijk van bepaalde voorzieningsbronnen afgesneden werd, of dat de productie gehinderd werd. Aldus veroorzaakten de krijgsverrichtingen in Finland, in verband met het gebrek aan werkkrachten, een gevoelige daling van de productie van dit land, terwijl anderzijds de naasting door de Sovjet-Unie, van de Baltische landen, van een deel van Polen, van Bessarabië en een deel van Finland, de belangrijke houtreserves van deze gebieden en van hun cellulosefabrieken aan de Europeesche economie onttrok.

Nochtans waren de gevolgen van deze krijgshandelingen naar verhouding slechts van ondergeschikt belang. Een veel diepgaander invloed ging uit van de instelling in de productielanden, ook neutrale, van een oorlogseconomie die grondig van de vredeseconomie verschilde. Deze evolutie had op de papierpulpproductie een uiterst verreikenden invloed.

Vooreerst is het verbruik van ruw hout in oorlogstijd zeer aanzienlijk (aanbouw van barakken, fortjes, loopgraven, herstelling van vernielde huizen, enz.). Deze hoeveelheden hout werden onttrokken aan de papierpulpindustrie. Evenzoo werd hout, in verband met de relatieve steenkoolschaarschte, als brandstof aangewend in landen waar overvloedige houtreserves voorhanden zijn, zooals Zweden.

Meer algemeen werd de productie van papierpulp in de meeste landen beperkt wegens de ontoereikende steenkoolvoorziening.

Ten slotte was de aanwending van cellulose voor de fabricage van kunstmatige textielvezels en synthetisch hontwerk een andere factor, die in ruime mate bijdroeg tot de schaarschte aan papierpulp.

Eenige cijfergegevens zullen de belangrijkheid van den teruggang die in de voornaamste productielanden werd waargenomen, in een klaar daglicht stellen. De Finsche papierpulpproductie, die 2.110 duizend t bedroeg in 1938, viel tot 1.614 duizend t in 1939, 657 duizend t in 1940, 678 duizend t in 1941 en 662 duizend t in 1942. De Zweedsche productie evo-

lueerde van 3.061 duizend t in 1938 tot 3.137 duizend t in 1939, 1.967 duizend t in 1940, 1.302 duizend t in 1941, 1.745 duizend t in 1942 en 1.240 duizend t in 1943 (*Statistisch Jaarboek van den Volkenbond, 1942-1944*).

Bij deze algemeene factoren, die de toenemende schaarschte aan pulp in de Europeesche economie tijdens de oorlogsjaren verklaren, komt t.a.v. de bezette landen klaarblijkelijk nog de politiek van het Reich, die er op gericht was het grootste deel der beschikbare grondstoffen aan de Deutsche ondernemingen voor te behouden.

Ten gevolge van het tekort aan grondstoffen en half-fabricaten in de Belgische papiernijverheid tijdens de bezettingsjaren, was het noodzakelijk de bedrijvigheid van dezen sector aan een steeds verder gaande overheidsreglementeering te onderwerpen; deze ging gepaard met een steeds meer afgeteekenden teruggang der productie van afgewerkt papier en karton.

In een eerste afdeeling zal een onderzoek worden gewijd aan de officieele instellingen, die het raam vormden van de bedrijvigheid der papiernijverheid in den loop der periode 1940-1944. In een tweede afdeeling zal het kwantitatief en kwalitatief verloop der productie in den loop van diezelfde jaren worden nagegaan.

AFDEELING I

De overheidsorganen in de papiernijverheid tijdens de bezettingsperiode.

Reeds bij het begin der bezettingsperiode groepeerden de Belgische fabrikanten van papierpulp, papier en karton zich ten einde het hoofd te bieden aan de moeilijkheden die ze bij de voortzetting van hun bedrijvigheid zouden ontmoeten. Anderzijds trad de overheid op om de verdeeling der beschikbare grondstoffen te reglementeeren. Er dient derhalve een onderscheid gemaakt tusschen de organisatiepogingen van het particulier initiatief en de overheidsmaatregelen.

a) *Spontane ordening der beroepskringen*

Toen, op 10 Mei 1940, België in den oorlog betrokken werd, was de groote meerderheid der Belgische fabrikanten van papierpulp, papier en karton aangesloten bij de « Groepeerings der Fabrikanten van Papierpap, Papier en Carton van België », een particulier orgaan dat belast was met de verdediging der beroepsbelangen van zijn leden.

Op 6 November 1940 werd de « Association des Fabricants de Pâtes, Papiers et Cartons de Belgique — *Cobelpa* » voor den duur van dertig jaar opgericht. Dit was een coöperatie, die alle fabrikanten van papierpulp, papier en karton, die op dat oogenblik bedrijvig waren, groepeerde en zich ten taak stelde een doelmatige samenwerking onder haar

leden tot stand te brengen ten einde een gemeenschappelijke bedrijfseconomische politiek te voeren.

In feite eischte de Duitse overheid de oprichting van dit orgaan ten einde de naleving te verzekeren der voorwaarden die aan de papierpulpvoorziening der Belgische fabrieken gesteld waren. Deze voorwaarden werden vastgelegd in het Protocol dat op 16 en 17 Augustus 1940 te Brussel ondertekend werd door een delegatie van Belgische industrieelen, die de Groepering der Fabrikanten van Papierpap, Papier en Carton vertegenwoordigde en door een delegatie van de *Wirtschaftsgruppe Papier-, Pappen-, Zellstoff- und Holzstofferzeugung*, die de overeenkomstige Duitse industrie vertegenwoordigde. Ze voorzagen de beperking der productie tot 70 pCt. van het normaal peil, de handhaving der vroeger voortgebrachte kwaliteiten, alsmede de opmaking van productie- en uitvoerstatistieken (over te maken aan de *Wirtschaftsgruppe Papier-, Pappen-, Zellstoff- und Holzstofferzeugung*) en de naleving, bij den uitvoer, van prijzen, kwaliteiten en betalingsvoorwaarden die te Berlijn voor Duitsland en de bezette landen zouden worden vastgesteld. Daartegenover werd van Duitse zijde de papierpulpvoorziening der Belgische fabrieken gewaarborgd, alsmede de verzekering gegeven dat papier en karton in België zouden ingevoerd worden ten beloope van 26 pCt. van het gezamenlijk verbruik, en dat de binnenlandsche prijzen en de Belgische betalingsvoorwaarden zouden worden nageleefd.

Op 2 Januari 1941 kwam een overeenkomst tot stand, waarbij de leden van *Cobelpa* dit orgaan belastten met de verdeling van papierpulp en andere celstoffen en de verplichting aangingen een bedrijvigheidscoëfficiënt (berekend in gefactureerd gewicht) van 70 pCt. t.o.v. 1939 niet te overschrijden; geldboeten zouden worden opgelegd in geval méér werd gefabriceerd.

Deze overeenkomst werd, mits diverse wijzigingen over detailpunten, van maand tot maand verlengd en zulks tot 30 April 1942.

Door de oprichting van de Papiercentrale werd de grondstoffenverdeling aan *Cobelpa* onttrokken. Deze laatste beijverde zich voortaan een overeenkomst uit te werken, waarbij de modaliteiten der compensatievergoedingen werden vastgelegd ten gunste van de fabrieken die ingevolge de maatregelen inzake concentratie hun bedrijvigheid moesten stilleggen (besluit van 24 December 1941, *Staatsblad* van 1 Januari 1942). Deze overeenkomst werd per 17 October 1942 door de Hoofdgroepering Papier en Grafische Bedrijven goedgekeurd en bleef van kracht tot 31 December 1943.

Cobelpa trad eveneens op bij de oprichting van perequatiekassen, bestemd om de kostprijzen van papierpulp te uniformiseren.

Toen in Juni 1941 een stelsel van invoerlicenties voor papierpulp door de Papiercentrale werd inge-

voerd, hadden de fabrikanten tegenover dit lichaam de verplichting aangegaan in een op te richten kas het verschil te storten voortvloeiend uit iederen aankoop van papierpulp tegen lagere kostprijzen dan de Duitse officieele prijzen. De middelen, die in deze kas dienden gestort, waren aanvankelijk bestemd om een verlaging der verkoopprijzen van bepaalde papersoorten, zooals Kraft voor cementzakken en dagbladpapier, mogelijk te maken.

Op 2 Juni 1943 werden door de fabrikanten twee perequatiekassen opgericht voor de dekking der invoeroperaties in papierpulp, die verwezenlijkt werden resp. tot en met ingang van 15 Maart 1943 (de prijzen van Duitse papierpulp werden met ingang van 1 Maart 1943 verhoogd); aan de hand van de middelen dezer kassen, konden de fabrikanten zich doen vergoeden voor de verliezen, geleden op den aankoop van ingevoerde papierpulp tegen hogere prijzen dan de Duitse officieele prijzen.

Daar bovendien de prijsverhogingen van papier en karton — die door de Duitse overheid principieel met ingang van 15 Maart 1943 werden toegestaan — slechts op 15 Juli 1943 konden toegepast worden, werden de fabrikanten eveneens gemachtigd om zich, met de middelen der Perequatiekassen, te doen vergoeden voor het verlies geleden op den verkoop tegen de oude prijzen sedert 15 Maart 1943.

Naast *Cobelpa* werd op 12 Februari 1941 de « Association des importateurs et exploitants de bois pour pâtes à papier de Belgique — *Grimpa* » opgericht. Dit was een coöperatie die zich ten doel stelde, ten voordeele van haar leden alle industriele, commercieele of andere verrichtingen te doen, welke verband hielden met den aankoop en de exploitatie van hout voor papierfabrieken en bijkomstig voor verpakkingen. Tot Maart 1942 hield deze vereeniging zich bezig met den aankoop en de exploitatie van inheemsch hout voor haar leden; ze voerde eveneens uitheemsch hout in; nadien werden door de officieele lichamen belangrijke beperkingen aan haar bedrijvigheid opgelegd.

b) *Overheidsordening*

In het raam van het organiek besluit der goederencentrales (besluit van den Secretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken dd. 2 September 1940) werd bij besluit van 11 Februari 1941 (*Staatsblad* van 24-25 Februari) de Papiercentrale opgericht.

Op initiatief van *Cobelpa* had op 24 Maart 1941 een onderhoud plaats tusschen deze vereeniging en de Papiercentrale ten einde de bevoegdheid van beide organen af te bakenen. De meeste bedrijvigheden van *Cobelpa* ressorteerden onder de Papiercentrale, doch haar directeur ging accoord om aan *Cobelpa* volgende bevoegdheid te laten :

— vaststelling van de grondstoffenverdeling in den

vorm van een ontwerp dat aan de Papiercentrale diende voorgelegd;

— regeling van de productie onder haar leden, met dien verstande dat de Papiercentrale van deze regeling op de hoogte diende gebracht.

Na de oprichting van de Hoofdgroepering Papier en Grafische Bedrijven en van de Bedrijfsgroepering Papier- en Kartonproductie, belastte de Papiercentrale — die nog slechts met deze officieele lichamen mocht onderhandelen — laatstgenoemd orgaan met het opmaken der ontwerpen voor de grondstoffenverdeling.

Uit bovenstaande regelen kan worden geconcludeerd dat de economische ordening van de papierpulp-, papier- en kartonnijverheid aanvankelijk de taak was van de particuliere groeperingen *Cobelpa* en *Grimpa*, wier reglementeering vrijelijk door hun leden werd aangenomen of met de overheidslichamen en de bezettingsautoriteiten besproken; zij had hoofdzakelijk betrekking op productie, grondstoffenverdeling, prijzen en verkoopsvoorwaarden, financiële compensatie ten gunste van de stilgelegde ondernemingen, alsmede perequatie der kostprijzen van ingevoerde papierpulp.

Toen de economie door den Staat werd geordend, belastte de Bedrijfsgroepering Papier- en Kartonproductie zich met de productiereglementeering en de grondstoffenverdeling onder contrôle van de Papiercentrale, alsmede met de studie van de vaststelling der prijzen en der verkoopsvoorwaarden onder contrôle van het Commissariaat voor Prijzen en Loonen.

De vrije groeperingen behielden slechts een ondergeschikte bedrijvigheid. Aldus beheerde *Cobelpa* de Compensatie- en Perequatiekassen, die krachtens vrij aangenomen overeenkomsten werden opgericht, en stelde de aankooplicenties vast voor de verdeling van oud papier (onder contrôle van de Papiercentrale); *Grimpa* hield zich hoofdzakelijk bezig met de afsluiting van de houtaankopen, in het raam van het gezamenlijk contingent, dat door de Houtcentrale aan de papiernijverheid werd toegekend, zulks volgens de verdeling van dit contingent door de Papiercentrale aangenomen.

AFDEELING II

Het verloop der productie van papier en karton tijdens de bezettingsjaren.

Zooals wij hierboven reeds aantoonde, kende de papier- en kartonindustrie tijdens de bezettingsperiode een scherpe schaarschte aan vezelstoffen. Met de voorziening van brand- en hulpstoffen was het niet beter gesteld. Het tekort aan grondstoffen was oorzaak van een ononderbroken daling der productie.

Aan de hand van enkele statistische tabellen zullen wij het verloop van de beschikbare hoeveelheden vezel-, brand- en hulpstoffen voor het tijdvak 1940-1944 belichten. Vervolgens zullen wij de productie

van papier en karton in den loop van genoemd tijdvak aanduiden.

a) Verloop van de beschikbare hoeveelheden vezel-, brand- en hulpstoffen voor het tijdvak 1940-1944.

I — VEZELSTOFFEN

1) Papierpulp

In 1939 voerde België ca. 110.000 t pulp van diverse qualiteiten in (absoluut drooggewicht). De binnenlandsche productie beliep ca. 58.000 t (absoluut drooggewicht). De uitvoer was zeer klein, terwijl het gezamenlijk verbruik ca. 169.000 t bereikte.

Het leek ons niet van belang ontbloom aan de hand van enkele tabellen een overzicht te geven van het verloop der binnenlandsche productie, den invoer en het gezamenlijk verbruik in den loop van de bezettingsjaren (cf. tabellen v tot ix).

De geleidelijke vermindering der in België beschikbare hoeveelheden pulp voor de vervaardiging van papier en karton treedt uit de vermelde cijfers duidelijk naar voren.

De in Mei 1940 onderbroken invoer van pulp hernam slechts moeizaam. Tot aan het begin van 1941 werden slechts die hoeveelheden ingevoerd die betrekking hadden op contracten afgesloten vóór 10 Mei 1940; met de verdeling hiervan werd pas in December 1940 een aanvang gemaakt. Van dit tijdstip af werden geregeld handelsverdragen gesloten met Duitschland, de Skandinavische landen, Finland en Slowakije. De ingevoerde hoeveelheden namen evenwel geleidelijk af.

Harerzijds bleef de binnenlandsche productie van pulp tijdens de bezettingsjaren op een zeer laag peil.

België beschikt over een installatie voor bisulfietpulp, met bleekerij, twee installaties voor de productie van ongebleekte sulfaatpulp en drie installaties voor de voortbrenging van mechanisch bereide papierpulp, alle verbonden aan papierfabrieken. In den regel werken deze installaties dan ook slechts ten behoeve van deze papierfabrieken.

Tijdens de bezettingsjaren gaven ze een verminderde bedrijvigheid te zien zoowel uit hoofde van de moeilijkheden bij de houtvoorziening als wegens de beperkingen opgelegd bij het verbruik van steenkolen en elektrische energie.

Terwijl in 1939 de Belgische papierpulpfabrieken 207.307 m³ hout hadden ingedaan, ontvingen zij tijdens de bezettingsjaren slechts 9.825 m³ van 1 Augustus tot 31 December 1940, 80.504 m³ in 1941, 20.961 m³ in 1942 en 98.319 m³ in 1943. Deze hoeveelheden werden algeheel door de Belgische bosschen geleverd, met uitzondering van 14.000 m³ Finsch hout dat in 1941 door *Grimpa* kon ingevoerd worden. De gezamenlijke houtleveringen vertegenwoordigden in

1940 : 11,37 pCt. (1), in 1941 : 38,63 pCt., in 1942 : 10,11 pCt. en in 1943 : 47,43 pCt. van de hoeveelheid van 1939.

Naast de ontoereikende houtleveringen oefende een andere factor tijdens de bezettingsjaren een neerwaartschen druk uit op de bedrijvigheid van de Belgische papierpulpfabrieken. We bedoelen de reeds eerder vermelde schaarschte aan steenkolen en elektrische energie.

Ten einde de steenkool zooveel mogelijk aan de productie van papier en karton voor te behouden, werd zelfs overgegaan tot een langdurige sluiting van de eenige installatie voor de voortbrenging van bisulfietpulp en van twee op de drie installaties voor de productie van mechanisch bereide papierpulp (de derde verbruikte alleen geleverde elektrische energie).

Een van de installaties voor sulfaatpulp (zij het ook verreweg de minst belangrijke), die in Mei 1940 door oorlogshandelingen beschadigd werd, bleef daarenboven tot in 1943 volledig buiten gebruik en werd daarna slechts voor korten tijd in bedrijf genomen.

Ten slotte zij er nog op gewezen dat, wegens ontoereikende levering van metalen voor onderhoud, de tweede installatie voor de fabricage van sulfaatpulp haar productie moest inkrimpen; ze werd verder hierdoor gehinderd dat ze dikwijls te vochtig hout moest bewerken.

De taak der producenten van papierpulp werd mede bemoeilijkt door het gebrek aan arbeidskrachten.

Al deze factoren verklaren de geleidelijke^o inzinking der productie, waarvan het statistisch verloop in de tabellen werd weergegeven.

2) Oud papier

Het oud papier vormde vóór den oorlog voor de Belgische papiernijverheid een niet onbelangrijke bijdrage voor haar voorziening van vezelstoffen.

In 1939 bereikte het verbruik van oud papier 70.331 t, zegge 27,35 pCt. van het gezamenlijk verbruik van vezelstoffen.

Het aandeel van den invoer in de voorziening van oud papier was beperkt (ca. 15 pCt.).

Na 10 Mei 1940 viel deze invoer — welke tevoren vooral uit Engeland geschiedde — op een niet noemenswaard peil en bleef weldra volledig achterwege.

Ook de uitvoer van oud papier was onbeduidend.

Wat de binnenlandsche inzameling betreft, deze werd nauwgezet door de betrokken overheid doorgevoerd.

Het besluit dd. 5 September 1940 (*Staatsblad* van 12 en 13 September) van den Secretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken, houdende reglementeering van de industrie en den handel in

afval en recuperatiematerialen, verbood de vernietiging van den afval en meer bepaald van den papierafval, en legde aan de producenten de verplichting op deze te verzamelen en aan de inzamelaars en grossiers te leveren.

Cobelpa werd belast met de verdeling van het oud papier. De vergunningen door dit particulier orgaan verleend, werden door de Papiercentrale bekrachtigd en vervolgens door de Beroepsvereniging der grossiers in oud papier ten uitvoer gelegd door tusschenkomst van den Centralen Dienst voor Afval en Recuperatiematerialen.

In weerwil van deze nauwkeurige reglementeering, die overigens herhaaldelijk onder drukking der Duitse overheid verscherpt werd, bleven de gerecupereerde hoeveelheden oud papier tijdens de bezettingsjaren aanmerkelijk beneden het peil van 1939; oorzaak hiervan was de inkrimping van het papierverbruik en de vermindering der transportmogelijkheden.

Terwijl in 1939 de recuperatie van papierafval en van oud papier in België 59.104 t bereikte, zegge 20,58 pCt. van het gezamenlijk papier- en kartonverbruik, beliep ze van 1 Augustus tot 31 December 1940, 15.815 t (22,25 pCt. van het gezamenlijk papier- en kartonverbruik), in 1941 ca. 36.741 t (15,56 pCt. van het gezamenlijk papier- en kartonverbruik), in 1942, 20.719 t (19,35 pCt. van het gezamenlijk papier- en kartonverbruik) en in 1943, 22.292 t (21,23 pCt. van het gezamenlijk papier- en kartonverbruik).

Er zij opgemerkt dat het recuperatiepercentage om het niveau der vredesjaren bleef bewegen. De ordening der recuperatie van overheidswege leidde dus tot geen verbetering. Wat den abnormaal lagen coëfficiënt van 1941 betreft, deze moet waarschijnlijk met het relatief hooge invoercijfer van dit jaar in verband gebracht worden. De ingevoerde hoeveelheden toch zijn over het algemeen voor een langduriger aanwending bestemd dan diegenen die op de binnenlandsche markt verkregen worden.

Wat het verbruik van oud papier door de papier- en kartonfabrieken betreft, het liep terug van 70.331 t in 1939 tot 19.701 t tijdens de eerste vijf maanden van 1940, 38.204 t in 1941, 22.145 t in 1942 en 22.567 t in 1943. De cijfers van de bezettingsjaren vertegenwoordigen resp. 67,23 pCt. (1940 : laatste vijf maanden herleid tot een periode van een jaar), 54,32 pCt. (1941), 31,49 pCt. (1942) en 32,09 pCt. (1943) van het verbruik van 1939.

3) Stroo

De met kalk gekookte stroopulp bedroeg in 1939 slechts 5,18 pCt. van het gezamenlijk verbruik van vezelstof in de Belgische papiernijverheid. Het noodige stroo werd ten beloope van 56 pCt. ingevoerd.

Daar de invoer van stroo voor de papiernijverheid sedert 10 Mei 1940 was onderbroken, werd de voorzie-

(1) Percentage bekomen na herleiding van de leveringen der laatste vijf maanden van 1940 tot een tijdvak van één jaar

ning, althans op zekere oogenblikken, ten zeerste bemoeilijkt. Eerst met den overvloedigen oogst in den herfst van 1943 overtroffen de beschikbare hoeveelheden stroo de behoeften op dat tijdstip.

Het strooverbruik dat in 1939 18.640 t beliep, ging in den loop der laatste vijf maanden van 1940 tot 3.759 t terug (zegge 48,40 pCt. van het verbruik in 1939) en tot 3.044 t. in 1941 (16,33 pCt. van het verbruik in 1939). Het steeg opnieuw tot 6.812 t in 1942 (36,54 pCt. van het verbruik in 1939) en tot 8.593 t in 1943 (46,10 pCt. van het verbruik in 1939).

4) *Lompen en afval van diverse vezelstoffen* (linters, afval van het braken, het spinnen, de vlechtwerkfabrieken, de borstelmakerij, lederafval, enz.).

Deze diverse afvalmaterialen vertegenwoordigden in 1939 slechts een zeer gering deel der vezelstofvoorziening van de papierfabrieken. Ze werden vooral aangewend voor de fabricage van speciale papier-soorten (vloeipapier, sigarettenpapier, fijn papier), van viltkarton en karton voor schoenen.

De fabricage van speciaal papier uitsluitend of gedeeltelijk van lompen vervaardigd werd tijdens den oorlog nagenoeg volledig stilgelegd. Met ingang van April 1942 werden alle voor verwerking van lompen ingerichte papierfabrieken gesloten, evenals een kleine fabriek voor de productie van viltkarton.

Daarentegen werd een nieuwe installatie voor de bewerking van lederafval in bedrijf genomen. Deze afval, die aanvankelijk zeer overvloedig was, werd evenwel hoe langer hoe schaarscher. Aan het einde van 1943 werd hij nog nauwelijks aangewend.

Het verbruik van lompen en afval van diverse vezelstoffen bedroeg 6.328 t in 1939, 1.469 t tijdens de laatste vijf maanden van 1940, 6.793 t in 1941, 3.265 t in 1942 en 2.468 t in 1943. De cijfers voor de bezettingsjaren vertegenwoordigen resp. 55,72 pCt. (1940), 107,35 pCt. (1941), 51,60 pCt. (1942) en 39 pCt. (1943) van het verbruik in 1939.

5) *Overzicht van het verbruik van vezelstoffen door de papier- en kartonindustrie tijdens de bezettingsjaren.*

Tabel x geeft een synthetisch beeld van de gezamenlijke gegevens nopens het verloop van het verbruik der vezelstoffen door de papier- en kartonindustrie tijdens de bezettingsjaren.

Daaruit treedt naar voren de relatieve aangroei van de bewerking van mechanisch bereide papierpulp, alsmede van ongebleekte sulfaatpulp, en de relatieve vermindering van de aanwending van ongebleekte bisulfietpulp en vooral van gebleekte pulp.

Uit het verloop van het gezamenlijke beschikbare gewicht blijkt duidelijk de geleidelijk toenemende schaarschte tijdens de bezettingsjaren. Dit gewicht liep terug van 257.108 t in 1939 tot 59.295 t voor de

laatste vijf maanden van 1940, 149.421 t in 1941, 91.754 t in 1942 en 84.428 t in 1943.

De cijfers van de oorlogsjaren vertegenwoordigen resp. 55,35 pCt. (laatste vijf maanden van 1940, herleid tot een tijdvak van één jaar), 58,12 pCt. (1941), 35,67 pCt. (1942) en 32,84 pCt. (1943) van het verbruik in 1939.

II — BRANDSTOFFEN

Tot Augustus 1941 kon de handel in brandstoffen vrij geschieden. Alsdan werd een rantsoeneeringsstelsel ingevoerd, waarbij het contingent van elken nijverheidstak maandelijks door de Kolencentrale werd vastgesteld.

In tabel xi is het verloop weergegeven van de steenkoolcontingenten die met ingang van September 1941 aan de papier- en kartonindustrie werden toegekend, evenals het steenkoolverbruik dier industrie tijdens de bezettingsjaren.

Het verschil tusschen toegekende hoeveelheden en verbruik houdt verband met diverse factoren.

Eenerzijds werden de door de Kolencentrale toegekende steenkoolbons niet altijd gehonoreerd; indien de tegenwaarde er van aan het einde der maand waarop ze betrekking hadden, niet was geleverd, werden ze ongeldig. Aldus gingen belangrijke hoeveelheden verloren.

Daarentegen konden de papierfabrikanten naast het wettelijk contingent toegekend door de Kolencentrale beschikken over :

— beperkte steenkoolcontingenten van zekere papierverbruikers zooals Staat, Rood-Kruis, enz., in ruil van overeenstemmende papierleveringen;

— zekere hoeveelheden Fransch kolengruis (1941 en 1942);

— afval van brandstof : schlamm, leikolen, spriet, enz., die meestal weinig of geen nut opleveren;

— zeer geringe doch geregelde cokeshoeveelheden die alleen gebruikt worden voor de verwarming der werkplaatsen en voor onderhoudswerken; slechts bij twee of drie fabrikanten van « carton à l'enrouleuse » werd deze brandstof voor de verwarming der droogovens aangewend.

Daarenboven werden de voorraden in belangrijke mate aangesproken. Terwijl de steenkoolvoorraden der papierfabrieken op 1 September 1941 volstonden voor de dekking der behoeften van een kwartaal, daalden ze in den loop van 1942 in een snel tempo tot één derde van het nochtans beperkte maandelijksch verbruik. Naderhand bedroegen de stocks aan het begin der maand slechts bij uitzondering meer dan 80 pCt. van het verbruik der overeenstemmende maand; zij bewogen zich gemiddeld op ca. 65 pCt. van het maandelijksch verbruik.

1) *Hars*

Vóór 10 Mei 1940 vervaardigden de papier- en kartonfabrikanten bijna allen zelf hun harszeep.

Daar de harsvoorziening met groote moeilijkheden gepaard ging, trof de *Papier-lieferat* (economisch adviseur voor den papiersector bij den militairen bevelhebber) tegen het einde van 1940 volgende beslissingen welke hij langs *Cobelpa* om ter kennis van de papier- en kartonfabrikanten bracht :

— de Deutsche reglementeering betreffende de aanwending van hars (waarbij de toegelaten hoeveelheden hars voor de verschillende papersoorten vastgesteld werden) moest onmiddellijk in België toegepast worden.

— de aanwending van hars voor de fabricage van lijm in de papier- en kartonfabrieken werd van 6 Januari 1941 af verboden.

— met ingang van dezen datum mocht nog slechts een vervangingsproduct gebruikt worden (Hagoïd lijm, emulsie van hars en kaasstof) vervaardigd door *Chemische Fabrik Hoesch, Kommandit Gesellschaft*, van Düren, in de gebouwen van de fabriek van Saint-Servais-lez-Namur van de « Union des Papeteries ».

— op uiterlijk 18 December 1940 waren al de papier- en kartonfabrieken die nog in het bezit waren van harsvoorraden verplicht deze laatste, na afhouding van de noodige hoeveelheden voor de dekking hunner behoeften tot 4 Januari 1941, zoo snel mogelijk naar de firma Hoesch te Saint-Servais zenden.

Op verzoek van *Cobelpa* bracht de *Papier-Referat* een verzachting aan laatstgenoemden eisch : alleen de fabrieken in het bezit van meer dan tien ton hars moesten 50 pCt. van hun voorraad afstaan.

De firma Hoesch kon ten allen tijde aan de vraag naar lijm vanwege de papier- en kartonfabrikanten voldoen. De prijs der afgeleverde producten lag nochtans altijd belangrijk hooger dan de kostende prijs van de lijm die de papierfabrikanten zelf hadden kunnen produceeren.

2) *Aluminiumsulfaat*

Dank zij de tusschenkomst van *Cobelpa* bij de Centrale der chemische producten, verkreeg de papier- en kartonindustrie geregelde leveringen van dit product, zelfs van ijzervrije kwaliteit.

3) *Zetmeel, zetmeelgom*

Deze producten die vóór den oorlog hoofdzakelijk door Holland geleverd werden, bleven gedurende de bezetting volledig achterwege.

4) *Vulstoffen*

Bij gebrek aan Engelsch kaolien moest de Belgische papiernijverheid een beroep doen op het Fransche kaolien (van goede kwaliteit maar slechts bij uitzondering verkrijgbaar), het Duitsch kaolien en dit van Bohemen-Moravie dat zeer gekleurd is en slechts in

beperkte mate bruikbaar, evenals op Belgischen krijtsteen die van goede kwaliteit is doch alleen voor weinig gelijmd papier kan aangewend.

b) *De productie van papier en karton tijdens de bezetting — quantitatief en kwalitatief verloop — Het prijzenvraagstuk*

In verband met de groeiende schaarschte aan grondstoffen en de belemmeringen voortvloeiend uit den oorlog (transportmoeilijkheden, opeisching van arbeidskrachten) nam de papier- en kartonproductie tijdens de bezettingsjaren bij voortdoring af.

Tabel XII geeft een duidelijk beeld van dit verloop.

Alhoewel het protocol van 16 en 17 Augustus 1940 een maximum-productie ten beloope van 70 pCt. van de voortbrenging van 1939 in het vooruitzicht stelde, werd dit peil sedert Juli 1941 niet meer bereikt. Tijdens het eerste kwartaal van dit jaar schommelde de productie om de 40 pCt. van het niveau van 1939. Zooals we er reeds eerder op wezen streefde de bevoegde overheid er naar al de fabrieken in werking te houden en dan nog, in de mate van het mogelijke, met denzelfden bedrijvigheidscoëfficiënt.

T.a.v. de slinkende productie en mede met het doel arbeidskrachten vrij te maken, eischten de bezettingsautoriteiten evenwel reeds concentratiemaatregelen om het midden van 1941; op 5 Maart 1942 werd aan de Papiercentrale verbod opgelegd verder grond- en brandstoffen te leveren aan een aantal fabrieken die door hen aangeduid werden; deze laatste moesten dan ook noodgedwongen het werk stilleggen. In verband met hun gering economisch belang vielen de fabrieken van karton « à l'enrouleuse » buiten de toepassing van de concentratiemaatregelen.

De gevolgen dezer industriële concentratie door de bezettende overheid treden duidelijk uit de volgende gegevens naar voren : 14 fabrieken op 31, zegge 45 pCt., werden stilgelegd. Deze fabrieken brachten in 1939, 64.778 t papier en karton voort op een gezamenlijke productie van 220.420 t, zegge 29,23 pCt. (alleen mechanisch vervaardigd karton, daar de fabrikanten van « carton à l'enrouleuse » hier niet ter sprake kwamen); 25 continuumachines met een gezamenlijke werkbreedte van 54,59 m werden stilgelegd op een totaal van 69 continuumachines, met een gezamenlijke werkbreedte van 157,11 m. Deze machines vertegenwoordigen dus in aantal 36 pCt. en in werkbreedte 34,75 pCt. der ten tijde van de concentratie voorhanden continuumachines.

Deze maatregelen maakten het mogelijk den bedrijvigheidscoëfficiënt der voortwerkende fabrieken op te voeren. Terwijl in den loop van het eerste kwartaal van 1942 de productie teruggelopen was tot 43,3 pCt. van deze van 1939, steeg ze opnieuw tot 47,85 pCt. voor het tijdvak 1 April—31 December 1942 en tot 48,54 pCt. in 1943 (cf. tabel XII).

Zoals wij hierboven reeds vermeld hebben, richtte *Cobelpa* uit eigen beweging een compensatiesysteem op ten voordeele van de stilgelegde fabrieken. Van 1 Mei 1942 tot 31 December 1943 (twintig maanden) werden door de voortwerkende fabrieken *fr* 20.557.827 betaald ten behoeve van de stilgelegde ondernemingen; dit bedrag vertegenwoordigt 2,961 pCt. van den omzet der in bedrijf gebleven fabrieken, 12,94 pCt. van den gemiddelden maandelijkschen omzet der stilgelegde fabrieken in 1939, vermenigvuldigd met 20, of 59,84 pCt. van de maandelijksche salarissen en tegemoetkomingen in 1939 door de stilgelegde fabrieken uitbetaald, vermenigvuldigd met 20.

De nadeelige gevolgen van de concentratie werden dus in zekere mate beperkt.

Naast de geleidelijke inkrimping der papier- en kartonproductie in den loop der bezettingsjaren, ging ook de kwaliteit der producten steeds in dalende lijn. Zeker, het protocol van 17 Augustus 1940 bepaalde dat de gewone samenstelling van het Belgische papier en karton niet mocht gewijzigd worden. De moeilijkheden bij de voorziening van kwaliteitsgrondstoffen brachten de bezettingsautoriteiten er nochtans toe herhaaldelijk wijzigingen in de samenstelling op te leggen, waarvan de eerste met ingang van Maart 1941 toegepast werden.

De productie van fijn papier werd verboden. De voorziening van gebleekte pulp werd trouwens geschorst, met uitzondering van de fabricage van vetvrij papier.

Wat de *prijzen* betreft, deze werden geblokkeerd bij besluiten van de wn. Secretarissen-generaal der Ministeries van Volksgezondheid, Ravitailleering en Economische Zaken dd. 3 Juli 1940 (*Staatsblad* van 4 Juli), aangevuld door een besluit van 31 Juli 1940 (*Staatsblad* van 4 Augustus 1940). Krachtens deze besluiten werd elke verhooging van de verkoopprijzen toegepast op 10 Mei 1940 verboden, alsmede elke wijziging in de verkoopsvoorwaarden die een prijsstijging zou verbergen.

De papierfabrikanten maakten lijsten op van de op 10 Mei 1940 geldende verkoopprijzen evenals van de rechthebbenden op *ristorno's* op dien datum; deze lijsten werden in hun overeenkomst van 10 Januari 1941 opgenomen.

Het prijsniveau van 1940 kon evenwel niet lang gehandhaafd blijven uit hoofde van de prijsstijging der pulp die door Duitsland of door zijn bemiddeling geleverd werd. Een besluit van den Secretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken en van den Commissaris voor Prijzen en Loonen dd. 28 Februari 1941 voorzag een aanpassing der verkoopprijzen van papier en karton, ten beloope van ca. 15 pCt.

In Februari 1943 kregen de Belgische papierfabrikanten bericht dat de prijzen voor Duitse pulp van 1 Maart af met 20 tot 25 pCt. zouden verhoogd

worden. Hiermede in verband werd een nieuwe verhooging der verkoopprijzen voor papier en karton aangevraagd, opdat rekening gehouden worden met de stijging van den kostprijs niet alleen wegens de hausse der pulpprijzen, maar ook deze der lijm- en smeerproducten, vulstoffen, vervoer, alsmede wegens nieuwe bestanddeelen van den kostenden prijs: stortingen aan officieele organen, compensatie ten gunste der stilgelegde fabrieken.

Slechts een deel dezer bestanddeelen werd in overweging genomen. Ten slotte verscheen het besluit dd. 30 Juni 1943 van den Secretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken en van den Commissaris voor Prijzen en Loonen, houdende vaststelling der verkoopprijzen voor papier en karton. De fabrikanten kregen toelating om de stijging van de grondstoffen, het kaclien en de lijm in rekening te brengen, evenals een bedrag van *fr* 8 per 100 kg voor de andere hulpstoffen.

De aldus toegestane verhoogingen vertegenwoordigden t.o.v. 1941 gemiddeld 15 à 17 pCt. voor het schrijf- en drukpapier, 10 à 15 pCt. voor de andere papersoorten en 5 à 10 pCt. voor het karton.

Aan het einde van de bezettingsperiode lagen de fabrieksprijzen dan ook ongeveer 30 à 35 pCt. boven deze van 10 Mei 1940.

Daar deze laatste t.o.v. Augustus 1939 reeds met 50 à 85 pCt. gestegen waren, bedroeg de gezamenlijke hausse der fabrieksprijzen gedurende de oorlogsperiode 100 à 150 pCt. van de prijzen per einde Augustus 1939.

De buitenlandsche handel in papier en karton was tijdens de bezettingsjaren door een scherpe vermindering van den uitvoer gekenmerkt, terwijl de invoer een relatief hooger peil hield en in 1941 zelfs een aanzienlijken omvang bereikte.

De uitvoer die in 1939 27.617 t beliep, viel terug tot 839 t tijdens de laatste vijf maanden van 1940, 2.794 t in 1941, 350 t in 1942 en 645 t in 1943.

Wat den invoer betreft, deze bedroeg 11.296 t voor de eerste vijf maanden van 1940 tegen 68.745 t in 1939, 102.595 t in 1941, 22.098 t in 1942 en 25.559 t in 1943.

Daar het totaal verbruik in 1941, 236.159 t beliep, werd de verhouding invoer-verbruik, die door het protocol van Augustus 1940 op ten hoogste 26 pCt. werd vastgesteld, overschreden: de invoer vertegenwoordigde in genoemd jaar immers 43,4 pCt. van het gezamenlijk verbruik.

* * *

C — Begin der vredeseconomie September 1944-December 1945

Tijdens de eerste maanden na de bevrijding bleef de bedrijvigheid van de papierindustrie wegens de schaarschte aan vezelstoffen zeer beperkt.

Inderdaad, de voorraden waren tijdens de bezettingsjaren geleidelijk opgebruikt, terwijl de voortzet-

ting van den oorlog en de aanwending van de beschikbare scheepsruimte voor het militair verkeer en voor den aanvoer van de noodzakelijke levensmiddelen voor de voedselvoorziening der bevolking de herneming vertraagden van een toereikenden invoer uit de Skandinavische landen.

Tot aan het einde van het eerste halfjaar van 1945 schommelde de maandproductie tusschen 5 en 15 pCt. van de gemiddelde maandvoortbrenging van vóór den oorlog.

Met ingang van het tweede halfjaar trad een substantieele verbetering in de voorziening van

vezelstoffen in, dank zij de leveringen door Noorwegen, Zweden en Finland in het raam der handelsaccorden tusschen deze landen en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

De productie steeg van 3.260 t in Juli tot 3.958 t in Augustus, 4.711 t in September, 6.538 t in October, 9.898 t in November en 10.690 t in December.

Aangenomen mag worden dat de voorziening van vezelstoffen tijdens het laatste kwartaal van het jaar een verhooging van de productie had mogelijk gemaakt, zoo de brandstoftoewijzigingen toereikend geweest waren.

TABEL I

**Indexcijfers van de groothandelsprijzen
van de producten van de papiernijverheden**

Basis : April 1914 = 100

Bron : *Ministerie van Middenstand en Economische Zaken.*

Maand	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Januari	517	564	666	927	644	756
Februari	517	564	703	927	644	825
Maart	517	564	725	835	644	825
April	564	586	752	732	644	825
Mei	564	586	752	732	644	
Juni	564	586	1.012	710	644	
Juli	564	612	1.012	710	644	
Augustus	564	612	1.012	655	644	
September	564	612	1.080	655	715	
October	564	623	1.080	650	747	
November	564	632	1.096	650	756	
December	564	643	938	644	756	
Gemiddelde ..	552	599	902	736	677	

TABEL II

Invoer van grondstoffen voor de papiernijverheid

Bron : *Bulletin over den handel met de vreemde landen.*

Jaar	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (duizenden franken)		
	Ruw hout voor vervaardiging van papierpulp	Papierpulp en papierafval	Totaal	Ruw hout voor vervaardiging van papierpulp	Papierpulp en papierafval	Totaal
1932.....	45.158	170.734	215.892	10.111	115.211	125.322
1933.....	65.304	143.898	209.202	12.041	87.775	99.816
1934.....	49.606	140.053	189.659	8.950	84.465	93.415
1935.....	101.135	173.316	274.451	21.082	128.690	149.772
1936.....	97.171	189.950	287.121	20.703	151.839	172.542
1937.....	120.458	193.749	314.207	37.508	196.501	234.009
1938.....	106.260	141.691	247.951	36.838	145.051	181.889
1939.....	61.594	186.020	247.614	17.289	173.353	190.642
1939 (eerste 4 maanden) ..	12.374	55.696	68.070	3.794	46.672	50.469
1940 (eerste 4 maanden) ..	2.696	42.998	45.694	416	62.354	62.770

Nummers van het douanetartief :

Tot 20 Juni 1939 : ruw hout voor vervaardiging van papierpulp : n° 635; papierpulp en papierafval : n° 722b.
Van 20 Juni 1939 af : ruw hout voor vervaardiging van papierpulp : n° 635; papierpulp en papierafval : n° 722 en 723b.

TABEL III

In- en uitvoer van afgewerkte producten (1)

Bron: Bulletin over den handel met de vreemde landen.

Jaar	Hoeveelheid (tonnen)					Waarde (duizenden franken)				
	Allerlei papier en karton	Papier, pakkarton, vegetaal perkament	Dagblad-papier	Papier- en kartonwerken	Totaal	Allerlei papier en karton	Papier, pakkarton, vegetaal perkament	Dagblad-papier	Papier- en kartonwerken	Totaal
<i>Invoer :</i>										
1932	28.121	11.688	27.342	2.915	70.066	108.463	35.974	37.897	31.634	213.968
1933	28.384	11.736	21.807	2.779	64.706	97.093	21.485	22.578	31.192	172.348
1934	26.487	13.114	23.409	2.387	65.397	83.745	24.225	21.417	27.387	156.774
1935	26.405	10.840	27.115	2.479	66.839	104.654	21.300	26.652	32.445	185.051
1936	27.681	11.749	36.249	2.637	78.316	113.430	26.030	40.342	35.458	215.260
1937	33.803	16.169	35.928	3.010	88.910	144.788	42.354	48.037	39.903	275.082
1938	28.107	10.401	34.799	2.657	75.964	119.136	27.720	60.789	34.711	242.356
1939	38.409		28.455	1.881	68.745	144.815		40.449	25.374	210.638
1939 (eerste 4 maanden)	8.847	2.776	8.474	456	20.553	38.076	6.680	11.688	5.732	62.176
1940 (eerste 4 maanden)	10.139		7.400	847	18.386	42.723		11.796	10.597	65.113
<i>Uitvoer :</i>										
1932	16.564	12.620	1.595	1.151	31.930	78.698	52.755	2.943	12.269	146.665
1933	15.846	14.464	2.644	1.190	34.144	76.315	53.505	4.457	11.508	145.785
1934	14.089	9.374	3.891	1.230	28.584	56.980	34.659	5.863	11.133	108.637
1935	15.493	7.325	3.450	1.641	27.909	65.867	31.880	5.129	14.876	117.752
1936	14.627	9.562	3.007	1.884	29.080	71.161	37.194	5.294	16.439	130.088
1937	13.937	11.510	3.312	1.833	30.602	77.376	47.322	4.366	18.176	147.240
1938	10.737	10.810	1.594	1.505	24.645	63.557	35.444	2.770	16.757	118.528
1939	25.619		121	1.876	27.616	103.802		321	18.263	122.386
1939 (eerste 4 maanden)	4.724	3.373	33	796	8.926	26.767	10.056	101	8.364	45.288
1940 (eerste 4 maanden)	12.798		287	442	13.527	57.048		938	4.272	62.258

(1) Nummers van het douanetarief :

Tot 20 Juni 1939 : allerlei papier en karton : nrs 726, 727, 735 tot 740, 742 tot 754; papier, pakkarton en vegetaal perkament : nrs 728 tot 733; dagbladpapier : nr 734; papier- en kartonwerken : nrs 755 tot 774.

Van 20 Juni 1939 af : allerlei papier en karton (incl. pakpapier) : nrs 724c tot e, 725, 726 (met uitzondering van 726c), 727, 728 (met uitzondering van 728k⁶), 729 tot 734; dagbladpapier : nr 736; papier- en kartonwerken : nrs 735 tot 742, 745.

TABEL IV

In- en uitvoer van boeken, handschriften en dagbladen

Bron: Bulletin over den handel met de vreemde landen.

Jaar	Hoeveelheid (tonnen)			Waarde (duizenden franken)		
	Boeken en handschriften	Dagbladen en tijdschriften	Totaal	Boeken en handschriften	Dagbladen en tijdschriften	Totaal
<i>Invoer :</i>						
1932	2.327	7.147	9.474	40.324	34.577	74.901
1933	2.249	7.787	10.036	39.082	35.833	74.915
1934	2.069	8.601	10.670	34.977	37.726	72.703
1935	1.837	7.947	9.784	38.661	40.984	79.645
1936	2.232	7.777	10.009	62.262	45.871	108.133
1937	2.450	7.808	10.258	59.587	43.418	103.005
1938	2.699	8.106	10.805	64.791	47.854	112.645
1939	2.078	8.127	10.205	48.924	48.948	97.872
1940 (eerste 4 maanden)	567	1.633	2.200	13.037	10.246	23.283
<i>Uitvoer :</i>						
1932	1.429	475	1.904	35.075	3.201	38.276
1933	1.516	606	2.122	34.875	4.572	39.447
1934	1.552	564	2.116	33.304	3.843	37.147
1935	1.870	877	2.747	41.332	5.592	46.924
1936	2.391	933	3.324	46.593	6.036	52.629
1937	2.816	825	3.641	48.145	5.689	53.834
1938	2.637	787	3.424	46.814	5.071	51.885
1939	2.102	689	2.791	39.775	4.780	44.555
1940 (eerste 4 maanden)	469	181	650	12.991	1.414	14.405

Nummers van het douanetarief : boeken en handschriften, nr 775; dagbladen en tijdschriften, nr 776.

TABEL V

**Invoer, productie en verbruik van ongebleekte bisulfietpulp in België,
in den loop der jaren 1939-1943**

Bron : Hoofdgroeping Papier en Grafische Bedrijven.

Jaar	Invoer (absoluut drooggewicht)		Binnenlandsche productie (absoluut drooggewicht)		Totaal verbruik (absoluut drooggewicht)	
1939.....	45.595	100	6.201	100	48.872	100
1940 (van 1/8 tot 31/12) ...	6.701	(*) 35,27	884	(*) 34,22	11.816	(*) 58,03
1941.....	29.750	65,25	2.337	37,69	27.833	56,95
1942.....	11.813	25,91	1.512	24,4	17.780	36,33
1943.....	8.110	17,79	2.777	44,7	11.539	23,61

(*) De cijfers voor de laatste vijf maanden van 1940 werden tot een tijdvak van één jaar herleid.

TABEL VI

**Invoer, productie en verbruik van gebleekte papierpulp in België,
in den loop der jaren 1939-1943**

Bron : Hoofdgroeping Papier en Grafische Bedrijven.

Jaar	Invoer (absoluut drooggewicht)		Binnenlandsche productie (absoluut drooggewicht)		Totaal verbruik (absoluut drooggewicht)	
1939.....	33.407	100	7.369	100	44.295	100
1940 (van 1/8 tot 31/12) ...	5.380	(*) 38,65	—	0	9.301	(*) 50,4
1941.....	10.573	31,65	—	0	14.429	32,58
1942.....	1.323	3,96	191	2,6	2.993	6,76
1943.....	2.466	7,38	474	6,4	3.092	6,98

(*) De cijfers voor de laatste vijf maanden van 1940 werden tot een tijdvak van één jaar herleid.

TABEL VII

**Invoer, productie en verbruik van ongebleekte sulfaatpulp in België,
in den loop der jaren 1939-1943**

Bron : Hoofdgroeping Papier en Grafische Bedrijven.

Jaar	Invoer (absoluut drooggewicht)		Binnenlandsche productie (absoluut drooggewicht)		Totaal verbruik (absoluut drooggewicht)	
1939.....	7.884	100	11.372	100	19.521	100
1940 (van 1/8 tot 31/12) ...	627	(*) 19,09	3.858	(*) 31,3	4.949	(*) 60,85
1941.....	9.776	124	7.480	64,5	16.980	86,98
1942.....	7.537	95,6	5.956	52,5	14.579	74,68
1943.....	7.837	99,4	5.488	48,3	12.701	65,06

(*) De cijfers voor de laatste vijf maanden van 1940 werden tot een tijdvak van één jaar herleid.

TABEL VIII

**Invoer, productie en verbruik van machinaal bereide papierpulp in België,
in den loop der jaren 1939-1943**

Bron : Hoofdgroeping Papier en Grafische Bedrijven.

Jaar	Invoer (absoluut drooggewicht)		Binnenlandsche productie (absoluut drooggewicht)		Totaal verbruik (absoluut drooggewicht)	
1939.....	23.499	100	33.100	100	56.875	100
1940 (van 1/8 tot 31/12) ...	1.563	(*) 15,96	6.551	(*) 49	9.982	(*) 42,04
1941.....	24.214	103,04	15.406	46,6	34.660	60,95
1942.....	16.144	68,70	5.664	17,1	27.432	48,23
1943.....	15.352	65,33	11.437	33,6	26.910	47,32

(*) De cijfers voor de laatste vijf maanden van 1940 werden tot een tijdvak van één jaar herleid.

TABEL IX

Invoer, productie en verbruik van papierpulp in België, in den loop der jaren 1939-1943

Bron: Hoofdgroepering Papier en Grafische Bedrijven.

Jaar	Invoer (absoluut drooggewicht)		Binnenlandsche productie (absoluut drooggewicht)		Totaal verbruik (absoluut drooggewicht)	
1939.....	110.385	100	58.042	100	169.563	100
1940 (van 1/8 tot 31/12) ..	14.271	(* 31,03)	11.293	(* 46,7)	36.028	(* 51)
1941.....	74.313	67,32	25.001	43,23	93.908	55,36
1942.....	38.817	33,35	13.323	23	62.784	37,03
1943.....	33.765	30,59	20.176	34,7	54.242	31,99

(*) De cijfers voor de laatste vijf maanden van 1940 werden tot een tijdvak van één jaar herleid.

TABEL X

Verbruik van vezelstoffen in België

(samenvatting)

Bron: Hoofdgroepering Papier en Grafische Bedrijven.

Diverse variëteiten vezelstoffen	1939		1/8 — 31/12/40		1941 (raming)		1942		1943	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Ongebleekte bisulfiet- pulp.....	48.872	19,01	11.816	19,92	30.743	20,58	17.760	19,36	11.539	13,67
Gebleskte pulp.....	44.295	17,23	9.301	15,68	17.339	11,60	2.993	3,26	3.092	3,66
Ongebleekte sulfaat- pulp.....	19.521	7,59	4.949	8,35	17.494	11,71	14.579	15,89	12.701	15,04
Mechanisch bereide pulp.....	56.875	22,12	9.962	16,80	39.391	26,36	27.432	29,90	26.910	31,87
Oud papier.....	70.331	27,35	19.701	33,23	38.204	25,57	22.145	24,14	22.567	26,73
Stroo (half-chemische pulp).....	13.314	5,18	2.685	4,53	2.174	1,45	4.866	5,31	6.138	7,27
Lompenpulp.....	3.800	1,48			4.076	2,73	1.959	2,14	1.481	1,76
Pulp uit afval van diverse vezelstoffen.	100	0,04	881	1,49						
Totaal...	257.108	100,—	59.295	100,—	149.421	100,—	91.734	100,—	84.428	100,—

a: Absolute getallen, in tonnen.

b: In pCt. van het totaal der verbruikte vezelstoffen in den loop van het beschouwd tijdvak.

TABEL XI

Steenkoolcontingenten aan de papier-
en kartonindustrie toegekend,
en verbruik sedert 1 September 1941

Bron: Hoofdgroepering Papier en Grafische Bedrijven.

Tijdvak	Toegekende contingenten (in tonnen)	Verbruik	
		Absolute getallen (in tonnen)	In pCt. van 1939
1939.....	—	268.059	100
1940, van 1/8 tot 31/12.....	—	83.338	74,61
1941, van 1/1 tot 31/8.....	—	139.499	67,43
van 1/9 tot 31/12.....	25.360	41.245	
1942.....	85.450	91.820	34,25
1943.....	89.850	93.139	34,78

TABEL XII

Productie en afzet van papier en karton

Bron: Hoofdgroepering Papier en Grafische Bedrijven.

	Productie			Afzet		
	a	b	c	a	b	c
1939.....	227.957	100	100	229.422	100	100
1940, 1/8 tot 31/12.....	58.626	(*) 61,6	—	60.582	(*) 63,4	—
1941.....	134.705	59,1	—	136.358	59,5	—
1942, 1/1 tot 31/3.....	24.688	(*) 43,3	—	26.179	(*) 45,6	—
1942, 1/4 tot 31/12.....	59.162	(*) 34,6	47,85	59.177	(*) 34,4	47,92
1942.....	83.850	36,8	—	85.356	37,2	—
1943.....	80.019	35,1	48,54	80.098	35,3	48,65

(*) Voor de berekening dezer percentages werden de productiecijfers tot een tijdvak van één jaar herleid.

a: absolute getallen (tonnen).

b: pCt. van de productie of van de gezamenlijke leveringen in 1939.

c: pCt. van de productie of van de leveringen in 1939 door de in bedrijf gehouden fabrieken.

KUNST- EN WEELEBEDRIJVEN, PRECISIEINSTRUMENTEN

A — Overgang van vredes- naar oorlogseconomie Januari 1939-Mei 1940

Bij den aanvang van het jaar 1939 liet de toestand in de *diamantindustrie* zich vrijwel gunstig aanzien. De willige markt op het einde van 1938, de vaste prijzen voor ruw diamant ten gevolge van de politiek gevoerd door de *Diamond Corporation* ten einde de markt te voorzien in verhouding tot de vraag naar geslepen diamant, en ten slotte de vastheid der prijzen voor geslepen diamant zelf, hadden de hoop gewekt dat voor het volgend jaar een nieuwe periode van opbloei mocht worden tegemoet gezien.

De voorraad was nagenoeg normaal: de diamanten welke tijdens den alarmtoestand in September 1938 naar het buitenland in veiligheid gebracht werden, waren begin 1939 voor het grootste deel gerepareerd.

De voorziening in grondstoffen had een bevredigend verloop.

Tijdens de maand Februari bereikte de verkoop van ruwe diamanten op de Londensche markt £ 1.000.000, terwijl de twee verkoopen van Maart ieder £ 400.000, deze van April en Mei £ 250.000, deze van Juli £ 500.000 opbrachten.

De gebeurtenissen van Augustus-September veroorzaakten een reeks belangrijke wijzigingen in den handel van ruw diamant.

Toen in de maand Augustus, de waarde van het pond sterling onvast werd en deze valuta, als gevolg van de oorlogsverklaring, een gevoelige daling onderging, verhoogde het Londensch syndicaat de prijzen voor ruw diamant in dezelfde verhouding. De voorraden welke in Antwerpen voorhanden waren, ondergingen dan ook geen depreciatie.

Anderzijds besloot de Engelsche regeering, zoodra de vijandelikheden geopend waren, elken invoer van

industriële diamanten in België te verbieden, wegens de nabijheid van de Duitse grens. In België zelf werden maatregelen genomen ten einde den export van ruw diamant naar bepaalde landen te regelen.

Eens die maatregelen genomen, hernam de Londensche markt zeer vlug haar activiteit.

In October bereikte de verkoop van diamant aldaar meer dan £ 1.000.000; in November en in December beliep dit cijfer resp. £ 300.000 en £ 500.000. Met uitzondering van de industriediamanten was de voorziening dus verzekerd.

Naast het uitschakelen der leveranties van industriediamant, had de oorlogstoestand in Europa een anderen ongunstigen weerslag op de activiteit der diamantnijverheid. Een aantal producenten immers verlieten van begin September af het land om hun kapitalen en goederenbezit in veiligheid te brengen. Deze uittocht was veel belangrijker dan in September 1938. In het geheel hadden zich, einde December 1939, een honderdtal firma's, waaronder enkele van eersten rang, in de Vereenigde Staten, Brazilië, Portugal en Engeland gevestigd.

In weerwil van het vertrek van een deel harer producenten, behield de diamantnijverheid, gedurende het jaar 1939 en de eerste maanden van 1940, een bevredigende positie.

Met uitzondering van industriediamant werd de verkoop van ruw diamant in de Vereenigde Staten en in Nederland regelmatig voortgezet. De uitvoer van geslepen diamant naar Noord-Amerika en Nederlandsch Indië overtrof dezen van het vorig jaar. Hij was normaal naar Canada, maar minder aanzienlijk naar Britsch Indië. Over het geheel beliep de import van gesneden edelsteenen en van ruwe of geslepen niet gezette edelsteenen fr 903.899.000 in 1939 tegen fr 1.060.268.000 in 1938. Voor de eerste vier maanden van 1940 bereikte hij fr 348.805.000 tegen fr 459.968.000 voor de eerste vier maanden van 1939. De uitvoer van edelsteenen of van geslepen half-edelsteenen

bedroeg fr 1.152.439.000 in 1939 tegen fr 1.075.185.000 in 1938. Voor de eerste vier maanden van 1940 beliep hij fr 474.514.000 tegen fr 543.022.000 gedurende de eerste vier maanden van 1939. Na een eerder zwak begin viel een geleidelijke verbetering der in Belgische franken luidende prijzen waar te nemen. Naar raming bewogen ze in December 1939 ongeveer om het peil van December 1937.

Wat de arbeidsmarkt betreft, zijn er weinig belangrijke feiten aan te stippen.

Het verschil tusschen de loonen van de arbeiders op den buiten en deze van de stad, bleef behouden, niettegenstaande de aanhoudende pogingen van werkgevers- en werknemersgroepeerings om, in den schoot der industrie, de arbeidsmarkt te ordenen. Ten gevolge van de mobilisatie ontstond sedert September een spanning op de arbeidsmarkt en werden de loonen verhoogd.

Afgezien van den sector van den industriediamant, waarvan de activiteit aanzienlijk verminderde ten gevolge van de maatregelen genomen door de Geallieerden om den import in België van zekere diamantsoorten te verhinderen, bleek de toestand, bij den aanvang van 1940, dus bevredigend, ondanks de emigratie van een aantal diamanthandelaars. Het blijkt dat deze laatsten eerder cliënten dan buitenlandse concurrenten voor onze markt geworden waren.

* * *

De *nijverheid der muziekinstrumenten* bevond zich daarentegen op den vooravond van den tweeden wereldoorlog in een kritieke periode. Deze nijverheid is niet zonder belang voor 's lands economie. Ze produceert het meerendeel der variëteiten van instrumenten, zooals piano's, blaasinstrumenten, orgels, harmoniums, orphéals, klokken en beiaarden. Er zijn echter geen fabrikanten van snaarinstrumenten meer in België.

Sinds het einde van den eersten wereldoorlog werd de nijverheid der muziekinstrumenten, die grootendeels voor den export produceert, zwaar getroffen door de inkrimping van het internationaal ruilverkeer. Daarbij onderging ze, in een zekere mate, de concurrentie van gramfoon en radio. Het hevigst werd ze echter getroffen door de crisis van 1929 en de economische, politieke en sociale onzekerheid der volgende jaren.

Het aantal en de belangrijkheid der fabrieken nam dan ook sinds 1918 voortdurend af. De arbeidersbezetting daalde van 1.060 eenheden in 1910 tot 409 eenheden in 1937. Het aantal fabrieken in bedrijf verminderde bijna evenredig. Dit der eenmansbedrijven steeg daarentegen van 51 in 1896 tot 113 in 1937. De expansie van het kleine bedrijf ten koste van de kapitalistische onderneming is kenmerkend voor het beperkt karakter van de markt en van den aard van het product. Dit laatste moet veelal voldoen aan den gansch bijzonderen smaak van de cliënteel en het wordt dan ook slechts op een beperkt aantal exem-

plaren doch volgens zeer gevarieerde modellen vervaardigd.

De pianoproductie onderging enkele wijzigingen gedurende de jaren die den oorlog 1939-1945 voorafgingen. De noodzakelijkheid om de instrumenten aan de beperkte plaatsruimte der moderne appartementen aan te passen, bracht een evolutie te weeg in den smaak van het publiek. De fabrikanten zagen zich genoodzaakt kleinere piano's van dezelfde hoedanigheid en welluidendheid als de oude modellen op de markt te brengen. De Belgische nijverheid was een der eerste om dit opzet te verwezenlijken.

De handelsbalans der muziekinstrumenten bleef in 1939 een aanzienlijk deficit vertoonen. De uitvoer beliep fr 2.323.000 en de invoer fr 13.152.000. Het aandeel van de gramphoons en de gramfoonplaten in den totalen invoer bedroeg ruim fr 5 miljoen, terwijl onze uitvoer op dit gebied zeer beperkt was en de fr 300.000 niet overtrof. In 1913 bereikte de export 703.425 goudfranken en de import 3.296.509 goudfranken. In 1929 bedroeg de uitvoer fr 7.322.000 en de invoer fr 79.950.000, w.o. fr 45.034.000 voor gramphoons en gramfoonplaten. Dank zij de herinrichting van de wereldeconomie en de tijdelijke herstelbeweging van den internationalen handel waren de nijverheid en de handel in muziekinstrumenten er aldus in geslaagd toentertijd opnieuw hun bedrijvigheidspeil van vóór den eersten wereldoorlog te bereiken en zelfs te overschrijden.

Niettemin evolueerde de toestand, sinds de crisis van 1929, zeer ongunstig: onze export liep aanzienlijk terug ten gevolge van de protectionistische maatregelen der vreemde staten, inzonderheid van Frankrijk en Nederland. Bovendien werden bepaalde Belgische producten door buitenlandse overvleugeld, met name de orgels wier afzet zeer te lijden had onder de concurrentie der Amerikaansche elektrische orgels. De invoer verminderde eveneens, ten gevolge van de inkrimping der binnenlandsche markt in verband met de crisis en de politieke en economische onzekerheid die er op volgde.

In 1938 bedroeg de export slechts fr 2.324.000 en de import fr 20.059.000, waarvan meer dan fr 7 miljoen voor gramphoons en toebehooren. De import van andere muziekinstrumenten, die, gerekend naar de toenmalige waarde van den frank, in 1929 meer dan fr 34 miljoen vertegenwoordigde, was dus teruggeslagen op een weinig meer dan fr 13 miljoen in 1938 en op minder dan fr 8 miljoen in 1939.

Deze cijfers toonen duidelijk de inkrimping van de vraag naar muziekinstrumenten aan. De vermindering van den invoer was immers in geen enkel opzicht toe te schrijven aan een ontwikkeling van de binnenlandsche productie. Deze heeft integendeel, zooals we reeds deden opmerken, tusschen de twee wereldoorlogen nog aan belangrijkheid ingeboet.

In dit eenigszins somber beeld, konden nochtans in 1939 enkele gunstige trekken waargenomen worden.

Een kentering scheen bij het publiek in te treden : de radio en de gramfoon hadden inderdaad de muziekcultuur verspreid en een aantal liefhebbers er toe gebracht een instrument te bespelen. Rekening gehouden met deze psychologische ontwikkeling, waren de vooruitzichten op langen termijn dus vrijwel bemoedigend. Doch elke herleving van de nijverheid bleef afhankelijk van het herstel van den buitenlandschen handel en van den terugkeer naar minder onzekere economische toestanden, die het publiek zouden in staat stellen een grootere koopkracht aan weeldeuitgaven te besteden.

* * *

Het *echte kantwerkbedrijf* maakte gedurende de jaren die den tweeden wereldoorlog voorafgingen een zeer ernstige crisis door.

Een der voornaamste oorzaken van dit verval moet gezocht worden in de veranderingen van de vrouwelijke kleederdracht; de kanten kleedsels en de breede oplegseels behooren tot een voorbijge periode. Thans worden alleen nog, naar den wisselenden smaak der mode, jabots en kleine volants gedragen. Kant wordt ook in het fijn linnengoed gebruikt, doch de verkoop er van is beperkt. Anderzijds lijkt een terugkeer naar een meer omvangrijk gebruik van kant onwaarschijnlijk. De smaak van het publiek wisselt inderdaad zoozeer, dat de dameskleermakers niet het risico willen dragen een voorraad op te slaan waarvan de afzet geenszins verzekerd is.

Heden ten dage wordt kant het meest gebruikt bij de stoffeering, nl. voor tafelkleeden, gordijnen en rolgordijnen.

De afzetmogelijkheden zijn hier evenwel slechts van bijkomstige beteekenis. Anderzijds heeft de Belgische nijverheid — die van oudsher hoofdzakelijk voor het buitenland werkt — met een uiterst levendige concurrentie te kampen vanwege de Chineesche, Indo-Chineesche en Congoleesche producenten, en zulks niet alleen op de buitenlandsche maar zelfs op de binnenlandsche markt. Deze concurrentie gaat terug tot het begin der XXe eeuw, en werd veroorzaakt door Belgische missionarissen, die in hun scholen het vervaardigen van kant met groot succes hebben aangeleerd. Deze concurrentie is zeer te duchten, want de kostprijs van het inlandsche handwerk ligt natuurlijk aanmerkelijk lager dan deze van de Belgische arbeidskrachten; toch blijft ze in bepaalde opzichten beperkt, daar de fabricage in deze landen zich bijna uitsluitend bezig houdt met Venetiaansche kant.

De verschillende factoren die hier werden ontleed, waren dan ook oorzaak dat, op den vooravond van den tweeden wereldoorlog, de activiteit van de Belgische kantnijverheid aanzienlijk teruggelopen was t.o.v. het productiepeil bij den aanvang dezer eeuw.

Terwijl vóór 1914 het aantal kantwerksters op meer

dan 60.000 werd geraamd, was dit cijfer in 1939 teruggelopen tot ongeveer 10.000.

De vakopleiding vergt veel tijd en gebeurt doorgaans in kantwerkscholen, die in grooten getale op overheidsinitiatief werden opgericht. Er bestonden eertijds veel scholen in de omgeving van Turnhout, waar één onder hen op een bepaald tijdstip 500 leerlingen telde. In 1939 bleven er slechts drie over met gezamenlijk 196 leerlingen, die evenwel zeer ongeregeld de school bezochten. Te Kortrijk werd de kantwerkschool van Harelbeke, waar men nog slechts weinig belangstelling voor het beroep van kantwerkster aan den dag legde, tot een huishoudschool omgevormd. Te Brugge, waar in 1911 een normaalschool voor kantwerksters opgericht werd, viel een geleidelijke vermindering der belangstelling voor de cursussen waar te nemen. In 1939 telde deze instelling niet meer dan 10 leerlingen die zich uitsluitend bezighielden met het aanleeren van het kantwerksterberoep. Ook te Aalst moest de school gesloten worden.

Het verval der kantnijverheid, tusschen de twee wereldoorlogen, kwam eveneens tot uiting in het wegvallen van een gansche reeks productiecentra. In Wallonië was de fabricage van kant in 1939 zoo goed als verdwenen. In Henegouwen, waar ze vooral te Binche eertijds zeer bloeiend was, werd de productie van kant bijna volledig stilgelegd. Hetzelfde verschijnsel deed zich voor in bepaalde kleine Vlaamsche agglomeraties als Ronse, Oudenaarde, Izegem, Torhout waar de handschoen- en schoenfabrieken dit kunstambacht verdrongen hadden.

Op den vooravond van den tweeden wereldoorlog bleven er nog zes centra over die het grootste deel der Belgische kantwerken voortbrachten. Elk dezer centra had zijn eigen specialiteit. Turnhout was gekend voor de Parijsche, Rijselsche en gemengde kant (d.w.z. Parijsche en Rijselsche), alsmede voor de Mechelsche kant; vooral eerstgenoemde variëteit was vermaard; in Engeland en de Vereenigde Staten, waarheen een aanzienlijk deel werd uitgevoerd, werd ze ten onrechte kant van Binche genoemd.

Kortrijk en Ieper waren gekend voor de Valenciennes-kanten evenals voor de Kortrijksche kant die een grove soort is en voor stoffeering gebruikt wordt. Brugge vervaardigde kant van Binche, van Valenciennes, Brugsche kant, kant van Cluny, evenals Russische en Brusselsche kant. Dendermonde, Aalst en hun omstreken vervaardigden « duchesse », « applications », Venetiaansch kantwerk, Brusselsche kant en naaldkantwerk voor groote stukken.

Het valt moeilijk de gezamenlijke kantproductie te schatten; voor het jaar 1939 zou ze een fr 20 miljoen hebben bedragen. Van deze productie werd slechts een zeer kleine hoeveelheid op de binnenlandsche markt verkocht; het grootste deel er van werd uitgevoerd, inzonderheid naar de Vereenigde

Staten; onder de andere afzetgebieden kunnen ver-
noemd worden : Frankrijk, Italië en Nederland.
Engeland, dat vroeger een goede afnemer was,
gebruikte nagenoeg geen kantwerk meer voor de
stoffering.

* * *

B — Bezettingsperiode — Mei 1940-September 1944

De *diamantnijverheid* die een uitheemsche grond-
stof verwerkt en het grootste deel van haar pro-
ductie in het buitenland afzet, werd ten gevolge van
de bezetting door de Duitse legers grondig
ontwricht.

Ze bevond zich overigens in een specialen toestand
wegens het groot aantal Israëlieten die er in bedrij-
vig waren, en de belangstelling die door het Reich
werd aan den dag gelegd voor zekere diamantsoorten
welke zeer waardevol waren voor zijn oorlogsindus-
trie.

Toen België in Mei 1940 overvallen werd, weken de
meeste diamanthandelaars met hun voorraden edel-
steen uit, vooral naar Frankrijk.

Men was trouwens overeengekomen dat, bij een
eventueelen oorlog en bezetting van het grondgebied,
de diamanthandelaars die zich naar Frankrijk zouden
begeven, te Royan (bij Bordeaux) zouden verzamelen
om er voorloopig een nieuw productiecentrum op te
richten.

De snelle opmarsch van de Duitse legers verhin-
derde de verwezenlijking van dit plan. Enkele dia-
manthandelaars bereikten Londen. Het meerendeel
echter moest noodgedwongen naar België terug-
keeren, zoodat eveneens een deel der voorraden,
welke naar het buitenland gevoerd waren, gerepa-
trieerd werden.

Onmiddellijk bij hun terugkeer te Antwerpen,
werden de diamanthandelaars door de bezettende
overheid aan verschillende verplichtingen onder-
worpen.

In het kader van de Duitse verordeningen betref-
fende de deviezen, moesten de diamanten vooreerst
aangegeven worden op het *Devisenschutzkommando*,
doch ze werden ter beschikking gelaten van de eige-
naars. Begin November moesten de diamanten
opnieuw aangegeven worden, doch ditmaal bij de
Diamantkontrollestelle. De steenen welke niet bij het
Devisenschutzkommando aangegeven waren, werden
ten voordeele van het Reich verbeurd verklaard, ter-
wijl de industriediamanten tegen zeer lage prijzen
opgevorderd werden.

Sedert de maand Augustus kon nochtans een
beperkte herneming van de bedrijvigheid worden
waargenomen, dank zij vooral de grondstoffen welke
in het bezit der diamanthandelaars gelaten waren.
Wanneer dan, bij het einde van het jaar 1940, ver-
nomen werd dat de *Forminière* ruwe diamanten van
Congoleesche herkomst die enkele dagen voor den
wapenstilstand in Frankrijk waren aangekomen, ging

te koop bieden, kon opnieuw op een aanmerkelijke
heropleving van die bedrijvigheid gehoopt worden. De
eerste verkoop had plaats in October 1940. In
Februari, Maart en April 1941 verkocht de *For-
minière* achtereenvolgens 51.015,50, 49.340,75 en
5.967,50 karaat voor een waarde van resp. fr 16.511.000,
fr 10.860.000 en fr 1.044.000, zegge in totaal
106.323,75 karaat ter waarde van fr 28.415.000. Deze
verdelingen lieten slechts een zeer beperkte bedrij-
vigheid toe. Het aantal in de diamantnijverheid te
werk gestelde arbeiders liep terug van 15.000 in Mei
1940 tot 2.000 in Maart 1941.

De overheid van tijdens de bezettingsperiode achtte
het gewenscht, op grond van de schaarschte aan-
beschikbare grondstof, de leiding van dezen bedrijfs-
tak ter hand te nemen. Overigens had de diamant-
nijverheid en meer in het bijzonder deze der indus-
triediamanten, ten zeerste de belangstelling van de
Duitse overheid.

Op 30 Januari 1941 werd de *Diamantcentrale* opge-
richt; zij kreeg als opdracht, de diamantnijverheid
en -handel in het algemeen belang bij wege van
verordeningen te ordenen.

De eerste verordening werd uitgevaardigd op
31 Januari; zij voorzag de oprichting van een
Contrôledienst voor de Diamantnijverheid, waarvan
de zetel te Antwerpen gevestigd was. Dit orgaan
kreeg tot taak, toezicht uit te oefenen op de pro-
ductie, de distributie en het verbruik van diamant.
De bedrijven werden er toe verplicht, zich in een
speciaal register dat door den *Contrôledienst* werd
bijgehouden, te laten inschrijven en aangifte te doen
van hun voorraden en transacties. Aldus moesten aan-
kopen, verkoopen, leveringen, aanwending, gebruik,
bewerking, verwerking, inpandgeving en in commissie
geven van het diamant bij het hoofd van den *Con-
trôledienst* worden aangegeven en alleen onder of
door tusschenkomst van bedrijven geschieden, die bij
den *Contrôledienst* waren ingeschreven. De niet inge-
schreven bedrijven konden dergelijke operaties eerst
dan uitvoeren, wanneer zij vooraf een speciale ver-
gunning van het hoofd van den *Contrôledienst* ver-
kregen hadden; deze regeling moest het mogelijk
maken het verbruik van afgewerkt diamant te oriën-
teeren. Ongeveer 2.500 bedrijven deden hun aanvraag
tot inschrijving en werden definitief ingeschreven. In
tegenstelling met hetgeen in de andere takken van
bedrijf gebeurde, werden de Israëlitische onderne-
mingen niet uitgesloten.

Het heette dat de gezamenlijke organisatie van
dezen sector ten doel had den zwarten diamanthandel
te bestrijden en een rationeele verdeling van de
beschikbare productie mogelijk te maken. In feite
moesten tal van industriediamanten geleverd worden
tegen een prijs die bepaald onder hun werkelijke
waarde lag, terwijl anderzijds, wegens de strenge
contrôle op de niet aangegeven voorraden, een groot

aantal steenen in beslag genomen en naar Duitschland gevoerd werden.

In Juni 1941 werd het *Diamantbureau*, een nieuw publiekrechtelijk orgaan, in het leven geroepen dat de rechtspersoonlijkheid verkreeg en gemachtigd werd handelstransacties af te sluiten. Het had tot opdracht, de markt van ruwe diamanten te voorzien en voor een geregelden afzet te zorgen. In feite onderhield dit orgaan vooral betrekkingen met Duitse personaliteiten die de diamanten aankochten waarover het Bureau de beschikking kreeg. De reeks instellingen die door de overheid in den sector van de diamantnijverheid waren in het leven geroepen, werd in Juli 1941 nog aangevuld door de oprichting van de *Bedrijfsgroepering Diamant* die als officieele vertegenwoordiger van dezen sector optrad en belast werd met de taak de aangesloten ondernemingen van advies te dienen en hun belangen te behartigen. In den loop van de maand Juli 1941 werd door het Diamantbureau een partij, groot 28.712,40 karaat voor een gezamenlijke waarde van fr 30.447.106,90, te koop aangeboden. Dit was vanzelfsprekend een zeer beperkte aanvoer en de bedrijvigheid van de diamantnijverheid ging er dan ook aanhoudend op achteruit. In Maart 1941 waren 2.000 arbeiders in dezen bedrijfstak werkzaam, in Mei 1.600, in Juni 1.200 en in Juli 1.000. Aan het einde van het jaar was dit aantal verder geslonken.

Desniettemin werd de overheidsreglementeering verder doorgedreven.

Per 15 November 1941 verscheen een verordening van de Diamantcentrale waarbij de deponering van alle geslepen doch niet gemonteerde diamanten verplichtend werd; zulks moest voor de reeds voorradige geslepen diamanten onmiddellijk en voor de nog te slijpen diamanten, acht dagen na hun afwerking geschieden. De eigenaar kon over deze in bewaring gegeven diamanten alleen beschikken door tusschenkomst van een erkenden makelaar en mits naleving van de vigeerende beschikkingen en verordeningen. Het heette dat het doel van dezen maatregel was te verhinderen dat de firma's zich met hun voorraden naar het buitenland zouden begeven en aldus diamantreserves of deviezen — die dank zij den uitvoer van diamant konden worden verkregen — aan de Belgische economie zouden onttrekken. Het opzet van dezen maatregel was dus de diamanthandelaars te beletten met hun voorraden naar Engeland of naar de neutrale landen uit te wijken en, zooals later bleek, de verbeurdverklaring van het diamant toebehoorend aan Israëlietische ondernemingen voor te bereiden. Het spreekt vanzelf dat door deze regeling de transacties volledig stilvielen, behalve natuurlijk degenen die geschieden door bemiddeling van het Diamantbureau.

In het *Staatsblad* van 16 en 17 Maart 1942 verscheen een nieuwe verordening, die de deponering verplichtend maakte van alle ruwe diamanten waar-

van de verwerking of bewerking bij het van kracht worden van de verordening niet aan den Contrôledienst voor de Diamantnijverheid waren aangegeven. Deze Dienst stelde vast welke hoeveelheden gedeponeerd ruw diamant met het oog op de bewerking of de verwerking terug aan de eigenaars dienden afgegeven; verder droeg hij zorg voor de klasseering der steenen en bepaalde hij het percentage van het toegelaten maximum-gewichtsverlies, alsmede den termijn waarin dit ruw diamant moest verwerkt, bewerkt, geslepen en volledig afgewerkt zijn. Voor het ruw diamant waarvan de bewerking of verwerking aangegeven waren bij de inwerkingtreding der verordening, werd de termijn waarin de producten bewerkt, verwerkt en volledig afgewerkt moesten zijn, eveneens door den Contrôledienst bepaald.

Het ruw diamant dat binnen de acht dagen volgend op den termijn vastgesteld door den Contrôledienst niet terug in bewerking genomen en afgewerkt was, moest aan het Diamantbureau worden afgestaan; aan den belanghebbende werd dan een passende vergoeding toegekend.

Het zoogenaamde doel van deze maatregelen was een rationeële aanwending der voorraden te organiseren en ze zoo lang mogelijk te gebruiken. Het werkelijke doel dat de bezettende overheid met deze beide door haar ingegeven verordeningen nastreefde, bleek duidelijk uit de Duitse verordening van 1 Mei 1942 betreffende de sluiting van alle Joodsche ondernemingen. 700 diamanthandelaars werden door dezen maatregel getroffen. Een *Verwalter* werd benoemd met het oog op de vereffening van de Joodsche ondernemingen; ingevolge de verplichte deponering viel het hem niet moeilijk op het diamant, toebehoorend aan de vereffende firma's, de hand te leggen en ze naar Duitschland te zenden; een zekere vergoeding werd aan de onteigende personen toegekend, die ze echter niet eens konden innen, vermits de hun toekomende gelden geblokkeerd werden als zijnde Joodsch bezit. Op de Israëlieten werd trouwens een voortdurende drukking uitgeoefend om hen, onder bedreiging van wegvoering, er toe te bewegen het diamant te leveren dat ze op clandestiene wijze hadden kunnen bewaren of tegen hooge prijzen bij de collaborerende firma's hadden aangekocht.

De verordening van 17 Maart 1942 veroorzaakte een nieuwe inkrimping van de bedrijvigheid, daar hierdoor de nog weinige bij de fabrikanten voorhanden grondstoffen gedeeltelijk aan de markt onttrokken werden. Wegens gebrek aan boortpoeder werd overigens de fabricage stilgelegd van de goederen in bewerking bij het van kracht worden van de verordening en die bijgevolg ter beschikking van de firma's waren gelaten.

De toestand was kritiek daar het aantal arbeiders op een zeer laag peil was gevallen. In Maart 1942 bedroeg het nog slechts 400 eenheden. Daarbij mag

niet uit het oog worden verloren dat de diamantbewerking een groote beroepsvaardigheid vereischt, die spoedig te loor gaat zoo het vak niet meer wordt beoefend. Door de overheid werd derhalve een plan uitgewerkt waarbij een kern van specialisten aan het werk gehouden werd, wier bevoegdheid de herleving van de Antwerpsche nijverheid na het beëindigen der vijandelijkheden zou mogelijk maken.

Er werd overeengekomen dat de slijpbare grondstoffen ter beschikking van de diamantnijverheid zouden blijven. Daarentegen werd een zekere hoeveelheid industriediamant door het Diamantbureau aangekocht, terwijl in ruil hiervan een nieuwe hoeveelheid slijpbare grondstoffen ter beschikking van de diamantnijverheid gesteld werd; er werd eveneens beslist een hoeveelheid nog voorhanden zwart diamantpoeder chemisch te zuiveren ten einde het onmisbare boortpoeder te verkrijgen. Dit plan werd op 15 Juni 1942 ten uitvoer gelegd; aldus konden maandelijks eenige honderden karaat ruw diamant aan de diamanthandelaars en de diamantbewerkers worden verdeeld; dank zij dit plan werden zoowat 250 arbeiders aan het werk gehouden.

Overigens was een nieuwe gebeurtenis in 1943 oorzaak van een verbetering in den toestand. Aan het begin van dit jaar werd een partij ruw diamant, die aan de *Forminière* toebehoorde en tot dusver in Frankrijk weerhouden werd, aan de maatschappij teruggeschonken. De Duitse overheid legde de hand op het grootste deel van het nijverheidsdiamant; ze liet echter 14.000 karaat ruw diamant ter beschikking van de Belgische nijverheid.

In Juli werden 8.000 karaat onder de gezamenlijke firma's verdeeld tegen prijzen die driemaal het vóór-oorlogspeil bereikten. In October werd een aanvang gemaakt met de verdeling van een nieuwe partij van 5.000 karaat, waaronder een vrij belangrijk aantal grootere diamanten. De prijzen lagen vijfmaal hooger dan vóór den oorlog.

Dank zij deze verdeelingen trad een lichte herleving der bedrijvigheid in. In December 1943 waren 625 arbeiders aan het werk.

Inmiddels werd de verplichting tot deponering van geslepen diamant verzacht. Met ingang van September 1942 werd vrijstelling van deponering voor de nieuwe aankopen van geslepen diamant verleend en in Maart 1943 werd verkregen dat het gedeponeerd geslepen diamant aan de eigenaars zou worden teruggeschonken. Dank zij dezen maatregel kon een geringe handelsbedrijvigheid hernemen en werd er een zekere hoeveelheid steenen aan den juweelhandel toegekend.

Inzake industriediamant werd door de Diamantcentrale een enquête onder de verschillende verbruikende bedrijven ingesteld, ten einde den omvang der behoeften te bepalen en aankooplicenties in verhouding tot de geringe beschikbare hoeveelheden af te leveren.

In de eerste maanden van 1944 werd verder een beperkte activiteit aan den dag gelegd; de transacties bleven nagenoeg uitsluitend beperkt tot den verkoop van diamant onder handelaars.

Vóór hun vertrek eischten de Duitschers 5.000 karaat geslepen diamant. De aangeboden prijzen waren zeer laag. Er werd besloten de leveringsverplichting onder de voornaamste firma's — ongeveer een twintigtal — te verdeelen. Ten gevolge echter van den snellen opmarsch der Geallieerden, hadden de Duitschers niet den tijd om het diamant mee te nemen; bij de bevrijding werd het aan de wettige eigenaars teruggeschonken.

* * *

De *industrie der muziekinstrumenten* die, zooals hierboven reeds onderstreept, vóór den oorlog een moeilijke periode doormaakte, kon haar positie in den loop der bezettingsjaren aanmerkelijk verbeteren.

Het publiek, dat beleggingen in materiele goederen verkoos, begon inderdaad piano's en, in mindere mate, andere muziekinstrumenten met beleggingsdoeleinden aan te koopen, hetgeen het den fabrikanten en tusschenpersonen mogelijk maakte hun voorraden tegen voordeelige prijzen van de hand te doen. Er werd een vrij levendige productie onderhouden. Hout was immers in tamelijk aanzienlijke mate voorhanden en de voorraden konden door middel van invoer van beuken- en populierenhout uit Frankrijk worden aangevuld. Wat de benodigde mechanische onderdeelen en de claviatuur betreft, deze konden eveneens in Frankrijk worden verkregen.

In het algemeen verstevigden de ondernemingen uit dezen bedrijfstak dan ook hun financieele positie; verscheidene firma's die zich in 1939 in een benarden toestand bevonden, kwamen er zelfs toe zich er bovenop te werken.

* * *

In den loop der eerste bezettingsjaren vertoonde de *industrie van de echte kant* een vrij bevredigende bedrijvigheid, ook al lag deze iets beneden het peil van de periode die den tweeden wereldoorlog voorafging.

Groote voorraden vlas- en katoengarens waren in het land voorhanden, hetgeen toeliet de productie voort te zetten ondanks de onmogelijkheid om nieuwe grondstoffen aan te voeren.

De afgewerkte producten vonden gemakkelijk afzet. Op de binnenlandsche markt gingen de bevolkingsgroepen, die door den oorlog verrijkt waren, tot aanzienlijke aankopen over. Daarbij werden groote hoeveelheden naar Frankrijk uitgevoerd. De Parijsche winkels van fijn ondergoed, die veel hunner courante artikelen niet meer in voorraad hadden, achtten zich inderdaad gelukkig, kant van Belgische herkomst te kunnen verkopen.

Aan het einde van de bezettingsperiode was het, wegens de geleidelijke uitputting der grondstoffenvoorraden, niet meer mogelijk de fabricage op een met de vraag overeenstemmend peil te handhaven; de productie daalde in aanmerkelijke mate.

* * *

C — Aanvang van de vredeseconomie September 1944-December 1945

Na 's lands bevrijding beijverde de Belgische regering zich in gemeen overleg met de betrokken industriële kringen om de *diamantnijverheid* tot haar normale bedrijvigheid te doen terugkeeren; het was inderdaad van het allerhoogste belang spoedig bevredigende resultaten op dit gebied te bereiken, daar de uitvoer van geslepen diamant belangrijke deviezenbedragen voor 's lands economie kon opbrengen op een oogenblik dat de meeste uit ingevoerde grondstoffen vervaardigde producten van onze verwerkende bedrijven bij voorrang aan de dringende behoeften van het binnenlandsch verbruik moesten worden voorbehouden.

Aldus werd reeds aan het einde van 1944 een accordé afgesloten tusschen de Belgische en de Britsche regering met het oog op den invoer in België van ruw en den uitvoer van geslepen diamant door bemiddeling van de overheid. De ingevoerde ruwe steenen werden onder de fabrikanten verdeeld door tusschenkomst van het Verdeelingsbureau Diamant, een officieel lichaam dat aan het Comité voor Prioriteitsrechten ondergeschikt was en optrad volgens de adviezen verstrekt door het *Diamond Office*, een particuliere instelling. Aanvankelijk werden gelijke partijen aan alle firma's toegekend, zoodat zelfs de minst belangrijke onmiddellijk het werk konden hervatten. Naderhand werd rekening gehouden met de leveringen van geslepen diamant en met de kwaliteit van den gepresteerden arbeid. Bij de nieuwe distributies van ruw diamant werden die firma's bevoorrecht die regelmatig hun vroegere quota in geslepen diamant hadden geleverd en wier fabricageafval het geringst was; deze regeling vormde een indirect middel tot bestrijding van den binnenlandschen zwarten handel in geslepen diamant en tot oriëntering van de beschikbare grondstof naar de eerlijkste en de best geoutilleerde ondernemingen.

Reeds in Januari kwamen, in uitvoering van het Belgisch-Britsch accordé, 30.000 karaat te Antwerpen aan. Tijdens de eerste zes maanden van het jaar werden 187.277 karaat ter waarde van £ 628.131 door de regering ingevoerd en onder de fabrikanten naar de hierboven aangeduide criteria verdeeld.

Met ingang van Juni 1945 werd de buitenlandsche diamanthandel terug aan het particulier initiatief overgelaten. Het Verdeelingsbureau Diamant werd afgeschaft. Nochtans zou verder contróle worden uitgeoefend door het *Diamond Office*, dat op 12 Juli 1945 heringericht werd in den vorm van een vereeniging zonder winstoogmerken. Deze instelling ver-

deelde de invoerlicenties en droeg er zorg voor dat de normale handelskringloop verzekerd werd. De groot-handelaars-invoerders konden zich slechts nieuwe partijen aanschaffen, indien ze bewezen de oude verdeeld te hebben. De fabrikanten konden zich eerst dan opnieuw voorzien, nadat ze de geslepen steenen, afkomstig van hun vroegere quota, regelmatig afgeleverd hadden; de uitvoerders kregen slechts vergunning om nieuwe partijen geslepen diamant aan te koop, nadat ze effectief de vroeger verkregen steenen uitgevoerd en de hierdoor opgebrachte deviezen ingeleverd hadden. Ieder tusschenpersoon werd derhalve verplicht de voorgenomen verrichtingen aan de goedkeuring van het *Diamond Office* te onderwerpen, opdat dit laatste er mee rekening zou kunnen houden bij de verdeling der invoerlicenties; aldus werd een soepel en vrij doeltreffend contrólesysteem ingevoerd. Desondanks was het totaal onmogelijk te verhinderen dat zekere geslepen steenen naar den binnenlandschen zwarten handel werden afgeleid of op clapestiene wijze werden uitgevoerd. De aard van deze koopwaar alsmede het zeer veranderlijk verschil in gewicht tusschen ruw en geslepen diamant maakte een bedrog mogelijk, waarvan de omvang evenwel zooveel als doenlijk werd beperkt.

Dank zij het hierboven beschreven régime nam de buitenlandsche diamanthandel een aanzienlijke uitbreiding. Van Juni tot December beliep de invoer 688.649 karaat, zegge naar waarde £ 3.098.875. Voor het gansche jaar bereikte hij 875.926 karaat, zegge £ 3.727.006.

De uitvoer van geslepen steenen bedroeg 10.196 karaat ter waarde van £ 347.278 voor het eerste halfjaar (overheidsuitvoer) en 118.297 karaat ter waarde van £ 4.621.933 van Juni tot December (particuliere uitvoer). De gezamenlijke uitvoer was derhalve 128.493 karaat, zegge £ 4.969.201 groot. T.a.v. 's lands handelsbalans bedroeg het batig saldo voor het heele jaar £ 1.242.194, zijnde *fr* 219.402.515,25 (cf. tabel I).

In dit verband moge er worden op gewezen, dat de uitvoer van gesneden edelsteenen, van ruwe of geslepen niet bewerkte edelsteenen, alsmede van bewerkte edelsteenen en half-edelsteenen, incl. lavaglas, in 1945 *fr* 779.048 duizend bedroeg op een gezamenlijke uitvoerwaarde van *fr* 3.983.844 duizend, te weten 19,6 pCt. In 1939 beliep deze uitvoer *fr* 1.490.289 duizend op een totaalbedrag van *fr* 21.934.279 duizend, nl. slechts 6,8 pCt. (cf. tabel II).

Daar de postdienst met de Vereenigde Staten nog niet hersteld was, ging, tijdens het eerste gedeelte van het jaar, de uitvoer uitsluitend naar Engeland. De steenen werden evenwel te Londen aan Amerikaanse firma's verkocht en de Belgische regering werd, na aftrek van de provisies, in dollars gecrediteerd.

Met ingang van Juni werd het mogelijk direct naar de Vereenigde Staten uit te voeren, terwijl Mexico,

Canada, Ierland, Frankrijk, Palestina en Australië veel minder belangrijke afzetgebieden vormden. Tabel III geeft voor 1945 de geographische verdeeling aan van den uitvoer van geslepen diamant.

Deze toestand mocht volkomen bevredigend genoemd worden, vermits verreweg het grootste deel van den diamantuitvoer naar die landen gericht was, wier economische en financieele toestand niet door den oorlog was aangetast; dit was inzonderheid het geval voor de Vereenigde Staten, wier valuta voor 's lands wedervervoorziening van grondstoffen en het herstel van de outilleering bijzonder waardevol was.

Wat de prijzen betreft, deze gaven een afgeteekend stijgende tendens te zien. Ruw diamant van goede kwaliteit werd 100 tot 115 pCt., dit van mindere kwaliteit 20 tot 30 pCt. duurder betaald dan in Mei 1940. Voor geslepen diamanten van klein gewicht overschreed de stijging 200 pCt.; inderdaad, de loonen vertegenwoordigen voor deze steenen het dubbel van de waarde der grondstof, en lagen vier- of vijfmaal hooger dan vóór den oorlog. Voor grootere steenen bedroeg de stijging slechts 110 tot 115 pCt., daar de waarde der grondstof hier belangrijker bleef t.o.v. het bedrag der loonen.

Tijdens het gansche jaar werden zeer hooge loonen uitbetaald. De kloovers wonnen tot *fr* 1.000 per dag, de zagers *fr* 400 tot *fr* 600; een bedreven polijster verdiendé allicht *fr* 2.500 per week van vijf dagen en een middelmatig vakman *fr* 1.500. Anderzijds maakten de fabrikanten zeer aanzienlijke winsten.

De loonlast — hoewel zwaar — vormde geen hinderpaal voor den uitvoer. Onze prijzen bleven beneden de Amerikaansche, daar het loonpeil aldaar nog heel wat hooger lag.

Einde 1945 bood de Belgische diamantnijverheid dan ook gunstige vooruitzichten. De bedrijvigheid was opnieuw aanzienlijk geworden, zooals uit het verloop van het aantal te werk gestelde arbeiders naar voren komt. Van 15.000 in Mei 1940, was dit aantal, zooals hierboven reeds aangestipt, gevallen tot 1.000 in Juli 1941, 450 in December 1942, 625 in December 1943 en 125 in December 1944. Het steeg terug tot 3.000 in Februari 1945, 9.000 in September en 13.000 in December. Laatstgenoemd cijfer toont aan dat de bedrijvigheid grooter was dan uit de officieel bewerkte hoeveelheid grondstoffen moet worden afgeleid. Hieruit blijkt dat veel ruw diamant op clandestiene wijze werd ingevoerd, hetgeen, samen met de niet te vermijden onttrekking van een deel der diamanten aan de officieele verdeeling, een bron voor den sluikhandel vormde.

De nijverheid nam opnieuw contact met de vreemde markten en bleek geen onoverkomelijke moeilijkheden te ontmoeten om haar vroegere plaats te hernemen. Wel is waar hebben zich onder begunstiging der oorlogsomstandigheden nieuwe buitenlandse productiecentra opgericht. In de bevoegde kringen werd Palestina als een bijzonder gevaarlijk concurrent

beschouwd, daar de fabrikanten daar te lande het ruw diamant rechtstreeks van den voortbrenger aankochten, zoodat de winstmarge van den handelaar in ruw werd uitgeschakeld. Nochtans werd aangenomen dat de Belgische diamantnijverheid, dank zij de faam van de Antwerpsche arbeidskrachten en hun specialiseering in de bewerking van kleine steenen, gemakkelijk voldoende afzetgebieden zou terugvinden. De terugkeer naar Antwerpen van een aantal uitgeweken producenten was trouwens een bewijs van de aantrekkingskracht die deze plaats is blijven uitoefenen. Daarbij zou deze terugkeer omvangrijker en sneller geschied zijn, zoo fiscale overwegingen en de moeilijkheid om terug bezit te nemen van door de Geallieerden opgeëischte gebouwen niet zekere producenten momenteel in het buitenland hadden weerhouden.

* * *

In den loop der laatste maanden van 1944 en in 1945 werd de *industrie der muziekinstrumenten* haast volledig stilgelegd. De houtvoorraden waren uitgeput, terwijl de invoer uit Frankrijk practisch onderbroken was.

Aan het einde van het jaar werden de vooruitzichten inzake grondstoffenvoorziening nochtans gunstiger. De binnenlandsche vraag bleef aanzienlijk, terwijl de buitenlandsche markten, wegens de uitvoerbependingen van weeldeartikelen in de meeste landen, niet dan na verloop van een zekeren tijd belangrijke afzetgebieden bleken te kunnen worden.

* * *

Na 's lands bevrijding bleef de bedrijvigheid van de *industrie van echte kant* op een relatief bevredigend peil gehandhaafd.

De grondstoffenvoorziening liet nochtans te wenschen over. Zoo de toestand t.a.v. de vlasspinsels vrijwel voldoening schonk, slonken de voorraden fijne katoenspinsels hoe langer hoe meer, terwijl de invoer uit Engeland en Frankrijk nog niet kon worden hernomen. Vóór den oorlog leverden beide landen ons het grootste gedeelte van de katoengarens voor de kantnijverheid; deze spinsels worden trouwens niet in België vervaardigd.

De aanwerving van arbeidskrachten ging eveneens met steeds ernstiger moeilijkheden gepaard. Zooals reeds aangestipt, liep het aantal kantwerksters voortdurend terug, daar de aanwerving van jonge arbeiders hoe langer hoe moeilijker werd. Het ware wenschelijk dat de onderwijzeressen in de productiecentra aan hun leerlingen evengoed de beginselen van het kantwerk zouden aanleeren als deze van het borduurwerk. Aldus zouden bepaalde leerlingen smaak leeren vinden in het beroep van kantwerkster.

De kantnijverheid vond gemakkelijk afzetgebieden voor haar afgewerkte producten, te meer daar de buitenlandse fabrieken van onechte kant hun bedrijvigheid niet hernomen hadden. De fabrieken van

Kales waren inderdaad grootendeels vernield, terwijl, wegens gebrek aan garens, de fabricage in Engeland, met name in het groot gespecialiseerd centrum van Nottingham, stagneerde.

Op langen termijn leken de vooruitzichten t.a.v. den afzet nochtans minder bevredigend. De Amerikaanse markt werd overstroomd met Indochineesche kant en ontving reeds Japansche zendingen. Deze artikelen, die onbetwistbaar een artistieke waarde hebben, werden niet enkel verkocht tegen zeer lage prijzen, die de Belgische nijverheid zich niet kon veroorloven, doch daarbij was dit lage prijspeil oorzaak dat de echte kant in de betere kringen in discredit geraakte.

Ten einde zich tegen den massalen aanvoer van Oostersche kant te beschermen, belastten de Vereenigde Staten, alle vreemde kant met een invoerrecht *ad valorem* van 90 pCt. Dit recht was voor de Belgische nijverheid bepaald prohibitief, te meer daar de productiekosten in België aanzienlijker toenamen ten gevolge van de toekenning aan de kantwerksters van het bestaansminimum en de toepassing der wetgeving op de maatschappelijke zekerheid.

Vóór den oorlog ontvingen de kantwerksters inderdaad een loon dat aanmerkelijk lager lag dan het

bedrag van hun gemiddelde vergoeding na 's lands bevrijding.

In belanghebbende kringen was men de meening toegedaan dat het behoud van het invoerrecht *ad valorem* door de regeering der Vereenigde Staten, practisch allen afzet van onze productie op de Amerikaanse markt onmogelijk maakt. Een oplossing scheen te moeten worden gezocht in het verkrijgen van een stelsel van differentieele rechten.

Aangenomen werd dat het opnieuw mogelijk zou worden een aanzienlijke en stabiele vraag voor kwaliteitskant in het leven te roepen, indien het recht van 90 pCt. slechts toegepast werd op de courante artikelen en niet meer op de kant van hooge waarde, die in een beperkt aantal exemplaren en volgens steeds nieuwe teekeningen wordt vervaardigd, zooals dit met de Belgische producten het geval is.

De uitvoer naar Frankrijk werd in 1945 begunstigd door de afschaffing van de invoerrechten op kant. De heffing van een speciale binnenlandsche taxe van 41 pCt. *ad valorem* op de weeldeartikelen van de textielnijverheid — taxe die met een compensatiedoeleinde in deze industrie werd ingevoerd — zou evenwel niet nalaten den verkoop van kant op de Fransche markt weldra opnieuw te bemoeilijken.

TABEL I

Buitenlandsche diamanthandel

(jaar 1945)

Maand	Invoer				Uitvoer			
	Karaat		Ponden sterling		Karaat		Ponden sterling	
	Overheid	Particulieren	Overheid	Particulieren	Overheid	Particulieren	Overheid	Particulieren
1945 Januari	29.952	—	99.796	—	—	—	—	—
Februari	23.053	—	92.892	—	—	—	—	—
Maart	39.309	—	130.623	—	2.512	—	84.396	—
April	62.264	—	131.057	—	5.409	—	183.458	—
Mei	12.650	—	124.181	—	2.401	—	86.298	—
Juni	20.049	6.265	49.582	56.100	842	1.758	27.508	63.400
Juli	—	55.185	—	198.200	—	11.070	—	393.000
Augustus	—	118.382	—	352.601	—	12.236	—	448.000
September	—	104.590	—	531.754	—	18.631	—	724.572
October	—	137.689	—	584.374	—	27.096	—	1.024.244
November	—	124.349	—	475.113	—	25.043	—	1.023.328
December	—	142.189	—	900.733	—	22.463	—	945.379
Het jaar	187.277	688.649	628.131	3.098.875	(1) 11.164 968	118.297	(1) 381.658 34.380	4.621.933
Totaal ...	875.926		3.727.006		10.196	128.493	347.278	4.969.201

(1) Van Londen teruggekeerd en niet verkocht.

TABEL II

I. Waarde van den gezamenlijken in- en uitvoer van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie

(duizenden franken)

Jaar	Invoer	Uitvoer
1939	19.810.687	21.934.279
1945 (1)	13.729.441	3.983.844

(1) In 1945 :

Eerste vier maanden : buitenlandsche handel van België alleen;

Laatste acht maanden : buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

II. Waarde van den in- en uitvoer van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie van :

A : geslepen edelsteenen en niet bewerkte ruwe of geslepen edelsteenen;

B : bewerkte edelsteenen en half-edelsteenen, incl. lavaglas.

(duizenden franken)

Jaar	Invoer	Uitvoer
1939 : A	903.899	337.850
B	178.784	1.152.439
Totaal ...	1.082.683	1.490.289
1945 (1) : A	577.604	143.790
B	—	635.258
Totaal ...	577.604	779.048

TABEL III

Uitvoer van geslepen diamant

(duizenden ponden sterling)

Tijdvak	Vereenigde Staten	Groot-Brittannië	Mexico	Canada	Ierland	Frankrijk	Palestina	Australië	Totaal
1945 Maart-Juni	63	347	—	—	—	—	—	—	410
Juli	375	18	—	—	—	—	—	—	393
Augustus	403	32	11	3	—	—	—	—	449
September	607	94	5	7	1	12	—	—	726
October	901	100	6	15	—	—	1	—	1.023
November	917	82	9	13	—	—	—	2	1.023
December	827	97	5	10	—	—	4	2	945
Totaal ...	4.093	770	36	48	1	12	5	4	4.969

TABAK

A — Overgang van vredes- naar oorlogseconomie Januari 1939-Mei 1940

De bedrijvigheid in de tabaksindustrie werd weinig of niet door de Septembergebeurtenissen van 1939 getroffen. Deze tak van bedrijf dekt immers behoeften die een zeer stabiel karakter vertoonen weshalve zijn activiteit maar weinig den terugslag ondervindt van de gemeene economische conjunctuur.

Uit tabel 1 blijkt dat de invoer van niet bereide tabak in 1939 een normaal peil bereikte, nl. 18.453 t tegen 17.383 t in 1938. Ook de import van bereide tabak kon de vergelijking met dezen van het vorige jaar doorstaan : hij beliep 531 t tegen 446 t in 1938. De uitvoer vertoonde een lichten vooruitgang bij de niet bereide tabak en bij de rook-, pruim- en snuif-tabak.

Voor de eerste vier maanden van 1940 lag de invoer van niet bereide tabak aanzienlijk onder dezen van het overeenkomstig tijdvak van 1939 :

4.478 t tegen 8.305 t in 1939. Deze teruggang, veroorzaakt door het uitbreken van den tweeden wereldoorlog, baarde evenwel nog geen onmiddellijke zorgen t.a.v. de grondstoffenvoorziening, aangezien zeer ruime voorraden in het land aanwezig waren.

De uitvoer bij het begin van 1940 handhaafde zich, zoowel naar gewicht als naar waarde, op nagenoeg hetzelfde peil als tijdens de overeenkomstige maanden van het jaar te voren.

Wat de Belgische tabaksproductie betreft, in 1939 viel er een lichten vooruitgang t.o.v. 1938 waar te nemen. De beteelde oppervlakte bereikte 2.308 ha tegen 2.146 ha, de oogst 6.574 t tegen 5.573 t en de gemiddelde opbrengst per ha 2.848 kg tegen 2.569 kg.

Het verbruik, geraamd op den grondslag van de statistische gegevens over den verkoop der fiscale bandjes, bedroeg in 1939, 180 millioen sigaren, 556 millioen sigarillo's, 5.128 millioen sigaretten, 14.335 t rook-, snuif- en pruimtabak tegen 195 millioen sigaren, 615 millioen sigarillo's, 5.108 millioen sigar-

retten en 13.201 t rook-, snuif- en pruimtabak in 1938. Berekend naar een gewicht van 7 kg per 1.000 sigaren, 2 1/2 kg per 1.000 sigarillo's en 1,25 kg per 1.000 sigaretten kon het verbruik in 1939 op 23.388 t tegen 22.480 t in 1938 geraamd worden (zie tabel II).

De groothandelsprijzen voor inlandsche tabak gaven sedert het begin van den oorlog een aanhoudende haussetendens te zien. Hun indexcijfer (basismaand : April 1914 = 100) steeg van 545 in Augustus tot 773 in December en tot 818 in April 1940. De prijzen voor ingevoerde tabak vertoonden een gelijklopende evolutie.

Het belastingrégime van kracht op de producten van de tabaksindustrie onderging in 1939 enkele wijzigingen.

Bij koninklijk besluit van 28 September werd de terminologie herzien. Het evenredig verbruiksrecht werd accijnsrecht geheeten. Dit besluit trad in werking op 1 November 1939.

Verder wijzigde de wet van 30 December 1939 betreffende de accijnzen en douanen, de toen geldende tarieven. De evenredige accijns op den kleinhandelsprijs werd vastgesteld op 9 pCt. in plaats van 8 pCt. voor sigaren, 9 pCt. in plaats van 8 pCt. voor sigarillo's, 32 pCt. in plaats van 30 pCt. voor sigaretten en 22 pCt. in plaats van 20 pCt. voor droge rook-, snuif- en pruimtabak.

De evenredige accijns op het aantal stuks of het gewicht der sigarillo's, sigaretten, droge rook-, snuif- of pruimtabak of vochtige pruimtabak bleef ongewijzigd. Het belastingrégime werd dus in geringe mate verscherpt zonder dat er een verschuiving plaats vond in den relatieven belastingdruk op ieder soort tabaksproduct.

Ten gevolge van deze verhooging der rechten en van de prijsstijging der ruwe tabak werden door de producenten nieuwe prijstarieven voor de kleinhandelaars vastgesteld, ten einde hen een toereikende winstmarge te verzekeren. Met ingang van Januari 1940 kon dan ook een lichte stijging van de kleinhandelsprijzen worden opgemerkt. De pijptabak, die einde December 1939 tegen *fr* 30,99 per kg werd verkocht, werd einde April 1940 *fr* 34,23 het kg betaald (zie tabel IV).

* *

B — Bezettingsperiode — Mei 1940-September 1944

De bezetting van het Belgische grondgebied was oorzaak van groote moeilijkheden in de grondstoffenvoorziening van de tabaksindustrie, die de overzeesche tabakssoorten moest ontberen, met name deze uit de Vereenigde Staten, Nederlandsch Indië en de landen van Zuid-Amerika, waar vandaan vóór de vijandelijkheden ruim 10.000 t per jaar werden ingevoerd.

Anderzijds kon tabak uit de andere Europeesche landen eerst ingevoerd worden nadat geleidelijk een

handelsverkeer van zekeren omvang onder de bezette landen en van deze laatste met de toegankelijke neutrale landen hersteld was.

Aldus kon bij den aanvang van de bezetting voorschijns alleen gerekend worden op de opbrengst van den binnenlandschen oogst, die in de vóór-oorlogsjaren nauwelijks één vierde van het jaarlijksche verbruik van ruwe tabak opleverde.

Ten einde te verhinderen dat de beschikbare grondstoffen te snel zouden opgebruikt worden en de bedrijvigheid aan de voorzieningsmogelijkheden aan te passen, werd reeds vóór het verschijnen van het besluit van 2 September 1940 betreffende het organiek statuut van de goederencentrales, een Tabakscentrale opgericht; bij besluit van den Secretaris-Generaal van het Ministerie van Economische Zaken, dd. 2 Juli 1940 (*Staatsblad* van 5 en 6 Juli 1940), werd daarna een eerste productieregeling voor de tabaksproducten uitgewerkt. De producenten van bereide tabak mochten maandelijks slechts een hoeveelheid ruwe tabak verwerken die gelijkwaardig was aan het maandgemiddelde der door hen in 1939 in bewerking genomen hoeveelheden. Ieder producent was er toe gehouden onmiddellijk bij de Tabakscentrale aangifte te doen van zijn gezamenlijk productiecijfer voor het jaar 1939 van sigaren, sigarillo's, sigaretten, alsmede van rook-, snuif- en pruimtabak. Bij genoemde Centrale moest eveneens aangifte worden gedaan van de productie per halve-kalendermaand, uiterlijk op den vijftien en twintigsten dag van iedere maand en voor het eerst op 5 Juli 1940.

Het hierboven vermelde besluit voorzag daarenboven een telling der voorraden en maakte iedere beschikkingsdaad inzake ruwe tabak afhankelijk van de goedkeuring van de Tabakscentrale.

Uit deze algemeene grondstoffentelling bleek dat de gezamenlijke aanwezige voorraad ruwe tabak 30.973 t per 30 Juni 1940 bedroeg, terwijl het gemiddelde jaarlijksche verbruik van de industrie vóór den oorlog ca. 24.000 t beliep.

Aanvankelijk mochten de fabrikanten dan ook hetzelfde bedrijfstempo onderhouden als in 1939. Met ingang van November 1940 bleek het evenwel noodzakelijk het productiepeil te verlagen, ten einde een te snelle uitputting der voorraden te verhinderen.

Van 30 Juni tot 31 December 1940 werden voor een totaalgewicht van 11.240 t in bewerking genomen. Tijdens deze maanden was de tabaksinvoer practisch stilgelegd, terwijl de uitvoer van ruwe of bereide tabak — zooals trouwens tijdens den heelen duur der bezetting — weinig of niets te beteekenen had.

Wegens den omvang der in bewerking gegeven hoeveelheden kon het binnenlandsche verbruik van tabaksproducten in 1940 op een bevredigend peil worden gehandhaafd. Blijkens de statistieken van het Bestuur der Accijnzen — waarin uiteraard de aan den officieelen handel onttrokken hoeveelheden niet begrepen zijn — bedroeg dit verbruik 175 miljoen

sigaren, 429 miljoen sigarillo's, 4.150 miljoen sigaretten en 11.571 t rook-, snuif- en pruimtabak, met een gezamenlijk gewicht van 19.058 t, zegge 81,5 pCt. van het verbruik in 1939 (zie tabel III).

Evenwel werd dit resultaat slechts bereikt ten prijze van een massale intering van de voorraden die hierdoor tot 19.732 t einde 1940 gedaald waren.

Ten gevolge van deze snelle inkrimping der grondstoffenreserves zag de overheid er zich toe genoodzaakt de reglementeering op tabakshandel en -industrie te verscherpen om zodoende een toereikende voorziening van ruwe tabak en een spaarzaam gebruik der aanwezige reserves te verzekeren.

Hierboven werd aangestipt dat het noodzakelijk bleek, met ingang van November 1940, de voor bewerking vastgestelde grondstofhoeveelheden tot een bepaald percentage der in 1939 bewerkte quanta te beperken. Deze wijze van beperking der productie werd systematisch uitgewerkt in de verordening 9 van de Tabakscentrale (verordening van 11 Augustus 1941, *Staatsblad* van 28 Augustus). De productie werd voor iederen bedrijfstak aan contingentering onderworpen. Alleen de natuurlijke of rechtspersonen die tusschen 1 Januari 1939 en 10 Mei 1940 een bedrijvigheid, verband houdend met de fabricage van tabaksproducten uitoefenden, kregen vergunning om hun bedrijvigheid voort te zetten en ontvingen een basiscontingent (bewerkingsvergunning) dat voor ieder product (sigaren, sigarillo's, sigaretten, rook-, pruim- en snuiftabak) gelijk was aan de gemiddelde maandhoeveelheden die vóór den oorlog werden bewerkt.

De firma's konden nochtans van het recht tot fabricage, dat door dit basiscontingent toegekend werd, slechts gebruik maken wanneer ze in het bezit waren van een maandelijksche verwerkingsvergunning die om de maand door de Tabakscentrale afgeleverd werd en het percentage aangaf van het basiscontingent dat in de beschouwde maand werkelijk mocht verwerkt worden.

De Tabakscentrale was van toen af in staat den omvang der verwerking op een peil te houden dat was aangepast aan de beschikbare hoeveelheden grondstoffen.

Anderzijds werden maatregelen genomen met het oog op de mobilisatie en de verdeling van den inlandschen tabaksoogst van 1940.

De producenten werden verplicht in tweemaal aan makelaars door de Tabakscentrale aangesteld al de tabak te leveren van den oogst van 1940, zoowel als van vroegere oogsten, behalve de hoeveelheid die de accijnswet aan den planter liet behouden voor eigen verbruik en dit van zijn gezin (zegge het equivalent van 300 planten). Ieder fabrikant ontving een aankoopvergunning, afgeleverd door de Tabakscentrale, waardoor hij van de erkende tusschenpersonen een hoeveelheid tabak kon verkrijgen gelijk aan het

gewicht bekomen na vermenigvuldiging van het percentage vastgesteld door de Tabakscentrale met het gewicht ruwe tabak overeenstemmend met de hoeveelheid bereide tabak van elke soort door den fabrikant in 1939 voortgebracht. De aan elken fabrikant toegekende hoeveelheden omvatten tabak uit diverse productiestreken (cf. besluit van den wn. Secretaris-Generaal van het Ministerie van Economische Zaken en van den Middenstand dd. 8 Augustus 1940; verordeningen van de Tabakscentrale van 7-8-9 October, 4-13 November 1940 en 25 Maart 1941; verordening n° 3/41 van 8 September 1941 van de hoofdgroepeering « Suiker en Nijverheidsteelten » verschenen in het *Staatsblad* van 10 September 1941).

De oogst van 1940 bracht ongeveer 5.664 t op. Aan de fabrikanten werden 4.322 t tabak geleverd, welk gewicht het deel van de productie van 1940 vertegenwoordigde dat niet door de producenten werd ingehouden, alsmede de geleverde voorraden afkomstig van de vroegere oogsten.

Overigens was de tabaksindustrie voor de voorziening van ruwe tabak in 1941 niet uitsluitend aangewezen op de binnenlandsche markt. De *Asbeltab*, vereniging in deelneming, die een feitelijk monopolie voor den tabaksinvoer had verkregen, slaagde er in 5.704 t ruwe tabak uit den Balkan, Polen, Italië en enkele andere landen in te voeren. Deze grondstoffen werden door de Tabakscentrale onder de fabrikanten verdeeld op den grondslag van bepaalde normen.

Ten gevolge van de mobilisatie van den binnenlandschen oogst en de uitbreiding van den invoer kon de bedrijvigheid van de tabaksindustrie in 1941 op een bevredigend peil gehandhaafd worden. De hoeveelheid bewerkte grondstof bereikte 17.692 t (waarvan 757 t een speciale bestemming hadden: *Wehrmacht*, Roode-Kruis, enz.). Daar de beschikbare hoeveelheden ruwe tabak 29.759 t (19.732 t aanvankelijke voorraden + 4.322 t van den oogst 1940 + 5.704 t ingevoerde grondstoffen) bedroegen, moest de theoretische voorraad per einde jaar nog 12.067 t beloopten. Uit de op dit tijdstip uitgevoerde telling der werkelijke voorraden bleek evenwel dat zij nog slechts 10.966 t, zegge 1.100 t minder dan de theoretisch berekende hoeveelheid bereikten (tabel II). Hieruit kan worden afgeleid dat de fabrikanten een deel van hun aanvankelijke voorraden zonder vergunning in bewerking hadden genomen.

Aan de binnenlandsche markt werden in 1941 door de tabaksindustrie 140 miljoen sigaren, 243 miljoen sigarillo's, 3.728 miljoen sigaretten en 10.599 t rook-, snuif- en pruimtabak geleverd, met een gezamenlijk gewicht van 16.848 t, zegge 72 pCt. van het verbruik in 1939 (tabel III).

In Augustus 1941 werd overgegaan tot de oprichting van de Bedrijfs-groepeering van de tabaksindustrie, een lichaam dat de rechtspersoonlijkheid verkreeg en belast werd met de exclusieve vertegenwoordiging van de belangen der tabaksindustrie

(besluit van 25 Augustus 1941). In den schoot van deze Groepeerings werd bij besluit van 10 September 1941 de Ondergroepeerings sigarenindustrie, de Ondergroepeerings rook-, pruim- en snuiftabak, alsmede de Ondergroepeerings sigarettenindustrie opgericht. Deze verschillende organen lieten zich in met documentatiewerk en met de uitvoering van diverse opdrachten.

De aankoop en de verdeling van den oogst van 1940 alsmede van de tabak afkomstig van de vroegere oogsten, die nog in het bezit van de telers was, geschieden in 1941 zeer snel en volgens normen die naar billijkheid waren vastgesteld.

Zulks neemt evenwel niet weg dat — ten deele gegronde — kritiek werd uitgebracht tegen sommige aspecten van de verdeling.

Immers door de makelaars werden op nagenoeg alle tabaksoorten de maxima-prijzen toegepast die bij besluit van 27 November 1940 van het Commissariaat voor Prijzen en Loonen waren voorzien. Door deze handelwijze werden in de eerste plaats deze telers benadeeld die dank zij de bijzondere zorg die zij aan hun teelt hadden gewijd, een betere soort tabak konden op de markt brengen, zulks evenwel ten koste van de quantiteit. Doch ook de fabrikanten die hoge prijzen voor tabak van mindere kwaliteit dienden te betalen, waren te recht misnoegd.

Evenzoo werd de prijsverlaging voor tabak der tweede snede van den oogst 1940 (besluit van 27 November 1940) gecritiseerd daar de overblijvende tabak in sommige gevallen van betere kwaliteit was en anderzijds de planten reeds een aanmerkelijk gewichtsverlies hadden ondergaan.

Verder werd kritiek uitgebracht tegen de wijze van vergoeding der tusschenpersonen. Deze laatste ontvingen 3 pCt. zonder dat hierbij onderscheid gemaakt werd tusschen de eigenlijke courtage-operaties waardoor de tabak direct van de telers naar de fabrikanten verzonden wordt en den aankoop en opslag in eigen magazijn door den tusschenpersoon.

De Tabakscentrale en de Hoofdgroepeerings « Suiker en Nijverheidsteelten » streefden er dan ook na, voor de mobilisatie en verdeling van den oogst van 1941 een stelsel uit te werken waarbij de hierboven aangehaalde bezwaren geweerd werden en de beschikbare inlandsche tabaksoorten naar hun bijzondere kwaliteit werden ingedeeld, derwijze dat de industrie ze op de meest geschikte wijze kon bewerken.

Voor de verwezenlijking van dit doel werden *inspectiecommissies* ingesteld die uit een makelaar in inlandsche tabak, een makelaar in uitheemsche tabak en een vertegenwoordiger van de Landbouw- en Voedingscorporatie samengesteld waren. Zij kregen tot opdracht bij ieder teler een inventaris van zijn voorraden op te maken en stalen van de verschillende kwaliteiten op te nemen. *Drie commissies van experts*, te Brussel gevestigd, deelden de stalen in

verschillende klassen in en stelden voor ieder een prijs vast overeenkomstig de wetgevendende beschikkingen van het Commissariaat voor Prijzen en Loonen.

De tabaksaankopen geschieden door bemiddeling van gevolmachtigde makelaars of groothandelaars in inlandsche tabak die door de Tabakscentrale waren erkend en voorzien waren van de aankoopvergunningen hunner cliënteel. Evenwel werden alleen de groothandelaars in uitheemsche tabak belast met de uitvoering der aankoopvergunningen voor sigaren-tabak. Hiertoe moesten zij contact nemen met de makelaars en groothandelaars in inheemsche tabak, wier oogstaankopen ook partijen sigarentabak omvatten; hun cliënten dienden zij op billijke wijze te voorzien derwijze dat allen de hoeveelheden dekblad, omblad en vulsel in gelijke verhouding ontvingen.

De wijze van verdeling van den oogst van 1941 onder de fabrikanten werd vastgesteld door de Tabakscentrale. De toewijzing geschiedde op basis van hun maandelijksch basiscontingent dat met 3, 2,5 of 4 vermenigvuldigd werd, al naar gelang het basiscontingent betrekking had op de fabricage van sigaren of sigarillo's, sigaretten van zwarte tabak of rook-, pruim- en snuiftabak.

Het principe waarbij de verdeling plaats vond op den grondslag van het relatieve belang van iedere firma werd evenwel niet meer zoo straf toegepast als tijdens het vorige jaar. Bepaalde ondernemingen die wegens hun gespecialiseerde bedrijvigheid geen enkele inlandsche tabaksoort verwerken, werden uitgeschakeld. Dit was met name het geval voor de fabrikanten van Oostersche sigaretten. Bovendien werd voorzien dat de aan de fabrikanten toegezegde hoeveelheden konden worden aangepast aan de behoeften der belanghebbenden zooals deze uit den omvang van hun voorraden bleken.

Behalve de tabak voor de sigarenfabricage bevatten de aan den fabrikant toegewezen contingenten, principieel tabak uit de verschillende productiestreken in verhouding tot de gemiddelde hoeveelheden van iedere streek die de belanghebbende had opgeslagen tijdens de jaren 1938 en 1939.

Anderzijds waren de makelaars en groothandelaars in inlandsche tabak er toe gehouden hun partijen bestemd voor de fabrikanten van sigaretten, rook-, snuif- of pruimtabak derwijze samen te stellen dat de op de aankoopvergunning vermelde prijs — berekend naar de gemiddelde prijzen door het Commissariaat voor Prijzen en Loonen voor iedere tabaksstreek vastgesteld — geëerbiedigd werd.

Wat de tusschenpersonen betreft die op de verkooptransacties van den oogst van 1941 slechts een provisie van 3 pCt. mochten rekenen, werd hun vergoeding met meer soepelheid vastgesteld. Voorzien werd dat de makelaars een maximum-courtage van fr 0,30 per kg ruwe tabak mochten bere-

kenen, de kooplieden in inlandsche tabak een bruto-winst van ten hoogste *fr* 0,20 per kg, de kooplieden in uitheemsche tabak (gespecialiseerd in den verkoop van tabak voor de sigarenindustrie) een bruto-winst van ten hoogste *fr* 1 per kg.

Aldus werd door de verordeningen van de Tabakscentrale (verordening van 12 November 1941), van de Hoofdgroeping « Suiker en Nijverheidsteelten » (verordening van 24 November 1941) en door het besluit van 27 Januari 1942 van het Commissariaat voor Prijzen en Loonen een aanzienlijke verbetering aan de verdeling van ruwe tabak aangebracht: hun klasseering en waardeering werd methodisch georganiseerd, hun verdeling geschiedde op den grondslag van de herkomst en de kwaliteit en ten slotte werd de wijze van vergoeding der tusschenpersonen derwijze soepeler gemaakt dat aan den groothandel in ruwe tabak een winst evenredig aan de door hem gepresteerde diensten verzekerd werd.

Aan deze organisatie werden naderhand geen essentiële wijzigingen meer aangebracht.

De oogst van 1941 beliep 7.359 t, waarvan 4.681 t in 1942 onder de fabrikanten verdeeld werden op den grondslag der hierboven uiteengezette normen. De invoer in 1942 bereikte 4.623 t en werd onder toezicht van de Tabakscentrale onder de producenten verdeeld. Daar de voorraden ten beloope van 5.394 t werden aangesproken bedroeg de bewerkte hoeveelheid in totaal 14.698 t, waarvan 976 t voor speciale leveringen. Bij het einde van het jaar waren de voorraden gedaald tot 5.573 t (tabel II).

In 1942 werden aan het binnenlandsche verbruik geleverd: 105 miljoen sigaren, 218 miljoen sigarillo's, 3.284 miljoen sigaretten en 8.773 t rook-, snuif- en pruimtabak met een totaalgewicht van 14.161 t, zegge 60,5 pCt. van het verbruik in 1939 (tabel III).

Deze cijfers toonen aan dat de bedrijvigheid in de tabaksindustrie een dalend verloop te zien gaf dat in het vervolg nog scherpere vormen dreigde aan te nemen, ten gevolge van de geleidelijke uitputting der voorraden.

Ten einde aan deze nijverheid een minimum grondstoffen te verzekeren, besloot de overheid er toe, de inlandsche tabaksteelt uit te breiden. De beteelde oppervlakte werd van 3.087 ha. in 1941 opgevoerd tot 4.050 ha. in 1942. Wegens de daling van de opbrengst per ha (2.171 kg tegen 2.384 kg in 1941) bedroeg de gezamenlijke productie evenwel niet meer dan 8.794 t, welke oogst slechts een lichte stijging t.o.v. dezen van 1941 (7.359 t) vertoonde.

De wijze van mobilisatie en verdeling van dezen oogst werd voorzien bij een besluit van 15 December 1942 van de Hoofdgroeping « Suiker en Nijverheidsteelten » en bij een verordening van 16 November 1942 door de Tabakscentrale.

De ruwe-tabakleveringen uit den oogst van 1942 aan de tabaksindustrie bedroegen slechts 4.455 t,

welk gewicht kleiner was dan dit verdeeld tijdens de mobilisatie van den vorigen oogst.

Over het geheel beschikte de tabaksindustrie in 1943, naast de 4.455 t afkomstig van den oogst 1942, over 1.677 t ingevoerde grondstoffen en 1.350 t afgenomen van de voorraden. De gezamenlijke in bewerking gegeven hoeveelheid beliep 7.482 t, waarvan 885 t voor speciale leveringen (tabel II).

Het binnenlandsche verbruik van tabaksproducten bereikte 101 miljoen sigaren, 208 miljoen sigarillo's, 1.889 miljoen sigaretten en 3.943 t rook-, snuif- en pruimtabak met een totaalgewicht van 7.996 t, zegge 34,2 pCt. van het verbruik van 1939 (tabel III).

Hieruit blijkt dat het verbruik in 1943 een beslissende inkrimping vertoonde. Men mag echter niet vergeten dat een vrijwel belangrijke hoeveelheid tabak door de verbouwers aan den slukhandel, vooral aan gelegenheidsfabrikanten, geleverd werd en anderzijds talrijke verbruikers er een kleine tabaksteelt voor eigen gebruik op nahielden.

De bevoegde autoriteiten deden een nieuwe inspanning om de productie van ruwe tabak op te voeren. De beteelde oppervlakte werd in 1943 op 5.438 ha gebracht. Daar de opbrengst per ha 2.220 kg beliep, bereikte de oogst dit jaar 12.074 t. De mobilisatie en de verdeling van dezen oogst, waarvan de modaliteiten in de verordening der Tabakscentrale van 3 September 1943 en de verordening van 6 September 1943 der Hoofdgroeping « Suiker en Nijverheidsteelten » uitgewerkt waren, stelde 7.131 t grondstoffen ter beschikking van de tabaksindustrie.

Naast deze 7.131 t beschikten de fabrikanten in 1944 over 102 t ingevoerde ruwe tabak en 632 t ruwe tabak afgenomen van de voorraden. Ondanks de zeer gevoelige vermindering van den invoer en van de afhoudingen op de voorraden, werden 7.865 t in bewerking genomen, waarvan 840 t bestemd voor speciale leveranties (cf. tabel II). De leveringen aan verbruikers konden zich op het peil van het vorig jaar handhaven. Ze bereikten 75 miljoen sigaren, 181 miljoen sigarillo's, 2.070 miljoen sigaretten en 3.943 t rook-, pruim- en snuiftabak, met een totaalgewicht van 7.507 t of 32,1 pCt. van het verbruik van 1939 (cf. tabel III).

Daalde het productievolume der tabaksindustrie tijdens de bezettingsjaren hoe langer hoe meer ten gevolge van de schaarschte aan grondstoffen, ook de kwaliteit der productie ging er op achteruit. De groote firma's gebruikten trouwens hun traditioneele merken niet meer, uit vrees hun goede faam in gevaar te brengen.

Ondanks de slechtere kwaliteit der te koop aangeboden producten, bleef er een sterke vraag heerschen; de rookers stelden zich immers tevreden met wat hun aangeboden werd.

De aandacht der verantwoordelijke autoriteiten ging derhalve naar een billijke verdeling van de afgewerkte producten.

Tot Augustus 1941 werd evenwel op dit gebied geen speciale wetgeving afgekondigd.

De verordening dd. 11 Augustus van de Tabakscentrale verplichtte de fabrikanten hun cliënten (groot-handelaars) naar rato van de leveranties gedurende het jaar 1939 te voorzien. De verdeeling onder de kleinhandelaars en de verbruikers werd aan het initiatief der groot- en kleinhandelaars overgelaten; de centrale had immers niet de gewenschte bevoegdheid om richtlijnen te geven.

Op 23 April 1942 verplichtte een besluit van het Ministerie van Economische Zaken de groot- en kleinhandelaars, evenzeer als de fabrikanten, hun cliënten te voorzien naar rato van de leveranties gedurende de tweede helft van het jaar 1941.

Uitgegaan werd van het standpunt dat de verbruikers sedert den oorlog een vasten leveraar gekozen hadden, die hun smaak en gewoonten kende. De kleinverkoopers waren er toe gehouden een lijst van hun normale klanten — excl. de jongelieden van minder dan achttien en de vrouwen van minder dan vijf en twintig jaar — op te maken en alle ontvangen waren, in principe proportioneel aan de vroegere aankopen dezer laatsten op een billijke wijze te verdeelen. Al de producten, die aan den kleinverkooper geleverd werden, moesten aan de ingeschreven klanten worden geleverd; naast dezer naam en adres diende de kleinhandelaar melding te maken van de hoeveelheid en den aard der afgeleverde waar.

Het spreekt vanzelf dat de verbruikers zich slechts bij één enkelen kleinverkooper konden laten inschrijven. Het aanbrengen van den stempel van den kleinhandelaar op de textielkaart van ieder zijner klanten, vormde hiertoe een doeltreffend controle-middel.

Over het geheel werd door de reglementeering geen werkelijk rantsoeneringsstelsel ingevoerd. Inderdaad, de voorziening der verbruikers geschiedde geenszins op uniforme wijze, daar de hoeveelheid bereide tabak naar verhouding van hun vroegere aankopen werd toegekend. Hoewel een zeker bedrog gepleegd werd door de inschrijving van een bepaald aantal fictieve verbruikers, werden de beschikbare afgewerkte producten over het algemeen bij de werkelijke verbruikers afgezet, in zooverre deze laatsten een gewoon leveraar hadden. De kleinverkoopers bevoorreedden inderdaad hun beste klanten, d.w.z. de grootste verbruikers.

Geleidelijk kwam evenwel een werkelijk distributiestelsel voor tabaksproducten tot stand.

Het besluit van het Ministerie van Economische Zaken dd. 20 Augustus 1943 voorzag de toekenning van licenties en inschrijvingscertificaten aan de groot- en kleinhandelaars in bereide tabaksproducten, alsmede aan de fabrikanten die rechtstreeks aan den verbruiker verkoopen. De verkoop van gefabriceerde tabaksproducten werd sindsdien beperkt tot de erkende ondernemingen.

Ten slotte werd in het besluit van het Ministerie van Economische Zaken dd. 2 October 1943, het definitief distributierégime voor gefabriceerde tabaksproducten uitgewerkt.

Ieder volwassene mannelijke rooker ontving een bepaald aantal punten. Anderzijds werd aan alle gefabriceerde tabaksproducten een bepaalde puntenwaarde toegekend. Sedertdien mocht de verkoop in het klein nog slechts aan de ingeschreven klanten en mits afgifte van het overeenkomstig aantal punten geschieden.

De gemeentelijke ravitailleeringsdiensten leverden in ruil van de punten voorzieningsvergunningen af, waarop meteen de naam van den leveraar werd aangeduid. De leveraars moesten dezelfde zijn als tijdens het eerste kwartaal van 1943, terwijl de bestellingen onder hen dienden verdeeld op den grondslag van de geleverde hoeveelheden tijdens deze periode.

De groothandelaars of de fabrikanten waren er toe gehouden hun waren te leveren tegen afgifte der voorzieningsvergunningen. Geraakten de voorraden van een fabrikant uitgeput, dan diende hij de vergunningen, die hem eventueel nog werden overgemaakt aan den *Clearing*-dienst van de Tabakscentrale over te dragen, die de bestellingen aan een anderen fabrikant overmaakte.

Dit stelsel functioneerde op vrij bevredigende wijze. Het liet nochtans aan soepelheid te wenschen over. Inderdaad, de behoeften der rookers zijn zeer uiteenlopend en de toekenning aan een ieder van een gelijk rantsoen bracht noodzakelijkerwijze met zich dat, naast een zekere verspilling, een nieuwe vorm van sluikhandel algemeen ingang vond: sommige verbruikers namen immers de gewoonte aan een gedeelte van hun rantsoen tegen hogere prijzen dan de officieele weder te verkoopen.

De toenemende schaarschte aan ruwe tabak en gefabriceerde tabaksproducten in den loop der bezettingsjaren zou de prijzen, zoo deze vrij gebleven waren, onbetwistbaar aanzienlijk hebben doen stijgen, te meer daar de economische en monetaire verhoudingen te dien tijde een constanten opwaartschen druk op de prijzen van alle materiele goederen uitoefenden. In het algemeen raam van de prijs- en loonpolitiek spande de overheid zich dan ook in om de haussebeweging, die door de vrije werking der economische krachten zou teweeggebracht zijn, te remmen.

Er moge evenwel worden opgemerkt dat het principe van de handhaving der prijzen op hun peil van 10 Mei 1940 voor de tabak, zooals trouwens voor de meeste landbouwproducten, niet ten volle werd nageleefd. Bij besluit van den Secretaris-Generaal van het Ministerie van Landbouw en Ravitailleering en van den Commissaris voor Prijzen en Loonen dd. 27 November 1940, werden de maxima-prijzen voor inlandsche tabak aldus, naar gelang de streek van voortbrenging, vastgesteld op *fr* 12, *fr* 13 of *fr* 14 (eerste

snede van den oogst) en op *fr* 10, *fr* 11 of *fr* 12 (tweede snede) het kg, dan wanneer de gemiddelde prijs vóór 10 Mei 1940 *fr* 8 beliep. De hierboven vermelde prijzen hadden betrekking op de middelsoorten, terwijl de prijzen voor de betere soorten met *fr* 1 het kg konden worden verhoogd.

De toegestane prijsvermeerdering was aanzienlijk, te meer daar een verhoging van *fr* 1 bij den voortbrenger leidde tot een gemiddelde stijging van *fr* 3 bij den kleinverkooper.

T.a.v. den oogst van 1941 werd voor de vaststelling der verkoopprijzen van ruwe tabak met meer soepelheid te werk gegaan.

Bij besluit van het Commissariaat voor Prijzen en Loonen dd. 27 Januari 1942 werden alleen de gemiddelde verkoopprijzen van inlandsche tabak vastgesteld op *fr* 11 tot *fr* 15,50 het kg al naar gelang de productiestreek zonder dat onderscheid gemaakt werd tusschen de sneden. De prijzen op iedere tabaksoort toepasselijk, werden in barema's vastgelegd die opgemaakt werden door de « Commissies van experts » bij de Hoofdgroepering « Suiker en Nijverheidsteelten » van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie. Deze barema's waren trouwens onderworpen aan de goedkeuring van den Commissaris voor Prijzen en Loonen en dienden geen afbreuk te doen aan de door hem vastgestelde gemiddelde prijzen.

Een straffer stelsel werd opnieuw toegepast voor de vaststelling der prijzen van ruwe tabak der latere oogsten. Voor de diverse tabaksoorten uit de verschillende streken van het land werden andermaal maxima-prijzen vastgelegd. De Commissies van experts, die de prijzen voor de verschillende kwaliteiten moesten bepalen, dienden hierbij niet enkel de gemiddelde prijzen, maar ook de vastgestelde maxima-prijzen te eerbiedigen. Al naar gelang van de streek en de kwaliteit varieerden deze laatste van *fr* 5,50 tot *fr* 26,25 het kg voor den oogst van 1942 en van *fr* 5,50 tot *fr* 28,50 het kg voor den oogst van 1943. Voor den oogst van 1942 zoowel als voor dezen van 1943 verschilden de gemiddelde prijzen van *fr* 11 tot *fr* 17,50 naar gelang de streek van voortbrenging. Feitelijk werden in 1943 enkel de prijzen voor de betere soorten verhoogd, terwijl de courtage van de firma belast met den aankoop bij den teler op *fr* 0,50 het kg ruwe tabak gebracht werd.

De verbruiksprijzen volgden dezelfde beweging als deze der grondstof met dien verstande evenwel dat bij eerstgenoemde prijzen nog de zware fiscale lasten dienden gevoegd. Alvorens het verloop der kleinhandelsprijzen van de tabaksproducten tijdens de jaren 1940-1943 te schetsen, dienen we derhalve de voornaamste wijzigingen te vermelden die tijdens de bezetting aan het belastingrégime op de tabaksindustrie werden aangebracht.

Het besluit van 30 November 1940 regelde de heffing van het accijsrecht op de tabak voorbehouden aan het persoonlijk verbruik van den teler. Dit recht werd bepaald op *fr* 0,60 per plant voor den teler van ten hoogste 300 planten en op *fr* 7,80 het kg voor den teler van meer dan 300 planten.

Met ingang van 20 Januari 1941 werd de factuurtaxe verhoogd van 3,5 p.m. tot 4,5 p.m. en de overdrachtstaxe van 3,5 pCt. tot 4,5 pCt. (besluit van 13 Januari 1941).

Evenzoo werd de forfaitaire overdrachtstaxe op ruwe tabak opgevoerd van 7 tot 9 pCt. (besluit van 13 Januari 1941) en de forfaitaire overdrachtstaxe op bereide tabak, tot 4,7 pCt. voor sigaren, 5,4 pCt. voor sigarillo's, 5,8 pCt. voor sigaretten, rooktabak, snuiftabak en droge pruimtabak. Voor de vochtige pruimtabak werd de taxe vastgesteld op *fr* 1,60 het kg.

Behalve wat de vochtige pruimtabak betreft, diende de forfaitaire overdrachtstaxe berekend op grondslag van den maximum-kleinverkoop prijs, vermeld op het fiscale bandje, vermeerderd met het complement dat niet in den maximum-kleinverkoop prijs op het fiscale bandje begrepen was (besluit van 14 Januari 1941).

Inderdaad, bij besluit van 23 Januari 1941, werd het accijsrecht op bereide tabak, dat door het gewijzigd artikel 1 van de wet van 23 Juni 1938 ingevoerd was, verhoogd met een bijkomend bedrag gelijk aan 20 pCt. van den kleinverkoop prijs, vermeld op het fiscale bandje.

Het bijkomend accijsrecht van 20 pCt. was niet begrepen in den maximum-prijs, vermeld op de bandjes. Bij den verkoop was de verkooper derhalve gerechtigd een supplement te eischen gelijk aan 20 pCt. van den op het bandje gedrukten prijs (onderrichting van den Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën dd. 18 Januari 1941, betreffende het fiscaal stelsel van bepaalde goederen).

De basis van de forfaitaire overdrachtstaxe werd derhalve verkregen door het bijkomend accijsrecht bij den maximum-kleinverkoop prijs, vermeld op het fiscale bandje, te voegen.

Ter wille van de duidelijkheid lijkt het ons nuttig de wijze van berekening van het accijsrecht en van de forfaitaire overdrachtstaxe na de fiscale hervormingen van begin 1941 met een voorbeeld te illustreeren.

Gesteld dat de verschuldigde rechten dienen bepaald voor een pakje van 10 sigarillo's, dat tegen den maximum-prijs (vermeld op het bandje) van *fr* 4 wordt verkocht.

Gewoon accijsrecht :

Dit recht omvatte :

a) een accijsrecht geheven op het aantal stuks :
fr 17 per 1.000 stuks, hetzij voor 10 stuks : *fr* 0,17;

b) een accijnsrecht geheven op den kleinverkoop-prijs.

Deze prijs omvatte het bedrag van het accijnsrecht met uitsluiting van het gedeelte geheven op het aantal stuks of op het gewicht (wet van 23 Juni 1938, art. 1, § 2), en van het bijkomend accijnsrecht ingevoerd bij besluit van 17 Januari 1941 (cf. art. 5, § 2, tweede alinea van genoemd besluit).

Het accijnsrecht geheven op den kleinverkoop-prijs beliep diensgevolge :

$$(fr\ 4 - fr\ 0,17) \times 0,09 = fr\ 0,3447.$$

Bijkomend accijnsrecht :

$$fr\ 4 \times 0,20 = fr\ 0,80.$$

Forfaitaire overdrachtstaxe op bereide tabak :

$$fr\ 4,80 \times 0,054 = fr\ 0,2592.$$

De gezamenlijke taxe bedroeg derhalve *fr* 0,17 + *fr* 0,344 + *fr* 0,80 + *fr* 0,259, zegge *fr* 1,573 en de maximum-verkoop-prijs *fr* 4,80.

Begin 1942 werden de belastingen andermaal verhoogd.

Bij besluit van 31 Juli 1941 werd het accijnsrecht, verschuldigd door den zelfproducent (maximum 300 planten) opgevoerd tot *fr* 1 per plant.

Het bijkomend accijnsrecht ingevoerd bij art. 5, § 1, van het besluit van 17 Januari 1941, werd bij besluit van 7 Februari 1942 verhoogd tot één derde van den kleinverkoop-prijs op het fiscaal bandje vermeld. De verkoop-prijs van bereide tabak diende derhalve vermeerderd met een bedrag gelijk aan één derde van den prijs op het fiscale bandje vermeld (onderrichting van den Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën dd. 10 Februari 1942).

Het bedrag van de forfaitaire overdrachtstaxe op bereide tabak werd daarentegen verminderd van 4,7 pCt. tot 4,3 pCt. voor sigaren, van 5,4 pCt. tot 4,9 pCt. voor sigarillo's en van 5,8 pCt. tot 5,2 pCt. voor sigaretten, rook-, snuif- en droge pruimtabak. De taxe op vochtige pruimtabak werd niet gewijzigd (besluit van 7 Februari 1942).

De verschuldigde taxe op een pakje van 10 sigarillo's met een maximum-verkoop-prijs (vermeld op het bandje) van *fr* 4 was als volgt samengesteld :

Gewoon accijnsrecht :

$$\text{Ongewijzigd, zegge } fr\ 0,5147\ (fr\ 0,17 + fr\ 0,3447).$$

Bijkomend accijnsrecht :

$$fr\ 4 \times 1/3 = fr\ 1,35\ (\text{bedrag afgerond tot de halve-decime})\ \text{in plaats van } fr\ 0,80.$$

Forfaitaire overdrachtstaxe op bereide tabak :

$$fr\ 5,35 \times 0,049 = fr\ 0,262\ \text{in plaats van } fr\ 0,259.$$

Daar de grondslag der belasting verruimd was, bleef de vermindering van den aanslagvoet praktisch zonder invloed op de opbrengst van de forfaitaire overdrachtstaxe.

Het gezamenlijk bedrag der belasting steeg derhalve van *fr* 1,573 tot *fr* 2,126 (zegge *fr* 0,514 + *fr* 1,35 + *fr* 0,262) en de maximum-verkoop-prijs van *fr* 4,80 tot *fr* 5,35. De belastingverhoging werd dus door den verbruiker gedragen.

In Juni 1942 werden de belastingen opnieuw ver-zwaard.

Bij besluit van 3 Juni 1942 werd inderdaad het bedrag van het bijkomend accijnsrecht verhoogd tot 50 pCt. van den kleinverkoop-prijs op het fiscale bandje vermeld. De verkoop-prijs voor bereide tabak diende derhalve vermeerderd met 50 pCt. van dezen prijs (onderrichting van den wn. Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën dd. 29 Juni 1942).

Het bedrag van de forfaitaire overdrachtstaxe op bereide tabak werd verminderd van 4,3 pCt. tot 3,8 pCt. voor sigaren, van 4,9 pCt. tot 4,4 pCt. voor sigarillo's en van 5,2 pCt. tot 4,6 pCt. voor sigaretten, rook-, snuif- en droge pruimtabak. De taxe geheven op vochtige pruimtabak werd niet gewijzigd (besluit van 9 Juni 1942).

De verschuldigde taxe op een pakje van 10 sigarillo's met een maximum-verkoop-prijs (vermeld op het bandje van *fr* 4 was als volgt samengesteld :

Gewoon accijnsrecht :

$$\text{Ongewijzigd, zegge } fr\ 0,5147\ (fr\ 0,17 + fr\ 0,3447).$$

Bijkomend accijnsrecht :

$$fr\ 4 \times 0,5 = fr\ 2\ (\text{in plaats van } fr\ 1,35).$$

Forfaitaire overdrachtstaxe op bereide tabak :

$$fr\ 6 \times 0,044 = fr\ 0,264.$$

Het bedrag der belasting steeg diensvolgens van *fr* 2,126 tot *fr* 2,778 (*fr* 0,5147 + *fr* 2 + *fr* 0,264) en de maximum-verkoop-prijs van *fr* 5,35 tot *fr* 6. De belastingverhoging werd dus andermaal door den verbruiker gedragen.

Bij besluit van 10 Juni 1942 werd het accijnsrecht, verschuldigd door den zelfproducent (maximum 300 planten) vermeerderd tot *fr* 3 per plant.

Uit het bovenstaande blijkt dat de wetgever door-gaans den druk der achtereenvolgende verhoogingen van het bijkomend accijnsrecht op den verbruiker legde. Wat de verlagingen van den aanslagvoet der forfaitaire overdrachtstaxe betreft, deze verlichtten geenszins den last van deze taxe vermits de grondslag der heffing verruimd was. In feite bleef deze belasting praktisch ongewijzigd.

Ten gevolge van de prijsverhoging voor ruwe tabak en den zwaarder belastingdruk werden de officieele prijzen voor bereide tabak in den loop der bezettingsjaren geleidelijk verhoogd. In tabel iv is voor de jaren 1939-1945, het verloop weergegeven van den officieelen kleinverkoop-prijs van pijptabak. Op te merken valt dat de plotse stijgingen van den klein-verkoop-prijs gepaard gaan met de achtereenvolgende verhoogingen van het accijnsrecht.

Voor de periode Mei 1940-Januari 1942 zijn geen gedetailleerde cijfergegevens voorhanden. De opwaartsche beweging in dit tijdvak was aanzienlijk, vermits de prijzen in twintig maanden tijd verdubbelden. Een toereikende verklaring voor deze evolutie ligt in de prijsstijging van ruwe tabak (besluit van 27 November 1940) en de belastingverhooging in Januari 1941.

* * *

C — Aanvang van de vredeseconomie September 1944-einde 1945

De bevrijding van 's lands grondgebied bracht slechts vrij weinig wijzigingen aan den algemeenen toestand van de Belgische tabaksindustrie. In weerwil van een aanmerkelijke invoerherneming in den loop van 1945, bleef de grondstoffenschaarschte in feite verder de bedrijfsmogelijkheden beperken. De productie-, distributie- en prijsreglementeering diende derhalve gehandhaafd, doch ze werd aangepast in een juridisch raam dat meer met de Belgische tradities overeenstemde.

Daar de goederencentrales bij besluit van 5 Mei 1944 ongeldig verklaard waren, werden tijdelijk verdeelingsbureau's opgericht wier taak vrij veel gelijkenis vertoonde met degene die tijdens de bezetting aan de thans in vereffening gestelde goederencentrales was opgedragen (ministerieel besluit van 14 September 1944, houdende vaststelling van de procedure van aflevering van voorzienings-, invoer-, uitvoer- of transito-licenties).

De verdeelingsbureau's waaraan geen rechtspersoonlijkheid werd toegekend, rësorteerden aanvankelijk onder het Ministerie van Economische Zaken en nadien onder het Comité voor Prioriteitsrechten. Ze kregen tot opdracht de documentatie der goederencentrales na te zien en te klasseeren, den inventaris der getelde grondstoffen en goederen bij te houden, den Minister van advies te dienen en hem alle nuttige suggesties te verstrekken betreffende de reglementeering der bedrijvigheid van hun sector. de aanvragen om invoer-, uitvoer-, transito- of voorzieningslicenties te onderzoeken en ten slotte een rangorde van prioriteiten voor te stellen voor verdeling, invoer, uitvoer, doorvoer en productie. De taak der verdeelingsbureau's bestond er dus feitelijk in, een algemeene economische politiek voor hun sector vast te stellen en te verdedigen vóór het Comité voor Prioriteitsrechten. Daarenboven werd hun bij de organieke besluiten betreffende de economische bedrijvigheid dikwijls de zorg opgedragen om de aangenomen reglementeering technisch uit te werken.

Bij de uitvoering van de organieke besluiten betreffende de economische bedrijvigheid, werden de verdeelingsbureau's gesteund door de Bedrijfsraden, die bij besluitwet van 16 November 1944 waren opgericht. Zoo werden de Secretariaten van de Bedrijfsraden er over het algemeen mee belast de grondstoffencontingenten voor iedere onderneming te

bepalen op den grondslag van algemeene criteria die bij wege van een besluit werden vastgelegd en eventueel uitgewerkt door het bevoegd Verdeelingsbureau.

Hieruit blijkt dat de taak dezer lichamen veel gelijkenis vertoonde met deze van de Bedrijfsgroeperingen tijdens de bezetting.

In het raam van de hierboven uiteengezette wetgeving werd reeds in September 1944 een verdeelingsbureau voor tabak opgericht, terwijl het ministerieel besluit van 31 Januari 1945 de oprichting voorzag van den Bedrijfsraad der Tabaknijverheid en Handel in ruwe Tabak.

Deze lichamen werden weldra vóór dezelfde problemen geplaatst als deze opgerezen tijdens de bezettingsperiode.

Hun eerste taak was de mobilisatie van den oogst 1944.

Bij ministerieel besluit van 30 November 1944, ondertekend door den Minister van Landbouw, den Minister van Economische Zaken en den Minister van Ravitailleering, werden de tabakstellers tegenover den Staat (Ministerie van Landbouw) verantwoordelijk gesteld voor de hoeveelheden tabak die niet voor eigen verbruik bestemd waren. Bij de eerste opeisching en in alle geval vóór 30 Juni 1945 moesten ze hun oogst leveren aan door de Regeering erkende groothandelaars of commissionnaires. De tabak werd door commissies van experten geklasseerd naar de kwaliteit vastgesteld voor de diverse takken van de tabaksindustrie.

De verdeling van de geleverde inlandsche tabak werd geordend bij ministerieel besluit van 1 December 1944. Het Verdeelingsbureau Tabak leverde aan elk industrieel en voor iedere soort door hem gefabriceerde tabaksproducten, een of meer persoonlijke en onoverdraagbare aankoopvergunningen af : de hoeveelheden er van waren door het Bureau berekend volgens door hem vastgestelde algemeene regelen, waarbij rekening gehouden werd met de behoeften der fabrikanten en den aard der voortgebrachte producten.

De aankoopvergunningen dienden overgemaakt hetzij aan een of meer firma's die volmacht hadden verkregen voor den aankoop van inlandsche tabak en erkend waren door het Ministerie van Landbouw en het Ministerie van Economische Zaken, hetzij aan een of meer groothandelaars in inlandsche of uitheemsche tabak die als zoodanig door het Verdeelingsbureau Tabak, erkend waren. De groothandelaars dienden de hun toevertrouwde aankoopvergunningen over te maken aan een of meer firma's die volmacht hadden verkregen voor den aankoop bij de tabakstellers.

T.a.v. den aankoop van tabak bestemd voor de sigarenindustrie, was bovendien de tusschenkomst van een of meer groothandelaars in uitheemsche tabak verplichtend, terwijl de groothandelaars in inlandsche tabak uitgesloten werden. De groothande-

laars in uitheemsche tabak dienden natuurlijk een beroep te doen op de bemiddeling van een firma die volmacht had verkregen voor den aankoop bij de tabakstellers.

Het besluit preciseerde daarbij dat de gevormde firma's en de groothandelaars aan ieder van hun klanten een gelijk percentage van hun voorziening moesten leveren en aan al hun klanten partijen van een zelfden gemiddelden prijs moesten voorhouden.

Wat de bewerking betreft, werd het stelsel van het basiscontingent en de maandelijksche bewerkingsvergunning bij ministerieel besluit van 31 Januari 1945 gehandhaafd.

De mobilisatie van den oogst 1944 maakte het mogelijk in 1945, 9.337 t ruwe tabak ter beschikking van de tabaksindustrie te stellen. De invoer bereikte 5.840 t, doch werd pas tijdens de laatste vier maanden van het jaar belangrijk.

De in bewerking genomen hoeveelheden bedroegen 10.787 t, terwijl de voorraden inzonderheid wegens den invoer tijdens het laatste kwartaal (cf. tabel II) met 4.390 t toenamen.

Het binnenlandsch verbruik van tabaksproducten omvatte 107 miljoen sigaren, 250 miljoen sigarillo's, 2.563 miljoen sigaretten, 6.080 t rook-, pruim- en snuiftabak, zegge een gezamenlijk gewicht van 10.657 t of 45,6 pCt. van het verbruik van 1939 (tabel III).

Aldus kon een vrij aanzienlijke verbetering t.o.v. het jaar 1944 worden geboekt. Niettemin bleek het noodzakelijk de rantsoeneering der tabaksproducten te handhaven.

Het distributiestelsel van de bezettingsperiode bleef voortbestaan totdat bij besluit van 22 Maart

1945 de aan- en verkoop van sigaren en sigarillo's werd vrijgegeven. Een belangrijker wijziging werd ingevoerd bij besluit van 20 December 1945. De verplichting voor de verbruikers zich bij een kleinverkooper te laten inschrijven, werd opgeheven. Evenzoo mochten de kleinverkoopers en groothandelaars zich binnen de grenzen van de door hen geleverde hoeveelheden, voorzien bij een leveraar naar keuze. De fabrikanten van sigaretten en rooktabak konden al de hun overgemaakte bestellingen uitvoeren; de hervoorziening van grondstoffen geschiedde immers naar verhouding van de hoeveelheden gefabriceerde producten die regelmatig in den handel gebracht werden. Aldus werd voor de nog gerantsoeneerde producten (sigaretten, rook-, pruim- of snuiftabak) het stelsel der contingentteeringen en bewerkingsvergunningen afgeschaft. Het bleef slechts gehandhaafd voor de fabricage van sigaren en sigarillo's. De wetgever beoogde dus, mits behoud van het rantsoeneeringsbeginsel, tot soepeler zakenrelaties te komen en een gezonde handelconcurrentie tusschen fabrikanten en groothandelaars terug tot stand te brengen.

De prijzen voor ruwe en bereide tabak bleven gedurende het jaar 1945 aan regeling onderworpen.

De maxima-prijzen voor ruwe inlandsche tabak werden bij besluit van 14 December 1944, volgens soort en streek, op *fr* 5 tot *fr* 28 gesteld. De gemiddelde prijzen schommelden tusschen *fr* 11 en *fr* 17. De vergoeding aan de tusschenpersonen werd niet gewijzigd.

Alhoewel de fiscale lasten niet werden verzwaaard, stegen de kleinhandelsprijzen toch aanzienlijk. Zoo steeg de prijs van één kilogram rooktabak van *fr* 99,50 in Januari 1945, tot *fr* 126,26 in December van hetzelfde jaar (tabel IV).

TABEL I

Tabakinvoer en -uitvoer

Bron: Bulletin over den handel met de vreemde landen.

Jaar	HOEVEELHEDEN (tonnen)					WAARDE (duizenden franken)				
	Niet bereide tabak	Bereide tabak				Niet bereide tabak	Bereide tabak			
		Sigaren en sigarillo's	Sigaretten	Rook-, pruim-, snuiftabak en diversen	Totaal		Sigaren en sigarillo's	Sigaretten	Rook-, pruim-, snuiftabak en diversen	Totaal
<i>Invoer en weghalingen :</i>										
1935.....	20.099	24	74	176	274	140.676	4.041	5.608	2.437	12.086
1936.....	19.686	23	84	202	309	148.455	3.619	6.220	2.980	12.819
1937.....	17.461	33	85	315	433	131.575	4.627	6.284	3.508	14.419
1938.....	17.383	29	85	332	446	137.374	4.098	6.338	3.435	13.871
1939.....	18.453	30	72	429	531	147.452	3.780	5.193	4.225	13.198
1939 eerste vier maanden..	8.305	9	21	115	145	41.898	1.154	1.564	1.221	3.929
1940 eerste vier maanden..	4.478	5	19	153	177	35.082	640	1.253	1.331	3.224
<i>Uitvoer en wederuitvoer :</i>										
1935.....	168	34	537	46	585	132	4.288	11.256	981	12.538
1936.....	95	36	657	39	699	139	5.200	13.520	639	14.501
1937.....	138	47	789	29	822	206	5.932	16.173	538	17.081
1938.....	152	46	932	48	1.026	95	6.335	21.751	573	28.659
1939.....	385	36	888	120	1.044	232	5.136	19.920	576	25.632
1939 eerste vier maanden...	96	11	236	33	280	62	1.522	5.424	180	7.126
1940 eerste vier maanden...	89	14	263	64	341	106	1.461	5.952	119	7.532

Nummers van het douanetarief: niet bereide tabak: nr 277; sigaren en sigarillo's: nr 278a; sigaretten: nr 278b; rook-, pruim-, snuiftabak en diversen: nr 278c tot g.

TABEL II

Voorziening van de tabaksindustrie in België

Bronnen: *Bedrijfsraad voor de Tabaksindustrie.*
Ministerie van Landbouw.

Jaar	Inlandsche ruwe tabak			Gedeelte van den oogst van het vorig jaar ter beschikking van de industrie gesteld (tonnen)	Invoer (tonnen)	Afneming op de voorraden (tonnen)	Gezamenlijke bewerkte hoeveelheid (tonnen) 4=1+2+3 (1)	Voorraden einde jaar (tonnen)
	Beteelde oppervlakte (ha)	Opbrengst per hectare (kg)	Totale productie (tonnen)					
				1	2	3	4	5
1939.....	2.308	2.848	6.574	(2)	18.453	(2)	24.000 (3)	(2)
1940.....	(2)	(2)	5.664	(2)	4.478	(2)	23.240 (3)	19.732
1941.....	3.087	2.384	7.359	4.322 (4)	5.704	7.666 (5)	17.692 (5)	12.067 (5)
1942.....	4.050	2.171	8.794	4.681	4.623	8.766 (5)	18.792 (5)	10.967 (5)
1943.....	5.438	2.220	12.074	4.455	1.677	5.394	14.698	5.573
1944.....	7.267	2.026	14.722	7.131	102	1.350	7.482	4.224
1945.....	3.213	1.780 (3)	5.726 (3)	9.337	5.840	632	7.865	3.591
						4.390 (6)	10.787	7.981

- (1) De ruw-tabaksuitvoer was tijdens de bezettingsjaren onbeteekenend.
 (2) Cijfers onbekend.
 (3) Ramingcijfers.
 (4) Incl. de voorraden uit vroegere oogsten in het bezit van de planters.
 (5) De niet-onderstreepte cijfers geven het verloop van den toestand blijkens de aangiften der ondernemingen; de onderstreepte cijfers geven het werkelijk verloop blijkens de controle der voorraden.
 (6) Dit cijfer wijst op een herstel der voorraden en niet op een afneming. Voor 1945 geven de kolommen dus volgende vergelijking: 3 + 4 = 1 + 2.

TABEL III

Verbruik van tabaksproducten in België tijdens de periode 1939-1945

(Bron: *Statistiek betreffende den verkoop van fiscale bandjes*)

Jaar	Sigaren (aantal stuks)	Sigarillo's (aantal stuks)	Sigaretten (aantal stuks)	Rook-, pruim- en snuiftabak (kg)	Totaal gewicht (1)	
					Absolute getallen (tonnen)	In pCt. van 1939
1939.....	179.286.000	555.778.000	5.127.960.000	14.334.500	23.388	100
1940.....	175.220.000	428.937.000	4.150.046.000	11.571.508	19.058	81,5
1941.....	140.102.689	242.982.720	3.728.443.767	10.599.424	16.848	72,0
1942.....	105.465.349	211.744.295	3.284.469.288	8.772.654	14.161	60,5
1943.....	101.198.959	207.770.935	1.888.678.956	4.407.632	7.996	34,2
1944.....	74.934.025	180.900.425	2.069.863.435	3.943.334	7.507	32,1
1945.....	107.168.601	249.540.134	2.562.516.656	6.080.063	10.657	45,6

(1) Het totaal verbruik werd bekomen op basis van 7 kg voor 1.000 sigaren, 2 1/2 kg voor 1.000 sigarillo's en 1,25 kg voor 1.000 sigaretten. Deze wijze van berekening geeft nochtans geen volledig juist resultaat, wegens de gevoelige vermindering tijdens de bezettingsjaren van het gewicht per eenheid der sigaren, sigarillo's en sigaretten. Ze geeft niettemin een toereikend beeld van het gezamenlijke verloop der consumptie.

(2) De producten der tabaksindustrie, welke, zonder fiscale bandjes, in den sluikhandel aan de verbruikers verkocht werden, zijn niet in den statistiek opgenomen in zooverre zij zonder fiscaal bandje verkocht werden; evenmin de hoeveelheden aan de Wehrmacht geleverd.

TABEL IV

Officieele kleinhandelsprijzen per kg rooktabak

Bron : *Ministerie van Economische Zaken.*

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Januari	29,73	31,02	—	70,16	102,36	102,89	99,50
Februari	29,73	33,05	—	77,29 (*)	102,60	101,66	99,02
Maart	29,73	33,86	—	80,83	104,35	101,60	100,35
April	29,74	34,23	—	83,12	104,55	101,66	102,42
Mei	30,69	—	—	84,90	104,80	101,72	105,95
Juni	30,71	—	—	84,90	104,91	101,89	108,03
Juli	30,76	—	—	98,75 (*)	104,91	101,89	109,27
Augustus	30,77	—	—	99,56	104,94	101,94	110,33
September	30,75	—	—	99,76	104,97	101,94	112,49
October	30,75	—	—	100,99	104,78	97,95	115,55
November	30,75	—	—	101,14	104,83	99,57	119,78
December	30,99	—	—	102,15	104,51	99,38	126,26

(*) Prijsstijging overeenstemmend met de verhoogingen der bijkomende accijnsrechten.

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemeene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij in extenso overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan er van te vergemakkelijken, hebben wij hooger bedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht

- I. *Algemeene economische en sociale wetgeving*
- II. *Geld-, bank- en financiewezen*
- III. *Landbouw*
- IV. *Nijverheid*
- V. *Arbeid*
- VI. *Binnenlandsche handel*
- VII. *Buitenlandsche handel*
- VIII. *Verkeerswezen*
- IX. *Prijzen en loonen*
- X. *Rantsoeneering en ravitailleering*
- XI. *Wederopbouw en oorlogsschade*

I — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING

Wet van 18 October 1946

houdende de begrooting van het Ministerie van Verkeerswezen voor het dienstjaar 1946 (Staatsblad, 6 November 1946, blz. 9069).

Wet van 21 October 1946

houdende de begrooting van het Ministerie van Financiën voor het dienstjaar 1945 (Staatsblad, 14 November 1946, blz. 9293).

Besluitwet van 23 October 1946

houdende tijdelijke wijziging van de wet van 30 December 1929 op de vergoeding der schade voortspruitende uit ongevallen overkomen aan zeelieden (Staatsblad, 6 November 1946, blz. 9078).

Besluitwet van 28 October 1946

waarbij aan het vast personeel van de Regie der Belgische Rijkskoel- en Vriesdiensten het genot van de Hulpverlening voor huishoudelijke Wederuitrusting toegekend wordt (Staatsblad, 2-3-4-5 November 1946, blz. 9040).

Besluit van 29 October 1946

tot samenschakeling en wijziging van de koninklijke besluiten houdende instelling en reglement van orde en attributen van de Centrale Commissie voor de Statistiek en tot wijziging van de benaming dezer instelling (Staatsblad, 7 November 1946, blz. 9110).

Besluit van den Regent van 5 November 1946

inzake toepassing der besluitwet dd. 28 December 1944, betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, op de werkgevers en werknemers der landbouwondernemingen (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9396).

Besluit van 6 November 1946

houdende eenmaking der Staatstusschenkomst inzake toelagen aan ondergeschikte openbare besturen en daarmede gelijkgestelde organismen (Staatsblad, 15 November 1946, blz. 9372).

Wet van 9 November 1946

tot invoering van een stelsel van Staatsfinanciering van badplaatsen van algemeen belang (Staatsblad, 24 November 1946, blz. 9604).

Besluit van 9 November 1946

tot wijziging voor 1946, van zekere bepalingen betreffende het provinciaal en gemeentelijk belastingwezen (Staatsblad, 25-26 November 1946, blz. 9630).

Besluit van den Regent van 12 November 1946

houdende oprichting van het Economisch en Sociaal Instituut voor den Middenstand (Staatsblad, 18-19 November 1946, blz. 9429).

Gelet op de wet van 2 December 1938, waarbij toelating wordt verleend tot het oprichten van een Economisch en Sociaal Instituut voor den Middenstand;

Op de voordracht van den Minister van Economische Zaken,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Er werd een openbare instelling opgericht, bekleed met burgerlijke rechtspersoonlijkheid, onder de benaming « Instituut voor Economische en Sociale Studie van het Middenstandsweze ».

Art. 2. — Dit besluit treedt in werking den dag van zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Wet van 12 November 1946

houdende machtiging, tot 31 December 1946, tot vereffening en ordonnanceering der uitgaven van het dienstjaar 1945, en opheffing van alle verjaring of verval van rechten tusschen 1 Januari 1940 en 31 December 1946 ingetreden bij toepassing van artikelen 34 en 36 van de wet op de Rijkscomptabiliteit (Staatsblad, 24 November 1946, blz. 9598).

Wet van 12 November 1946

tot opening van nieuwe voorloopige credieten komende in mindering van de begrotingen voor het dienstjaar 1946 (Staatsblad, 28 November 1946, blz. 9693).

Ministerieel besluit van 14 November 1946

betreffende het fiscaal régime van sommige koopwaren (Staatsblad, 15 November 1946, blz. 9364).

Wet van 20 November 1946

houdende de begrooting van het Ministerie van Landbouw voor het dienstjaar 1945 (Staatsblad, 29 November 1946, blz. 9726).

II — GELD-, BANK- EN FINANCIËWEZEN

Besluitwet van 19 September 1946

tot opvoering der hoogtegrens van het bedrag der verbintenissen van de Nationale Kas voor Crediet aan den Middenstand (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9758).

Besluitwet van 23 October 1946

waarbij 's Rijks waarborg wordt verleend op een door de Regie van Telegraaf en Telefoon te sluiten leening (Staatsblad, 9 November 1946, blz. 9198).

Gelet op artikel 4 der wet van 19 Juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon;

Gelet op het koninklijk besluit dd. 23 Augustus 1932 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder de Staat de rente en de aflossing waarborgt van de leeningen aan te gaan door de Regie van Telegraaf en Telefoon;

Gelet op het koninklijk besluit van 24 Januari 1945 tot samenschakeling van de wetten van 7 September 1939 en 14 December 1944, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid;

Op de voordracht van de Ministers van Financiën en van Verkeerswezen en op in Raad overlegd advies van de Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — De Regie van Telegraaf en Telefoon wordt gemachtigd tot het aangaan bij een Belgisch bankenconsortium, van een leening op korten termijn van driehonderd vijftig millioen frank, onder den vorm van een acceptcrediet op vier maand en tegen 2,50 pCt. 's jaars.

Art. 2. — De Staat garandeert deze verrichting.

Art. 3. — De Minister van Financiën en de Minister van Verkeerswezen zijn belast, ieder wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van den Regent van 28 October 1946

betreffende de ongangbaarmaking van de stukken van 20 frank en 50 frank (Staatsblad, 24 November 1946, blz. 9474).

Gelet op artikel 1, 2° lid, der wet van 12 Juni 1930, krachtens hetwelk de regering den aard en den vorm van de deelmuntstukken, alsmede de hoeveelheid ervan voor elke categorie bepaalt;

Gelet op de koninklijke besluiten van 10 October 1933 en 20 December 1934 houdende machtiging tot het aanmunten van zilveren 20-frankstukken;

Gelet op het koninklijk besluit van 11 Januari 1939 houdende machtiging tot het aanmunten van zilveren 50-frankstukken;

Overwegende dat de zilveren stukken van 20 frank en van 50 frank feitelijk hebben opgehouden in omloop te zijn;

Overwegende dat het aanbeveling verdient trapsgewijze een hervorming van de deel- en pasmuntstukken in te voeren;

Op de voordracht van den Minister van Financiën,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — De hierna vermelde zilveren stukken zullen geen wettelijken koers meer hebben met ingang vanaf 1 Januari 1947 :

1° Stukken van 20 frank, met den beeldenaar van Albert, aangemunt ter uitvoering van het koninklijk besluit van 10 October 1933;

2° Stukken van 20 frank, met den beeldenaar van Leopold III, aangemunt ter uitvoering van het koninklijk besluit van 20 December 1934;

3° Stukken van 50 frank, met den beeldenaar van Leopold III, aangemunt ter uitvoering van het koninklijk besluit van 11 Januari 1939.

Art. 2. — Tot den 31ⁿ Maart 1947 inbegrepen, zullen die stukken tegen gangbare munt kunnen omgewisseld worden bij de kassen van de Nationale Bank van België, te Brussel en buiten de hoofdstad. In de steden en gemeenten waar er geen agentschap van de Nationale Bank bestaat, zullen zij aanvaard worden door de postontvangers, de ontvangers der belastingen, der douanen en accijnzen, der registratie en der domeinen.

Art. 3. — De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluitwet van 29 October 1946

de grenzen vaststellend van Staatswaarborg en tusschenkomst toegekend aan de credieten door het Nationaal Instituut voor Landbouwcrediet aan de landbouwers wier goederen bijzondere schade geleden hebben ingevolge oorlogsfeiten, toe te staan (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9398).

Besluitwet van 20 November 1946

waarbij 's Rijks waarborg wordt verleend op een door de Regie van Telegraaf en Telefoon te sluiten leening (Staatsblad, 29 November 1946, blz. 9734).

III — LANDBOUW

Besluit van 19 September 1946

waarbij het besluit van 25 Juni 1946 betreffende de mobilisatie van de aardappelen andere dan vroege van den oogst 1946 wordt gewijzigd (Staatsblad, 1 November 1946, blz. 9007).

Besluit van 29 October 1946

betreffende de verhooging van de melkleveringsverplichtingen (Staatsblad, 1 November 1946, blz. 9008).

Ministerieel besluit van 31 October 1946

houdende wijziging van dat van 8 Juli 1946, betreffende de verdeling der stikstof- en potaschmeststoffen (Staatsblad, 14 November 1946, blz. 9317).

Besluit van 16 November 1946

betreffende de verdeling van aardappel-pootgoed (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9574).

Ministerieel besluit van 20 November 1946

betreffende de bestrijding van de verwoestende elementen van graan en voedingswaren (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9761).

Ministerieel besluit van 21 November 1946

waarbij een Nationaal Comité voor de Bescherming der Granen en Voedingswaren wordt opgericht (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9763).

IV — NIJVERHEID

Besluit van 24 October 1946

waarbij aan de suikerfabrieken de fysische zuivering wordt opgelegd van het afvalwater dat zij in de waterlopen uitstorten (Staatsblad, 1 November 1946, blz. 9009).

Ministerieel besluit van 31 October 1946

houdende oprichting van een Vaste Technische Commissie, die het opsporen der middelen gericht op het bekomen van een zuinig en rationeel brandstoffen- en energieverbruik, ten doel heeft (Staatsblad, 15 November 1946, blz. 9376).

Ministerieel besluit van 31 October 1946

houdende afschaffing wat betreft het zilver, van de bepalingen van het ministerieel besluit van 31 Januari 1945, houdende reglementeering van de voortbrenging en de verdeling van de non-ferro metalen (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9404).

Door dit besluit wordt de markt van het zilver vrijgegeven.

V — ARBEID

Ministerieel besluit van 18 Juli 1946

tot oprichting van gespecialiseerde afdelingen voor de besteding van de jeugd (Staatsblad, 7 November 1946, blz. 9114).

Besluitwet van 23 October 1946

houdende tijdelijke wijziging van de wet van 30 December 1929 op de vergoeding der schade voortspruitende uit ongevallen overkomen aan zeelieden (Staatsblad, 6 November 1946, blz. 9078).

Besluit van den Regent van 5 November 1946

inzake toepassing der besluitwet dd. 28 December 1944, betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, op de werkgevers en werknemers der landbouwondernemingen (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9396).

Besluitwet van 7 November 1946

houdende uitbreiding, tot de thuisarbeiders, van het voordeel der wetgeving betreffende schadeloosstelling inzake beroepsziekten (Staatsblad, 11-12-13 November 1946, blz. 9262).

Besluitwet van 7 November 1946

tot wijziging van de wet van 16 Mei 1938 tot regeling van den arbeidsduur in de diamantnijverheid (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9390).

Dit besluit verzwaaert de straffen voorzien bij de artikelen 6 en 11 van de wet van 16 Mei 1938 tot regeling van den arbeidsduur in de diamantnijverheid.

18 November 1946

Organiek besluit van 26 Mei 1945 van den Regent
betreffende de inrichting van het Voorloopig Steunfonds voor onvrijwillige werklozen. — Wijzigingen (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9768).

VI — BINNENLANDSCHE HANDEL

Besluit van 7 October 1946

waarbij het ministerieel besluit van 22 Februari 1946, betreffende de rantsoeneering, de fabricage en de verdeling van veevoeders, aangevuld wordt (Staatsblad, 22 November 1946, blz. 9503).

Ministerieel besluit van 31 October 1946

houdende afschaffing wat betreft het zilver, van de bepalingen van het ministerieel besluit van 31 Januari 1945, houdende reglementeering van de voortbrenging en de verdeling van de non-ferro metalen (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9404). (Zie ook rubriek IV.)

Besluit van 5 November 1946

tot wijziging van het besluit van 15 Februari 1946 houdende ordening van de regeling betreffende de verdeling van zeep (Staatsblad, 8 November 1946, blz. 9438).

Besluit van 12 November 1946

betreffende de verdeling van graan, meel en derivaten of andere grondstoffen onder de nijverheidsmaaldereien en betreffende het betalen der regeeringsvergoedingen (Staatsblad, 20 November 1946, blz. 9455).

Besluit van 12 November 1946

houdende wijziging van het ministerieel besluit van 8 October 1945 houdende reglementeering der verdeling der herwinningsbrandstoffen (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9765).

Ministerieel besluit van 19 November 1946

houdende intrekking van de reglementeering der verdeling van textielgoederen (Staatsblad, 22 November 1946, blz. 9506).

Door dit besluit wordt de binnenlandsche markt der textielgoederen vrijgegeven.

Besluit van 20 November 1946

houdende regeling van de verdeling der textielgoederen (Staatsblad, 29 November 1946, blz. 9744).

VII — BUITENLANDSCHE HANDEL

Handelsaccoord

tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Uruguay. — Wijziging (Staatsblad, 9 November 1946, blz. 9499).

VIII — VERKEERSWEZEN

Besluitwet van 20 November 1946

tot oprichting van de Regie der Luchtwegen (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9695).

IX — PRIJZEN EN LOONEN

Ministerieel besluit van 7 October 1946

houdende wijziging van het ministerieel besluit dd. 29 Augustus 1946, houdende vaststelling van de prijzen van consumptieaardappelen die het voorwerp niet uitmaken van leveringscontracten en geleverd door den producent vanaf 7 September 1946 (Staatsblad, 20 November 1946, blz. 9454).

Ministerieel besluit van 18 October 1946

houdende vaststelling der maximumprijzen der prestaties in de haarkapperssalons (Staatsblad, 8 November 1946, blz. 9437). — Erratum (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9768).

Ministerieel besluit van 28 October 1946

waardoor de groentenconserven aan het régime van den normalen prijs onderworpen worden (Staatsblad, 8 November 1946, blz. 9438).

Besluitwet van 29 October 1946

waarbij deze van 26 Januari 1946 betreffende de betaling van toelagen in het kader van de politiek van tusschenkomst inzake 's lands ravituilleering gewijzigd en aangevuld wordt (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9566).

Ministerieel besluit van 6 November 1946

houdende vaststelling van de maximumprijzen voor het vervoer van personen met taxis of andere auto-rijtuigen (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9404).

Ministerieel besluit van 6 November 1946

betreffende wijziging van het ministerieel besluit van 17 Mei 1946, voor wat betreft de vervoerprijzen voor personen per autobus, gewijzigd en aangevuld door de ministerieele besluiten van 24 Mei en 22 Juni 1946, houdende een algemeene prijsvermindering van 10 pCt. der verbruiksproducten en van zekere prestaties (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9406).

Besluit van den Regent van 6 November 1946

houdende toekenning van een bijzondere tegemoetkoming voor 1946, aan het door den Staat bezoldigd personeel (Staatsblad, 9 November 1946, blz. 9202).

Besluit van den Regent van 7 November 1946

tot vaststelling der loonsvoorwaarden in de diamantnijverheid (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9394).

Dit besluit verleent bindende kracht aan de op 24 Januari 1946 door het Nationaal Paritair Comité voor de Diamantnijverheid aangehaalde en vastgestelde loonsvoorwaarden.

Ministerieel besluit van 9 November 1946

houdende wijziging van dat van 8 Mei 1946 houdende vaststelling van de verkoopprijzen der kaliumhoudende meststoffen (Staatsblad, 29 November 1946, blz. 9742).

Ministerieel besluit van 9 November 1946

betreffende wijziging van het ministerieel besluit van 8 Juli 1946 houdende vaststelling der handelsmarges van den kleinhandel in steenkolen, steenkoolbriketten, cokes, huisbrandschlamms en bruinkolenbriketten (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9764).

Besluitwet van 13 November 1946

waarbij de besluitwet van 26 Januari 1946, gewijzigd bij de besluitwet van 29 October 1946 betreffende de betaling van toelagen in het kader van de politiek van tusschenkomst inzake 's lands ravitailleering gewijzigd en aangevuld wordt (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9567).

Deze besluitwet alsmede de besluitwet van 29 October 1946, bepalen de rente en de betalingsmodaliteiten der toelagen aan zekere landbouwproducten.

Ministerieel besluit van 13 November 1946

houdende reglementeering der prijzen van sommige maïserivaten en van aardappelzetmeel (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9763).

Ministerieel besluit van 13 November 1946

houdende aanvulling van het ministerieel besluit dd. 16 Augustus 1946, houdende reglementeering der maximumprijzen van het dorschen en van het stroo van den oogst van 1946 en houdende vaststelling der maximumprijzen van de inlandsche granen van den oogst van 1946 toe te passen tot op 15 November 1946 (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9766).

Ministerieel besluit van 13 November 1946

houdende, wat betreft de druivensuiker, wijziging van het ministerieel besluit dd. 23 Mei 1946, houdende verlaging en regeling van de prijzen van de voedingsproducten, van de dranken, van de afgewerkte tabaksproducten en van sommige landbouwproducten (Staatsblad, 30 November 1946, blz. 9767).

Ministerieel besluit van 18 November 1946

houdende regeling van de prijzen van pootaardappelen ingevoerd uit Luxemburg en Denemarken (Staatsblad, 21 November 1946, blz. 9475). — Erratum (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9577).

Ministerieel besluit van 18 November 1946

houdende regeling van de prijzen van cichorei (Staatsblad, 24 November 1946, blz. 9603).

X — RANTSOENEERING EN RAVITAILLEERING

Besluit van 24 October 1946

wijzigende het besluit van 20 September 1946 betreffende het verleen en het inhouden der melk- en vetstoffenzegels aan zekere categorieën producenten (Staatsblad, 1 November 1946, blz. 9011). — Erratum (Staatsblad, 27 November 1946, blz. 9671).

Besluitwet van 29 October 1946

waarbij deze van 26 Januari 1946 betreffende de betaling van toelagen in het kader van de politiek van tusschenkomst inzake 's lands ravitailleering gewijzigd en aangevuld wordt (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9566). (Zie ook rubriek IX.)

Ministerieel besluit van 5 November 1946

betreffende de toekenning van zegels voor bijrantsoenen aan de jonge lieden van veertien tot achttien jaar (Staatsblad, 7 November 1946, blz. 9114).

Besluit van 9 November 1946

betreffende de rantsoeneering inzake ingevoerde zeep (Staatsblad, 11-12-13 November 1946, blz. 9276).

Besluitwet van 13 November 1946

waarbij de besluitwet van 26 Januari 1946, gewijzigd bij de besluitwet van 29 October 1946 betreffende de betaling van toelagen in het kader van de politiek van tusschenkomst inzake 's lands ravitailleering gewijzigd en aangevuld wordt (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9567). (Zie ook rubriek IX.)

Besluit van 18 November 1946

betreffende het verleen en het inhouden der melk- en vetstoffenzegels aan zekere categorieën producenten (Staatsblad, 22 November 1946, blz. 9504).

Ministerieel besluit van 20 November 1946

houdende vaststelling van het bedrag der huisbrandstofrantsoenen voor de maanden December 1946 en Januari 1947 (Staatsblad, 23 November 1946, blz. 9576).

Ministerieel besluit van 22 November 1946

houdende wijziging van dat van 25 September 1946, betreffende de verdeling van aardappelpootgoed (Staatsblad, 27 November 1946, blz. 9670).

Ministerieel besluit van 25 November 1946

betreffende de rantsoeneering der aardappelen (Staatsblad, 29 November 1946, blz. 9744).

XI — WEDEROPBOUW EN OORLOGSSCHADE

Ministerieel besluit van 31 October 1946

ter aanvulling en wijziging van het besluit dd. 24 Juni 1946, houdende oprichting der Commissie voor Herstel van Landbouwoorlogsschade (Staatsblad, 16-17 November 1946, blz. 9399).

Besluitwet van 31 October 1946

ter aanvulling, wijziging en scherper omlijning der beschikkingen van de besluitwet van 21 December 1945 betreffende de voorschotten op gebeurlijke oorlogsschadevergoedingen (Staatsblad, 28 November 1946, blz. 9701).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I -- RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELEENINGEN (in pCt.)

2

TIJDVAK	OFFICIELE RENTETARIEVEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË												
	Disconto					Beleeningen van en voorschotten op : (*)							CALL- GELD
	Door de N.B.B. vooraf geveeer- de bankaccepten, geaccepte- en documentaire wissels, uit hoofde v. goederen- en uitvoer	Bij de bank gedomincilleerde accepten en warrants	Bij de bank niet gedomincilleerde accepten	Niet geaccepteerde wissels	Promessen	Schatkiscertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkiscertificaten met ten hoogste 8 maanden looptijd	Schatkiscertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkiscertificaten met een looptijd van meer dan 12 maanden	Vijfjaarschattkiscertificaten (1941) 3 % en Schattkiscertif. ter regeling van Belgische finan- cieele vorderingen op het buitenl.	Andere overheidsfondsen		
Jaargemiddelden :													
1945.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,46	2,58	3,—	3,50	3,—	0,62	
1946.....	1,17	1,67	1,92	2,67	3,17	2,—	2,1875	2,375	3,17	3,59	3,17	0,58	
Maandgemiddelden :													
1945 October.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
November.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
December.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
1946 Januari.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
Februari.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
Maart.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
April.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
Mei.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
Juni.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
Juli.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
Augustus.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
September.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
October.....	1,—	1,50	1,75	2,50	3,—	2,—	2,1875	2,375	3,—	3,50	3,—	0,5	
November (vanaf den 7).....	2,—	2,50	2,75	3,50	4,—	2,—	2,1875	2,375	4,—	4,—	4,—	1,—	
December (vanaf den 19).....	2,50(1)	3,—	3,25	4,—	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	4,50	1,—	

(1) Met ingang van 16 December 1946 worden de geaccepteerde of documentaire wissels uit hoofde van goederen- en uitvoer of uitvoer gediscoteerd tegen de discontorente toepasselijk op de geaccepteerde en bij een bank gedomincilleerde wissels en warrants.

(*) Quotiteit van het voorschot in December 1946 (in pCt. van het onderpand) :

Schatkiscertificaten met 4, 8 en 12 maanden looptijd en meer.....	95 pCt.	Kasbons op ten hoogste 1 jaar, van de Nationale Kredietkas ten behoeve van den Middenstand.....	95 pCt.
Tienjaarsobligaties (1940-1950).....	90 pCt.	Ander overheidspapier.....	80 pCt.
3 1/2 pCt. Schattkiscertificaten met 5 jaar looptijd (1941-1946).....	90 pCt.	3 1/2 pCt. vijfjaarsschattkiscertificaten (besluit van 25 October 1941).	
3 1/2 pCt. Schattkiscertificaten met ten hoogste 15 jaar looptijd (1942).....	90 pCt.	Schattkiscertificaten uitgegeven ter regeling van Belgische financieele vorderingen op het buitenland (besluit van 3 Februari 1942).	90 pCt.
3 1/2 pCt. Schattkiscertificaten met 5, 10 of 20 jaar looptijd (1943).....	90 pCt.	Voorschot enkel ingewilligd in de door de Nationale Bank van België toegestane bijzondere gevallen....	
3 1/2 pCt. Schattkiscertificaten met 10 jaar looptijd (1944).....	90 pCt.		
Kasbons op 1 jaar van de N.M.K.N.....	95 pCt.		

II -- RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

4

TIJDVAK	Banken — Depositorereningen (*)					Algemeene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid
	zicht	15 dagen voor-opzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot fr. 20.000 (1)	fr. 20.000 tot 100.000 (1)	boven fr. 100.000	Depositorereningen op één jaar
Jaargemiddelden :									
1945.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,04
1946.....	0,50	0,81	1,01	1,27	1,53	3,—	1,50	0,50	2,—
Maandgemiddelden :									
1945 September.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
October.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
November.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
December.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
1946 Januari.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Februari.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Maart.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
April.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Mei.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Juni.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Juli.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Augustus.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
September.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
October.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
Novemb. tot den 15.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,—
vanaf den 16.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—
December.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—

(*) Gemiddelde van vier banken.

(1) Met ingang van 1 Juli 1946, bedraagt de rentevoet 3 pCt. voor deposito's tot fr 30.000 en 1,5 pCt. voor deposito's van fr 30.000 tot fr 100.000.

VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN

I — NOTEERING DER EDELE METALEN

9

TIJDVAK	GOLD				ZILVER			
	LONDEN sh. en d. per oz. fijn	NEW-YORK dollars per oz. fijn	BOMBAY		LONDEN d. per oz. fijn	NEW-YORK cents per oz. fijn	BOMBAY	
			roupies en annas per Fine Tola	Omrekening in sh. en d. per oz. fijn			roupies en annas per 100 Fine Tola	Omrekening in pence per oz. fijn
1938 31 December	149/7 1/2	35	81. 8	326/0	(1) 20,0625	42 3/4	134. 4	64
194 ; 31 December	172/3	35	102. 4	409/0	44,—	70 5/8	159. 4	76
1946 31 December	172/3	35			55,50	88 1/2		
Maandgemiddelden :								
1945 October	172/3	35	76. 7	305/9	44,—	70 5/8	132. 2	63
November	172/3	35	81. 5	325/3	44,—	70 5/8	132. 14	64
December	172/3	35	82. 2	328/6	44,—	70 5/8	133. 14	64
1946 Januari	172/3	35	86. 9	346/3	44,—	70 5/8	138. 1	66
Februari	172/3	35	90. 10	362/6	44,—	70 5/8	145. 0	70
Maart	172/3	35	94. 1	376/3	44,—	70 5/8	153. 4	74
April	172/3	35	98. 2	392/6	44,—	70 5/8	163. 7	78
Mei	172/3	35	105. 8	422/0	44,—	70 5/8	181. 2	87
Juni	172/3	35	105. 8	422/0	44,—	70 5/8	175. 4	84
Juli	172/3	35	94. 2	376/6	44,—	83 5/8	160. 15	77
Augustus	172/3	35	96. 6	385/6	53,93	90 1/8	166. 11	80
September	172/3	35	99. 7	397/9	55,50	90 1/8	166. 8	80
October	172/3	35	99. 14	399/6	55,50	90 1/8	165. 8	79
November	172/3	35	99. 11	398/9	55,50	90 1/8	151. 9	73
December	172/3	35	100. 1	400/3	55,50	87 1/10	142. 8	68

(1) Noteering per stand. oz.

N. B. — 1 oz. troy = 31,1035 gram; 1 tola = 11,6638 gram; 1 roupie = 16 annas; 1 roupie = 18 pence.

II — OFFICIEELE WISSELKOERSEN PER 31 DECEMBER 1946

vastgesteld door de Nationale Bank van België

krachtens besluit n° 6 genomen door den Ministerraad te Londen op 1 Mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 September 1944, n° 22)

(in Belgische franken)

10

VALUTA	Contractuele koers	Transfers		Biljetten	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers	Aankoopkoers	Verkoopkoers
1 pond sterling	176,625	176,50	176,75	175,85	176,80
1 U. S. A. dollar	—	43,70	43,96	43,50	44,—
1 Canadese dollar	—	43,96	44,06	43,75	44,25
100 Franse franc	36,7969	36,75	36,84	36,40	36,95
100 Nederlandsche gulden	1.652,—	1.648,—	1.656,—	1.635,—	1.662,—
100 Congolese frank	—	100,—	100,—	—	—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—	—	—
1 Zweedsche kroon	12,1936	12,16	12,23	12,10	12,25
1 Zwitsersche frank	10,1275	10,10	10,15	10,05	10,20
1 Deense kroon	9,1326	9,10	9,16	9,05	9,25
1 Noorweegse kroon	8,83125	8,80	8,85	8,75	8,90
100 escudos	176,625	175,75	177,60	175,—	178,—
100 Tsjechooslowaakse kroon	87,655	87,39	87,92	86,80	88,50
100 lira	43,827 (1)	Voor de transfers moet rekening worden gehouden met het bijvoeglijke perequa- tiekwota, thans op 125 pCt. vastgesteld. De transferkoers wordt zoo tot 100 lira = 19,48 B. fr. herleid.			
100 peseta	400,—	Toe te passen koers voor de stortingen in B.fr., op de rekening van het Instituto Español de Moneda Extranjera.			

(1) Officieele koers.

KAPITAALMARKT

I — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN — VERGELIJKENDE TABEL

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER				
		1 Mei 1940	1 October 1946	4 November 1946	2 December 1946	3 Januari 1947
I. — Rechtstr. Belgische binnenl. Staatsschuld (Rente bij te rekenen)						
2 ½ pCt. Schuld	100,—	51,75	65,60	65,15	64,80	64,50
3 pCt. Schuld, 2 ^e reeks	100,—	65,80	89,90	89,70	89,70	89,85
3 ½ pCt. Schuld 1937	100,—	69,25	84,50	84,—	83,40	83,45
3 ½ pCt. Schuld 1943	100,—	—	80,40	79,65	78,65	78,70
Geïnfiiceerde 4 pCt. Schuld	100,—	79,50	91,80	91,15	90,55	90,70
Bevrijdingslening, 4 % 1945	100,—	—	90,—	89,15	88,20	88,10
Tienjaarsobligaties (1940-1950), 4 pCt.	100,—	—	100,40	100,—	100,—	100,—
Vijftienjaars- (ten hoogste) schatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1942	100,—	—	101,30	100,80	100,60	100,10
Vijf- tien- twintigjaarschatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1943	100,—	—	99,10	98,50	98,45	98,50
Tienjaarschatkistcertificaten, 3 ½ pCt., 1944	100,—	—	93,50	93,10	92,65	92,40
4 pCt. Lotenleening van 1933	1.050,—	901,—	1.087,—	1.081,—	1.073,—	1.085,—
Lotenleening 1938 (3 ½ pCt. tot 1947; daarna 4 pCt.)	500,—	411,—	501,—	500,—	500,—	503,—
Lotenleen. 1941 (3 pCt. tot 1946; 3 ½ pCt. van 1946 tot 1951; daarna 4 pCt.)	1.000,—	—	920,—	922,—	920,—	917,—
II. — Indirecte Staatsschuld en door den Staat gewaarborgde schuld (Rente bij te rekenen).						
4 pCt. Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	443,—	533,—	527,—	523,—	524,—
6 pCt. pref. aand. v. d. Nat. Maatsch. van Belg. Spoorw. (Zwit. schijf) ..	500,—	511,—	687,—	687,—	690,—	693,—
6 pCt. pref. aand. v. d. Nat. Maatschappij van Belgische Spoorw. (Ned. schijf)	500,—	510,—	680,—	676,—	665,—	658,—
4 pCt. pref. aand. v. d. Nat. Maatschappij van Belgische Spoorw. (Belg. schijf)	500,—	391,—	547,—	554,—	545,—	529,—
(*) 3 pCt. Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coup. Januari-Juli..	100,—	56,—	71,—	71,40	71,75	71,70
3 ½ pCt. Regie van Telegraaf en Telefoon, 1943	100,—	—	83,80	83,30	82,50	82,20
III. — Rechtstreeksche Koloniale Schuld.						
Lotenleening: Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	129,50	300,—	298,—	294,—	290,—
<i>Bij te rekenen rente:</i>						
3 pCt. Koloniale Schuld 1904	100,—	64,45	80,—	79,30	79,20	78,70
4 pCt. Koloniale Schuld 1936	100,—	77,50	92,—	91,40	91,—	90,70
(*) 3 ½ pCt. Koloniale Schuld 1937	100,—	65,50	83,55	83,30	82,80	82,60

(*) In den regel zijn de coupons der leeningen belastingvrij; de coupons waarop 2 pCt. belasting wordt betaald, zijn met een sterretje getekend.

II — MAANDINDEXCIJFERS DER NOTEERINGEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

15

DATUM	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, bank- en financ. instellingen	Onroerende goeder-, hypot. en hotelwezen	Tramwegen, Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkol.-mijnen	Zink, lood, en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverh. en zijdefabrieken	Koloniale waarden	Constructie	Scheikundige producten	Diversen

Indexcijfers in verhouding tot de noteeringen der vorige maand

1946 2 December ... v	96	93	99	94	94	95	95	94	96	95	96	99	97	99	99
1947 3 Januari	93	94	88	95	91	90	94	94	92	92	96	96	95	89	93

Indexcijfers in verhouding tot het basistijdvak 1936 tot 1938 = 100

1945 5 November	248	213	352	195	203	159	214	239	170	313	349	338	370	265	266
3 December	255	209	344	190	205	167	217	262	173	336	360	345	404	268	271
1946 3 Januari	259	212	346	178	204	159	230	254	174	344	384	359	418	282	277
1 Februari	245	196	334	159	185	149	222	223	164	329	358	348	419	276	280
1 Maart	256	208	331	160	198	166	235	245	175	342	370	352	423	287	283
1 April	265	217	340	164	198	176	252	265	178	352	382	361	429	303	300
2 Mei	273	223	350	156	188	169	268	259	198	349	414	367	464	322	323
3 Juni	264	211	336	151	192	164	254	234	186	342	404	354	444	311	312
1 Juli	252	202	314	142	188	158	236	225	177	313	386	342	433	295	295
1 Augustus	263	208	319	143	194	161	249	233	185	321	387	365	449	313	304
2 September	267	212	330	151	192	159	259	224	187	332	405	370	463	329	309
1 October	249	201	296	137	174	142	243	210	170	304	386	353	425	306	291
4 November	254	196	286	136	177	151	244	243	169	303	373	364	411	304	290
2 December	245	183	282	128	167	143	232	227	161	290	358	360	397	302	288
1947 3 Januari	229	171	249	122	152	129	217	214	149	265	344	345	376	270	267

III — OMZET TER BEURZE VAN BRUSSEL

15

	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen		Totaal	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (millioenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (millioenen frank.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (millioenen frank.)
1945 (1)	134	112	108	3.797	6.715	3.909	6.823
1946	245	253	234	6.300	11.145	6.553	11.379
1945 October	22	19	18	443	796	462	814
November	18	15	14	404	709	419	723
December	19	10	9	265	475	275	484
1946 Januari	21	19	18	533	1.035	552	1.053
Februari	20	18	17	551	1.019	569	1.036
Maart	21	19	18	443	772	462	790
April	20	25	24	685	1.214	710	1.238
Mei	20	23	21	786	1.342	809	1.363
Juni	19	19	18	455	787	474	805
Juli	22	25	23	499	921	524	944
Augustus	20	22	20	557	1.055	579	1.075
September	21	21	19	507	867	528	886
October	23	24	21	450	755	474	776
November	18	18	17	420	727	438	744
December	20	20	18	414	652	434	670

(1) De beurzen bleven gesloten van 1 September 1944 tot en met 3 Juni 1945.

IV — NOTEERING EN RENDEMENT VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN

16

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN										OBLIGATIES VAN MAATSCHAPPIJEN Allerlei typen	
	Koers					Rendement (t. o. v. den koers alleen)					Gemiddelde beurswaarde	Gemiddeld netto-rendement
	I	II	III	IV		I	II	III	IV			
	Geïnific. Schuld 4 pCt.	Koloniale Schuld 1936 4 pCt.	Provinc., steden en gemeenten 4 pCt.	Nijverheids- en handels-ondernemingen 4 pCt. 4 ½ pCt.		Geïnific. Schuld 4 pCt.	Koloniale Schuld 1936 4 pCt.	Provinc., steden en gemeenten 4 pCt.	Nijverheids- en handels-ondernemingen 4 pCt. 4 ½ pCt.			
1945 5 November....	100,—	100,—	100,06	96,76	100,77	4,00	4,00	4,00	4,13	4,47	100,21	4,39
3 December ...	100,—	100,—	99,50	97,40	100,38	4,00	4,00	4,02	4,10	4,48	99,91	4,40
1946 3 Januari	100,—	100,—	98,54	96,77	99,92	4,00	4,00	4,06	4,13	4,50	99,08	4,43
1 Februari	100,—	100,—	v 97,31	v 96,71	v 100,05	4,00	4,00	v 4,11	v 4,14	v 4,50	v 99,36	v 4,47
1 Maart	100,—	99,80	v 96,92	v 96,37	v 100,31	4,00	4,01	v 4,13	v 4,15	v 4,49	v 99,55	v 4,46
1 April	100,—	99,80	v 97,07	v 96,16	v 100,98	4,00	4,01	v 4,12	v 4,16	v 4,46	v 99,87	v 4,45
2 Mei	100,—	99,80	v 96,94	v 95,11	v 100,32	4,00	4,01	v 4,13	v 4,21	v 4,49	v 99,20	v 4,48
3 Juni	100,—	99,75	v 96,62	v 94,55	v 99,57	4,00	4,01	v 4,14	v 4,23	v 4,52	v 98,59	v 4,51
1 Juli	94,75	96,50	v 95,17	v 93,12	v 98,11	4,22	4,14	v 4,20	v 4,30	v 4,59	v 97,08	v 4,58
1 Augustus	92,40	92,75	v 93,45	v 91,27	v 98,78	4,33	4,31	v 4,28	v 4,38	v 4,56	v 97,17	v 4,57
2 September	92,20	92,15	v 92,72	v 91,79	v 98,30	4,34	4,34	v 4,31	v 4,36	v 4,58	v 96,84	v 4,59
1 October	91,80	92,—	v 92,12	v 92,04	v 98,57	4,36	4,35	v 4,34	v 4,35	v 4,57	v 97,02	v 4,58
4 November....	91,15	91,40	v 91,62	v 91,35	v 98,04	4,39	4,38	v 4,37	v 4,38	v 4,59	v 96,66	v 4,60
2 December	90,55	91,—	v 91,09	v 89,67	v 97,14	4,42	4,40	v 4,39	v 4,46	v 4,63	v 95,77	v 4,64
1947 3 Januari	90,70	90,70	v 90,69	v 89,10	v 97,01	4,41	4,41	v 4,41	v 4,49	v 4,64	v 95,65	v 4,65

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 193.

V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Retrospectief overzicht

(duizenden franken)

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN			
	naamloze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			(Naamloze vennootschappen) (Commandit. vennootschappen op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nomin. waarde
1945.....	870	749.335	512.803	1.542	423.196	382.670	279	1.307.965	602.926	482.024
1946.....	1.372	1.900.554	1.388.573	2.096	623.881	560.783	651	3.595.613	3.195.352	2.587.184
1945 October.....	92	86.305	65.975	160	48.355	40.990	42	32.440	49.410	43.205
November.....	86	60.055	41.077	161	44.108	40.660	39	101.000	52.279	31.257
December.....	128	155.254	107.550	197	64.402	59.705	56	850.084	207.231	170.835
1946 Januari.....	124	163.542	145.088	164	53.220	44.963	21	302.565	96.350	95.364
Februari.....	106	81.497	61.064	167	44.762	40.331	42	80.500	99.208	78.612
Maart.....	94	91.830	67.312	202	61.945	50.016	42	198.936	141.866	127.141
April.....	101	136.355	82.822	209	47.556	43.383	51	127.883	107.437	55.866
Mei.....	105	145.585	72.863	189	57.108	51.979	74	756.510	433.101	393.316
Juni.....	117	122.462	109.786	181	40.127	36.414	44	140.715	155.523	106.046
Juli.....	122	245.240	208.588	209	72.159	67.884	56	109.635	93.241	76.505
Augustus.....	80	63.391	55.459	127	42.640	38.896	35	91.565	121.556	64.205
September.....	107	125.207	104.272	137	43.765	41.927	42	107.490	108.100	70.705
October.....	101	74.989	65.149	164	46.928	41.463	56	541.590	804.206	546.415
November.....	126	404.893	216.773	139	50.946	45.734	62	276.736	193.753	149.858
December.....	189	245.563	201.397	208	62.725	57.813	126	861.488	841.011	823.151

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFFEN		Gezamen- lijke uitgiften Nominaal bedrag	UITGIFTE- PREMIËN (1)	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		UITGIFFEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto- uitgiften (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Inbreng in natura (2)	Bijvoeging van reserves (3)		
1945.....	30	1.093.840	2.869.297	140.699	647.526	17.065	11.989	1.935.456
1946.....	41	880.800	6.600.587	156.550	1.312.739	1.122.416	14.008	3.125.727
1945 October.....	3	61.000	245.070	750	72.696	2.288	—	136.936
November.....	2	200.000	356.442	313	36.662	3.512	—	273.133
December.....	4	73.000	499.887	139.300	134.946	7.846	—	407.598
1946 Januari.....	3	151.000	464.112	900	122.104	—	—	315.211
Februari.....	—	—	225.467	5.035	71.577	507	—	112.958
Maart.....	2	62.000	357.641	4.517	104.972	26.794	—	179.220
April.....	5	49.150	340.498	3.114	68.249	2.520	—	163.566
Mei.....	6	135.150	770.944	27.327	79.774	18.934	—	581.927
Juni.....	4	55.000	373.112	280	78.943	51.300	14.008	163.275
Juli.....	3	90.000	500.640	3.387	165.093	13.924	—	265.327
Augustus.....	3	46.000	273.587	13.387	48.589	31.803	—	137.555
September.....	—	—	277.072	125	81.706	21.887	—	113.436
October.....	4	45.000	971.123	15.802	102.909	336.698	—	274.222
November.....	6	158.000	807.592	78.398	115.710	21.672	—	511.381
December.....	5	89.500	1.238.799	4.278	273.113	596.377	—	306.649

(1) In de gestorte bedragen niet begrepen.

(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(3) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

(4) In de kapitaalsverhogingen en de obligatieuitgiften begrepen.

(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgiften, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

Detail der emissies

(duizenden franken)

DECEMBER 1946

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschapp.) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFFTEN			STORTINGEN ANDERE DAN IN SPECIE				ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commandit. op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamlooze vennoot.) (com. ven. opaandeel.) (personen- vennoot. m. beperk. aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nomin. verhoo- ging	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	waaraan conversie- leeningen	Uitgiftepremii (in de gestorte bedragen niet begrepen)	Inbreng in natura		Bijvoeging van reserves (in de kapitaals- verhoogingen begrepen)	Liquidaties		Samen- smeltingen		Aantal	Bedrag		
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag									Gestort bedrag op nomin. waarde	naamlooze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprake- lijkheid	Kapitaalsverhoogingen	Aantal	Bedrag			Aantal	Bedrag
1a Particuliere banken	—	—	—	—	—	2	13.000	3.000	3.000	—	—	—	125	—	—	1.000	—	1	10.000	1	1.000	1	215	
1b Banken van openbaar nut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2. Verzekeringen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3. Financiële inrichtingen	6	7.750	6.950	—	—	7	289.150	312.350	310.681	—	—	—	—	5.665	—	25.000	215.000	6	48.000	—	—	4	18.000	
4. Invoer, uitvoer	3	2.000	1.814	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.258	—	—	—	1	250	—	—	—	—	
5. Handel in metalen	1	7.874	7.874	4	390	390	—	—	—	—	—	—	—	7.874	4.545	51	—	—	—	—	—	—	—	
6. Handel in klerst. en meubelen	18	16.950	15.557	26	4.625	4.520	9	12.830	12.745	12.745	—	—	—	9.652	2.349	440	9.100	6	1.129	—	—	—	—	
7. Handel in eetwaren	10	20.050	16.208	13	3.065	3.065	9	8.254	23.932	21.743	—	—	—	12.750	600	250	18.500	5	3.410	—	—	—	—	
8. Diverse handelsbedrijven	63	53.609	41.807	89	17.928	15.953	23	17.017	24.818	23.693	—	—	—	28.133	9.352	10.390	7.716	23	8.551	—	—	—	—	
9. Suikerfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10. Maalderijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11. Bierbrouwerijen	—	—	—	—	—	2	10.000	7.500	5.500	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—	—	
12. Distilleerderijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13. Andere voedingsbedrijven	1	1.500	1.355	—	—	3	18.050	24.150	24.150	1	2.000	—	—	1.210	—	—	24.115	2	1.980	—	—	—	—	
14. Steengroeven	—	—	—	1	60	60	—	—	—	—	—	—	—	—	51	—	—	1	680	—	—	—	—	
15. Kolenmijnen	—	—	—	—	—	1	79.000	10.400	10.400	1	15.000	—	—	—	—	10.400	—	—	—	1	3.600	—	—	
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	1	200	800	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
19. Electricite constructie	2	650	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	1	280	280	—	—	2	320	280	280	—	—	—	—	273	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21. Drukkerij, publiciteit	7	3.910	2.963	3	975	975	2	260	740	740	—	—	—	2.516	860	—	190	2	350	—	—	—	—	
22. Textielbedrijf	12	36.650	30.490	11	9.100	8.320	17	92.250	164.656	163.696	1	20.000	3.600	24.795	6.430	2.209	150.902	3	2.240	—	—	—	—	
23. Kunstmat. en ceram. materialen	4	2.550	2.273	1	120	120	3	9.100	22.550	22.550	—	—	—	1.441	108	1.500	5.000	2	260	—	—	—	—	
24a IJzer- en staalnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
24b Machinebouw	15	17.680	13.988	14	5.611	4.781	10	35.191	38.588	38.371	—	—	—	9.344	3.091	7.917	30.040	1	250	—	—	—	—	
24c Non-ferro metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
25. Bouwbedrijf (openbare werken)	9	13.500	8.514	6	2.754	2.754	4	2.500	2.600	1.640	—	—	—	6.840	2.299	750	300	6	2.750	—	—	—	—	
26. Papiernijverheid	—	—	—	—	—	1	325	175	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
27. Plantages en kolon. vennootschapp.	—	—	—	—	—	4	215.500	122.150	122.150	—	—	—	—	—	—	—	114.710	—	—	—	—	—	—	
28. Chemische nijverheid	12	7.100	7.100	6	3.280	3.280	10	24.350	42.650	42.650	—	—	—	2.500	2.032	23.036	15.050	2	8.000	—	—	—	—	
29. Houtbewerkingindustrie	5	10.500	9.384	6	2.735	2.393	2	1.600	2.550	2.550	—	—	—	6.730	2.123	2.550	—	1	500	—	—	—	—	
30. Lederbereiding, riemfabrieken	2	10.200	10.200	1	400	400	—	—	—	—	—	—	—	10.100	400	—	—	2	1.450	—	—	—	—	
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32. Alas- en kristalabrieken	—	—	—	—	—	2	850	3.400	3.400	—	—	—	—	—	—	3.400	—	—	—	—	—	1	900	
33. Spiegelglasfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34. Diverse takken van nijverheid	12	21.400	20.900	8	2.466	2.466	8	31.025	19.200	10.690	—	—	—	11.920	1.665	2.300	—	8	6.450	—	—	1	1.000	
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
37. Scheepvaart, vliegwezen	4	10.650	2.650	2	765	365	1	300	700	700	—	—	—	182	65	—	—	2	310	—	—	1	50	
38. Telegraaf, telefoon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
39. Electricche tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
40. Autobussen	—	—	—	1	200	200	1	46	754	754	—	—	—	—	190	—	754	—	—	—	—	—	—	
41. Overige transportbedrijven	2	760	760	10	2.941	2.941	—	—	—	—	—	—	—	451	1.919	—	—	2	100	—	—	—	—	
42. Diverse andere takken van nijverh.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal ...	189	245.563	201.397	208	62.725	57.813	126	861.488	841.011	823.151	5	89.500	—	4.278	143.764	38.079	91.270	596.377	76	96.660	2	4.600	8	20.165

(1) 307 coöperatieven werden opgericht met een minimumkapitaal van fr 2.690.500; 6 werden ontbonden met een minimumkapitaal van fr 380.000.

**V — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN**
Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken)

17

OMSCHRIJVING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.						KAPITAALSVERHOOGING. (naamlooze vennoot.) (command. vennoots. op aandelen) (personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid)			OBLIGATIE- UITGIFFTEN		UITGIFTEREMEN (in de gestorte bedragen niet begrepen)	STORTINGEN ANDERE DAN IN SPECIE		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag	
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijk- heid			Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag		waarvan conversieleeningen	Inbreng in natura (1)	Bijvoeging van reserves (2)	Liquidaties		Samenstellingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde												

1. — Naar hun geografische ligging

DECEMBER 1946

België	189	245.563	201.397	208	62.725	57.813	122	645.988	718.861	701.001	5	89.500	—	4.278	273.113	481.667	96.660	4.600	20.165
België en Buitenland.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114.710	—	—	—
Belgisch-Congo	—	—	—	—	—	—	4	215.500	122.150	122.150	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	189	245.563	201.397	208	62.725	57.813	126	861.488	841.011	823.151	5	89.500	—	4.278	273.113	596.377	96.660	4.600	20.165

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 miljoen en minder ..	139	56.889	48.093	196	43.251	39.871	67	42.674	32.730	30.488	—	—	—	59.692	3.911	16.360	1.000	3.165	
van 1 tot 5 miljoen	39	93.300	74.890	12	19.474	17.942	33	290.814	78.285	72.736	2	4.500	—	153	88.504	27.710	28.300	3.600	5.000
van 5 tot 10 miljoen	10	83.374	66.414	—	—	—	9	53.000	71.096	71.096	—	—	—	3.600	60.674	36.256	10.000	—	12.000
van 10 tot 20 miljoen	1	12.000	12.000	—	—	—	9	160.500	133.400	125.000	2	35.000	—	525	39.243	79.500	18.000	—	—
van 20 tot 50 miljoen	—	—	—	—	—	—	4	69.500	118.000	118.000	1	50.000	—	—	25.000	93.000	25.000	—	—
van 50 tot 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	3	245.000	197.500	195.831	—	—	—	—	—	145.000	—	—	—
100 miljoen en meer ..	—	—	—	—	—	—	1	—	210.000	210.000	—	—	—	—	—	210.000	—	—	—
TOTAAL	189	245.563	201.397	208	62.725	57.813	126	861.488	841.011	823.151	5	89.500	—	4.278	273.113	596.377	96.660	4.600	20.165

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

18
19
20

**VI — LEENINGEN UITGE-
GEVEN DOOR DE OVER-
HEID EN DOOR INSTELL.
V. OPENBAAR NUT (1)**

(Langlopende leeningen door
openbare uitgifte geplaatst.)

TIJDVAK	in België	in het buitenland
	millioenen franken	millioenen
1945	13.112	Can. \$ 18
1946	65.629	\$ Can. 34 \$ U.S. 100
1946 April	300	\$ U.S. 10 \$ U.S. 12
Mei	{ 600 400	\$ U.S. 4 \$ U.S. 19
Juni	—	Can. \$ 9 Can. \$ 7
Juli	1.500	\$ U.S. 11 \$ U.S. 3
Augustus	450	\$ U.S. 4 \$ U.S. 3
September	400	\$ U.S. 3
October	400	\$ can. 2
November	—	\$ can. 5
December	—	—

**VII — BANKOPERATIES
VAN HET GEMEENTEKREDIET**

(Voorschotten en terugbetalingen op leeningen
aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen
van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

TIJDVAK	BUITENGEWONE UITGAVEN		GEWONE UITGAVEN	
	Afnemingen van rekening	Netto terugbetaald	Netto- voorschotten	Netto terugbetaald
	(duizenden franken)			
1945	1.781.174	41.506	740.481	597.286
1946	1.154.595	678.381	1.208.349	896.085
1945 October	205.904	603	22.025	61.427
November	171.152	253	64.436	60.039
December	242.989	29.193	62.868	100.725
1946 Januari	77.642	1.375	128.750	119.766
Februari	92.342	10.942	153.490	130.348
Maart	78.104	1.649	179.008	118.413
April	77.531	1.105	134.371	43.756
Mei	64.741	150.566	98.425	93.291
Juni	53.001	164.874	90.316	39.827
Juli	78.070	1.418	73.766	10.729
Augustus	124.556	1.065	113.207	22.875
September	84.835	25.234	94.945	34.999
October	148.646	3.204	47.260	41.902
November	124.610	148.848	30.862	80.375
December	149.616	168.100	63.948	159.804

**VIII — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (2)**

TIJDVAK	Bedrag naar de geïnde inschrijvings- rechten
	(duizenden franken)
1945 Maandgemid. ...	248.236
1946 Maandgemid. ...	648.151
1945 October	375.585
November	392.200
December	444.964
1946 Januari	430.843
Februari	467.612
Maart	584.342
April	575.200
Mei	700.643
Juni	668.968
Juli	794.033
Augustus	721.505
September	667.291
October	764.209
November	679.145
December	723.844

(1) Leeningen van Staat, Kolonie, provincien en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(2) Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheeken.

RIJKSFINANCIËN

26

OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar
(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

Bron: Belgisch Staatsblad. (millioenen franken)

TIJDVAK	Directe belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1945.....	9.440	2.593	8.124	20.157	—
1946.....	13.014	7.115	16.542	36.671	—
1945 October.....	733	316	976	2.025	16.008
November.....	755	321	950	2.026	18.034
December.....	759	352	1.012	2.123	20.157
1946 Januari.....	1.253	353	1.068	2.674	2.674
Februari.....	1.118	389	1.061	2.568	5.242
Maart.....	1.088	471	1.347	2.906	8.148
April.....	1.040	543	1.423	3.006	11.154
Mai.....	825	497	1.378	2.700	13.854
Juni.....	912	474	1.259	2.645	16.499
Juli.....	1.201	496	1.324	3.021	19.520
Augustus.....	938	557	1.376	2.871	22.391
September.....	1.030	691	1.507	3.228	25.619
October.....	1.314	858	1.706	3.878	29.497
November.....	965	847	1.640	3.452	32.949
December.....	1.330	938	1.454	3.722	36.671

b) Totale ontvangsten van de begrotingjaren 1945 en 1946 vóór 31 December 1946 geind

(die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken)

Bron: Belgisch Staatsblad.

	BEGROOTINGSJAAR 1945 (1)		BEGROOTINGSJAAR 1946		DECEMBER 1946
	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Opbrengsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1946
I. Directe belastingen.....	8.398	8.210	9.404	8.656	1.330
II. Douanen en accijnzen.....	2.558	2.088	7.086	2.847	938
waarvan douanen.....	188	200	2.146	400	320
accijnzen.....	2.156	1.876	4.105	2.440	468
bijzondere verbruikstaxes.....	199		779		149
III. Registratie.....	8.128	4.364	16.525	9.950	1.454
waarvan registratie.....	796	500	1.675	1.200	169
erfenissen.....	695	400	940	900	87
zegel en gelijkgestelde taxes.....	6.526	3.424	13.733	7.750	1.180
Totaal.....	19.084	14.662	33.015	21.453	3.722
Verschil t.o.v. de budgetaire ramingen.....	+ 4.422		+ 11.562		

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

(1) Het dienstjaar 1945 werd afgesloten op 30 Juni 1946.

	4 ^o kwartaal 1945	1 ^o kwartaal 1946 (1)	2 ^o kwartaal 1946 (1)	3 ^o kwartaal 1946 (1)
Verrichtingen in geld (<i>millioenen franken</i>)				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotatie tot delging der geconsolideerde schuld	829	213	180	441
Geinde interesten en coupons	1	2	---	2
Dienst der vaste interestcoupons van de preferente aandelen van de N. M. B. S. (Zwitserse en Hollandsche klassen)	---	12	1	25
Netto-provenu van de reserve van de 6 ½ pCt leening in Amerika	2	3	1	2
Interesten en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935)	5	25	5	19
Niet gebruikte excedenten van de dotatie 6 ½ pCt. Amerikaanse leening aan te wenden tot het aanleggen van eene productieve reserve (art. 16 der wet van 24-7-1927)	---	---	10	---
Ontvangsten van het kwartaal...	837	255	197	489
UITGAVEN.				
Op 1 Januari 1946 : Aanpassing van de tegenwaarde in Belgische franks van de delgingsprovisies in deviezen bij de buitenlandsche bankiers aangelegd	---	42	---	---
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie toekomend aan de geconverteerde Ameri- kaansche leeningen	14	---	---	---
Kostprijs der stukken van de geconsolideerde schuld ingekocht of terugbetaald voor de delging ..	1.014	251	157	367
Nietigverklaring van dotatie	---	---	2	---
Dienst der vaste interestcoupons van de preferente aandelen van de N. M. B. S. (Zwitserse en Hollandsche klassen)	---	11	1	4
Storting in de Schatkist van het netto-provenu der reserve van de 6 ½ pCt leening in Amerika in 1945	---	10	---	---
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatiegelden van de portefeuille der oude pensioenkassen	7	25	5	15
Kostprijs der stukken verkregen voor de portefeuille	---	---	2	---
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde schuld	1	1	---	---
Uitgaven van het kwartaal...	1.036	340	167	386
Batig saldo op het einde van het kwartaal...	1.086	1.001	1.031	1.134

Verrichtingen met effecten*(millioenen franken)*

DELGING DER GECONSOLIDEERDE SCHULD				
Nominaal kapitaal der stukken ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal ..	1.041	232	140	341
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDEELN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN				
Nominaal kapitaal der stukken : a) tegen contanten uitgaven	824	824	824	824
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons geruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
	1	1	1	1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	(2) 5.000	(2) 5.000	(2) 5.000	(3) 5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven stukken (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926)	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	138	138	140	140
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ pCt LEENING IN AMERIKA OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	253	252	252	263
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKASSEN OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL				
Waarden gedeponereerd in het Delgingsfonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935	990	984	983	976
NEERLEGGINGEN VANWEGE STICHTINGEN, IN VERBAND MET HET AFLEVEREN VAN 4 pCt. INSCHRIJVINGEN OP NAAM, 3° REEKS				
Waarden gedeponereerd in het Delgingsfonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	335	335	335	335

(1) Niet inbegrepen de verrichtingen aangaande den dienst der conversieleening 4 pCt. 1936 Zw. Kr. tijdperk 1940/1944.

(2) Waarvan 693.000.000 frank voor de amortisatie teruggekocht of aangeduid werden.

(3) Waarvan 770.000.000 frank voor de amortisatie teruggekocht of aangeduid werden.

(vervolg)

	Per 31 December 1945	Per 31 Maart 1946	Per 30 Juni 1946	Per 30 Sep- tember 1946
Balans				
(duizenden franken)				
ACTIVA.				
Banken, postchèquerekening en kas	136.527	157.967	159.434	135.599
Te incasseeren mandaten	451.943	410.161	411.030	436.366
Tijdelijke beleggingen in buitenlandsche deviezen	563	536	523	552
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandsche bankiers	127.925	99.680	146.174	178.220
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare stukken, om te slaan	—	17.560	22.706	81.392
Nog te innen vervallen dotaties in Belgische franken	93.141	75.813	54.155	54.155
Nog te innen vervallen dotaties, in buitenlandsche deviezen	55.698	19.221	16.985	16.985
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	4	5	3	—
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % leening in Amerika	220.067	219.863	219.863	230.640
	1.085.868	1.000.806	1.030.873	1.133.909
Effectenportefeuille (tegen inkoopprijs)	121.320	121.318	123.213	123.000
Totaal activa	1.207.188	1.122.124	1.154.086	1.256.909
PASSIVA.				
Saldi der aan delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	693.366	623.545	599.963	642.747
b) in deviezen	183.623	118.901	163.159	195.205
Reserve van de 6 ½ % leening in Amerika	221.017	221.017	230.688	230.688
Saldo van de provisie voor de betaling der vaste interestcoupons van de preferente aandelen van de N. M. B. S. (Zwitserse en Hollandsche klassen)	29.511	29.671	29.883	50.159
Inkomsten van de reserve van de door de Schatkist verkregen 6 ½ % Amerikaansche leening	9.573	3.299	4.842	7.197
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkassen	—	134	35	3.498
Door de Schatkist voorgeschoten delgingskosten terug te betalen	—	—	—	441
Beschikbaar saldo :				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiften van de preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	42.149	42.149	42.149	42.149
Vrijwillige bijdragen	4.603	4.603	4.623	4.623
	46.752	46.752	46.772	46.772
Excedent der inkomsten op de uitgaven	76.906	78.365	78.304	80.202
	123.658	125.117	125.076	126.974
Totaal passiva	1.207.188	1.122.124	1.154.086	1.256.909

Winst- en verliesrekening

(duizenden franken)

DEBET.				
Nadeelig saldo voortkomende uit de herwaardeering op 31 December 1945 van de « tijdelijke beleggingen in buitenlandsche deviezen »	18	—	—	—
Beheerkosten	181	187	201	250
Kosten in verband met de delging	903	720	232	183
	1.102	907	433	433
Excedent der inkomsten op de uitgaven voor het kwartaal	—	1.459	—	1.898
Totaal	1.102	2.366	433	2.331
CREDIT.				
Gelnde interesten en coupons	585	2.366	372	2.327
Tegoed voortkomende uit de herwaardeering op het einde van het kwartaal van de « tijdelijke beleggingen in buitenlandsche deviezen »	—	—	—	4
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	517	—	61	—
Totaal	1.102	2.366	433	2.331
Batig saldo op het einde van het kwartaal	76.906	78.365	78.304	80.202

INKOMEN EN SPAREN

I — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN

Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in December 1946

BEDRIJFSKLASSE	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-UITSLAGEN		Bruto-winst uitbetaald	Obligatie-schuld (1)	Bruto-obligatie-coupons (2)
	opge-telde	met winst	met verlies			Winst	Verlies			
(duizenden franken)										
A — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België										
1a Particuliere banken	1	1	—	30.460	5.405	1.054	—	—	—	—
1b Banken van openbaar nut	1	1	—	20.000	43.281	22.391	—	8.235	50.000	1.875
2. Verzekeringen	1	—	1	1.200	117	—	153	—	—	—
3. Financiële inrichtingen	22	15	7	344.933	92.210	24.164	2.662	17.323	104.982	3.490
4. Invoer, uitvoer	2	2	—	7.000	21.800	4.704	—	4.120	—	—
5. Handel in metalen	2	2	—	1.200	2.762	2.735	—	41	—	—
6. Handel in kleeft. en meubelen	10	9	1	214.918	145.489	53.812	110	25.070	8.024	380
7. Handel in eetwaren	3	2	1	3.850	21.440	7.673	219	525	3.203	190
8. Diverse handelsbedrijven	21	14	7	23.101	9.441	3.541	1.630	1.366	15.330	620
9. Suikerfabrieken	2	1	1	243.580	12.248	200	22.925	—	—	—
10. Maalderijen	1	1	—	12.000	924	1.110	—	592	6.000	250
11. Bierbrouwerijen	3	3	—	14.050	6.231	140	—	—	2.760	180
12. Distilleerderijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Andere voedingsbedrijven	3	3	—	5.200	2.851	764	—	292	—	—
14. Steengroeven	4	3	1	3.914	1.139	393	30	—	—	—
15. Kolenmijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	87.800	3.804
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Gas	1	1	—	12.000	1.200	2.159	—	—	2.500	125
18. Electriciteit	3	3	—	29.000	6.213	4.026	—	1.568	98.853	4.365
19. Electricische constructie	1	1	—	20.000	947	3.918	—	2.077	7.199	396
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	8	7	1	53.579	11.559	5.564	6	3.639	804	40
21. Drukkerij, publiciteit	7	5	2	20.364	11.643	5.921	3	2.067	—	—
22. Textielbedrijf	13	12	1	45.980	41.121	22.103	2	7.953	5.933	337
23. Kunstmat. en ceram. materialen	4	4	—	51.755	6.076	17.418	—	6.060	—	—
24a IJzer- en staalnijverheid	2	2	—	230.000	43.152	64.470	—	—	38.256	1.770
24b Machinebouw	14	13	1	88.980	22.775	14.750	24	3.093	3.136	161
24c Non-ferrometalen	1	1	—	65.210	72.766	5.549	—	4.235	6.593	297
25. Bouwbedrijf (openbare werken)	3	2	1	15.735	— 98	2.652	1	657	1.000	60
26. Papiernijverheid	2	2	—	36.640	20.758	18.625	—	8.263	2.845	147
28. Chemische nijverheid	7	5	2	67.260	36.965	4.540	284	2.175	143.242	5.666
29. Houtbewerkingsindustrie	4	4	—	4.700	3.399	2.079	—	330	—	—
30. Lederbereiding, riemfabrieken	1	1	—	100	381	—	—	—	—	—
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32. Glas- en kristalabrieken	1	1	—	100.000	58.138	4.485	—	—	—	—
33. Spiegelglasfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse takken van nijverheid	17	15	2	37.687	13.903	10.173	101	1.977	44.965	1.978
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	195
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart, vliegwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38. Telegraaf, telefoon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electriche tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	26.305	1.422
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Overige transportbedrijven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42. Diverse andere takken van nijverheid ..	2	1	1	150	19	11	5	—	—	—
TOTAAL	167	137	30	1.804.546	716.255	311.505	28.155	101.658	662.730	27.748
B — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo										
1. Banken, financiële vennootschappen ..	1	1	—	20.000	26.301	4.675	—	4.118	—	—
2. Handelsvennootschappen	1	1	—	1.000	18	111	—	90	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Landbouwvennootschappen	4	4	—	26.900	2.756	3.792	—	2.564	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	6	6	—	47.900	23.563	8.578	—	6.772	—	—
C — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland										
1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Plantages en koloniale vennootschappen	1	1	—	6.900	2.197	118	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen	2	2	—	165.080	116.143	24.180	—	11.000	15.444	618
TOTAAL	3	3	—	171.980	118.340	24.298	—	11.000	15.444	618
Eindtotaal	176	146	30	2.024.426	858.158	344.381	28.155	119.430	678.174	28.366

(1) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

(2) Daarenboven werd er gedurende de maand December 1946 betaalbaar gesteld :

(duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen (geconsolideerde en op halfjaren termijn)	255.657
Coupons van leeningen van de Kolonie	2.670
Coupons van leeningen van provinciën en gemeenten	6.373
Coupons van verscheidene leeningen	31.033

Totaal	295.733
Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen	9.081
Coupons van de buitenland. leening der stad Antwerpen	10.427

Retrospectief overzicht

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO-RESULTAAT		Betaalbaar gesteld bruto- dividend	Obligatie- schuld (1)	Bruto- obligatie- coupons
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(duizenden franken)										
1945.....	6.602	4.226	2.376	39.610.238	12.631.121	1.948.788	1.927.663	925.862	7.504.410	313.552
1946.....	7.256	5.710	1.546	47.341.619	20.117.472	5.858.637	635.190	2.219.913	8.741.165	358.065
1945 October.....	391	260	131	3.672.970	827.008	188.368	134.962	112.933	769.811	33.019
November.....	213	146	67	3.570.956	855.676	186.476	318.031	48.218	268.846	11.392
December.....	160	113	47	1.860.102	525.972	108.907	77.089	51.258	509.847	21.540
1946 Januari.....	80	60	20	453.991	163.987	48.702	3.730	18.511	1.175.379	46.739
Februari.....	126	94	32	271.400	126.596	31.769	6.346	8.200	552.870	22.981
Maart.....	998	806	192	5.260.651	3.470.248	613.006	36.280	264.682	466.177	19.892
April.....	1.236	1.001	235	7.226.282	1.975.326	754.425	71.972	273.468	1.007.424	40.685
Mei.....	960	757	203	7.300.905	2.846.500	833.695	87.520	382.996	377.499	15.837
Juni.....	538	422	116	3.133.852	971.544	439.263	33.406	169.929	678.807	29.237
Juli.....	337	263	74	4.428.992	1.651.131	425.526	32.858	215.974	1.264.339	51.231
Augustus.....	127	101	26	892.876	2.560.339	225.075	6.133	74.326	628.216	26.262
September.....	199	156	43	998.532	306.808	171.046	7.375	53.051	563.464	23.437
October.....	419	342	77	4.628.301	1.593.336	797.595	14.960	291.568	1.033.306	40.141
November.....	196	151	45	3.940.643	1.725.177	417.342	10.926	150.873	315.510	13.257
December.....	176	146	30	2.024.426	858.158	344.381	28.155	119.430	678.174	28.366

(1) Voor de maandelijksche resultaten slaan de in aanmerking genomen leeningen op andere vennootschappen dan deze waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

II — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes (Netto-spaarbedrag)

(duizenden franken)

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het eind van het tijdvak (1)	Aantal spaarboekjes einde jaar
1943.....	4.341.744	1.426.973	2.914.771	16.098.692	6.333.807
1944.....	4.483.402	1.638.135	2.845.267	19.422.068	6.161.671
1945 October.....	405.745	193.617	212.128	20.906.426	
November.....	360.819	212.018	148.801	21.055.227	
December.....	471.552	287.686	183.866	17.922.760 (2)	
1946 Januari.....	523.714	255.057	268.657	18.191.417	
Februari.....	400.657	276.816	123.841	18.315.258	
Maart.....	344.832	284.471	60.361	18.375.619	
April.....	340.163	336.655	3.508	18.379.127	
Mei.....	346.753	335.182	11.571	18.390.698	
Juni.....	338.091	277.311	60.780	18.451.478	
Juli.....	507.739	328.260	179.479	18.630.957	
Augustus.....	524.897	337.166	187.731	18.818.688	
September.....	364.147	312.375	51.772	18.870.460	
October.....	374.995	331.112	43.883	18.914.343	
November.....	369.071	258.800	110.271	19.024.614	
December.....	491.363	357.083	134.280	20.635.441 (3)	

(1) De tegoeden op 31 December 1943 en 1944 omvatten de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar.

(2) Incl. de gekapitaliseerde rente doch excl. de geldsaneeringsleening en de belasting op het kapitaal.

(3) Incl. de gekapitaliseerde rente en de rente op de obligaties van de Munt-saneeringsleening alsmede het bedrag van den inkoop der obligaties dezer leening.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas

(duizenden franken)

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten, bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal
1943.....	316.620	62.382	21.218	400.220
1944.....	301.097	64.664	19.494	385.255
1945 October.....	25.472	14.102	3.820	118.023
November.....	24.330	11.210		
December.....	25.674	13.415		
1946 Januari.....	v 28.022	v 14.271	v 4.473	v 137.469
Februari.....	v 29.075	v 14.326		
Maart.....	v 30.720	v 16.582	v 3.250	v 142.182
April.....	v 30.580	v 17.387		
Mei.....	v 31.339	v 15.175		
Juni.....	v 29.117	v 15.334	v 2.200	v 143.682
Juli.....	v 29.227	v 17.041		
Augustus.....	v 29.682	v 15.912		
September.....	v 32.542	v 17.078		
October.....	v 33.529	v 19.507		
November.....	v 31.450	v 17.736		

LOOP DER ZAKEN

I — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENKAMERS

A — Algemeen verloop

35

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (1)	LIQUIDATEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL		
	HOOFDBANK, BIJBANK EN AGENTSCHAP.			HOOFDBANK			CONTANT		
	Aantal kamers einde tijdvak	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers einde tijdvak	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (2)
1945 Maandgemiddelde	38 (3)	99	72.804	43	61.772	8,23	20 (4)	1.007 (3)	2.269 (4)
1946 Maandgemiddelde	38 (3)	168	137.049	75	118.292	10,16	20	1.027 (3)	2.143
1945 October	38	130	106.476	59	92.260	—	22	996	2.252
November	38	123	100.467	56	86.192	—	19	1.003	2.829
December	38	138	145.251	61	122.361	10,14	18	1.007	1.231
1946 Januari	38	137	107.592	61	92.999	—	21	1.014	2.223
Februari	38	129	99.353	57	85.970	—	20	1.017	2.459
Maart	38	148	156.142	65	139.043	9,74	20	1.024	2.058
April	38	152	143.346	66	126.556	—	20	1.029	2.538
Mei	38	162	137.914	72	118.753	—	20	1.034	2.809
Juni	38	154	128.742	68	111.965	10,33	19	1.030	2.241
Juli	38	178	139.334	80	120.171	—	22	1.032	2.474
Augustus	38	171	131.195	78	110.927	—	20	1.029	1.919
September	38	176	142.914	79	122.985	10,02	21	1.026	2.007
October	38	213	158.734	93	136.160	—	23	1.029	1.872
November	38	190	141.729	84	120.612	—	18	1.034	1.536
December	38	203	157.588	90	133.363	10,46	29	1.027	1.581

(1) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per einde trimester, der depositorekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

(2) De aankopen of de verkoopen zijn maar éénmaal geteld.

(3) Op 31 December.

(4) Gemiddelde der zeven laatste maanden.

B — Detailgegevens over het verloop der verrekeningen te Brussel

Tijdvak	Daggeld		Effecten, overheidspapier en coupons		Overschrijvingen, chèques wisselbrieven, promessen, kwijtschriften, enz.		Verrichtingen met het buitenland		Totaal	
	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)	Aantal stukken (duizenden)	Kapitalen (miljoenen franken)
1946 Juni	2	75.937	1	6.884	62	27.550	3	1.594	68	111.965
Juli	2	80.226	1	4.998	73	32.526	4	2.443	80	120.171
Augustus	2	75.894	1	5.295	70	27.295	5	2.443	78	110.927
September	2	86.084	2	8.066	71	26.868	4	1.967	79	122.985
October	2	91.928	1	4.291	86	37.323	4	2.618	93	136.160
November	2	81.084	1	4.527	77	32.668	4	2.332	84	120.612
December	2	85.957	1	7.175	84	37.723	3	2.508	90	133.363

II — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken)

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed (*) (Daggemiddelde)	Tegoed van particulieren (*)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie pCt.	Omloopsnelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1945 Maandgemiddelde	(1) 554.315	17.460	13.847	7.977	27.488	7.212	27.488	70.165	90	2,61
1946 Maandgemiddelde	(1) 603.427	24.153	16.972	13.343	48.350	12.852	48.350	122.896	90	2,91
1945 October	546.651	19.530	14.965	10.456	36.960	9.830	36.960	94.206	90	2,80
November	550.548	20.430	14.928	8.089	33.605	7.940	33.605	83.240	90	2,54
December	554.315	21.116	16.220	11.088	37.496	9.345	37.496	95.425	91	2,72
1946 Januari	559.184	22.113	15.718	13.347	43.824	10.397	43.824	111.390	90	2,83
Februari	563.755	24.943	15.784	9.241	43.032	9.134	43.032	104.438	90	2,56
Maart	568.210	23.613	16.759	10.465	47.558	12.562	47.558	118.144	91	2,89
April	572.131	22.702	16.469	13.500	42.973	12.088	42.973	111.534	89	2,89
Mei	576.216	25.355	16.521	11.466	49.931	9.991	49.931	121.319	91	2,75
Juni	579.122	23.730	16.455	12.848	44.965	12.577	44.965	115.355	91	2,97
Juli	582.680	25.152	17.088	14.640	55.934	17.664	55.934	144.172	91	3,15
Augustus	586.094	24.264	17.788	13.506	45.874	10.952	45.874	116.206	90	2,60
September	589.994	23.785	17.381	12.768	46.137	15.677	46.137	120.720	90	3,04
October	595.824	24.422	17.985	16.900	56.075	16.952	56.075	146.003	91	3,20
November	599.585	24.436	18.019	15.021	49.531	14.216	49.531	128.299	90	3,08
December	603.427	25.316	17.699	16.412	54.367	12.015	54.367	137.160	90	2,98

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het gemiddeld dagelijksch tegoed.

(*) Deze tegoeden omvatten de vrije en de tijdelijk onbeschikbare tegoeden, alsmede de effecten van de Muntsaneerings-teening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet.

PRODUCTIE

I — PRODUCTIE DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN

Bron: Directie van het Mijnwezen

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN									Gemidd. aantal extractie-dagen	Voorraad einde maand (duiz. tonnen)
	GEMIDDELD AANTAL AANWEZIGE ARBEIDERS		NETTO-HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOOI PER BEKKEN (duiz. t.)						TOTAAL		
	onder-grondsche	onder- en boven-grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen				
1936-38 Maandgemiddelde	86.827	125.238	407	353	640	448	540	(2) 2.420	24,0	1.502	
1945 Maandgemiddelde	64.120	100.079	222	177	312	196	403	1.310	23,7	(1) 300	
1946 Maandgemiddelde	93.001	132.856	297	248	448	301	604	1.898	24,6	(1) 311	
1945 December	93.632	131.309	277	215	397	277	566	1.732	23,4	300	
1946 Januari	95.702	133.816	309	246	457	315	617	1.944	26,0	305	
Februari	95.872	133.901	283	235	431	288	575	1.813	23,8	298	
Maart	93.837	132.955	298	248	467	307	609	1.929	25,5	290	
April	92.552	132.117	313	249	441	296	586	1.885	24,9	280	
Mei	89.314	129.127	295	245	432	283	638	1.893	24,5	277	
Juni	90.341	131.126	284	243	426	272	597	1.822	23,4	285	
Juli	88.407	128.787	276	239	392	287	633	1.828	24,4	289	
Augustus	89.917	128.605	272	231	441	266	628	1.838	24,2	282	
September	90.891	130.037	290	246	455	321	575	1.887	24,8	278	
October	93.486	135.294	330	273	503	354	627	2.087	26,9	306	
November	97.238	138.695	313	264	473	315	595	1.961	24,2	321	
December	98.449	139.908	300	254	459	306	573	1.892	23,2	311	

(1) Op 31 December.

(2) Inbegrepen 32.000 tonnen voorkomende van het bekken van Namen. De kolennijnen, die deel uitmaakten van dit bekken werden in 1942 verdeeld tusschen de bekkens van Luik en Charleroi.

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoog-ovens in werking (einde tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tonnen)				
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1936-38 Maandgemiddelde	435	3.831	142	855	(1) 37	261	253	6,0	214	3,8
1945 Maandgemiddelde	169	2.917	65	489	(2) 22	61	58	4,1	50	1,5
1946 Maandgemiddelde	322	3.831	90	553	(2) 31	181	186	4,7	148	2,8
1945 December	280	3.330	95	546	22	130	132	3,8	101	1,9
1946 Januari	299	3.510	120	627	23	141	150	4,2	119	3,0
Februari	279	3.684	102	596	23	133	144	4,6	116	2,7
Maart	323	3.700	105	586	24	154	166	5,0	145	2,3
April	318	3.775	106	577	27	157	167	5,2	134	2,7
Mei	334	4.372	96	583	28	174	175	4,8	136	2,4
Juni	318	3.792	79	552	29	172	178	4,6	140	3,2
Juli	332	3.847	56	500	29	194	197	4,1	153	2,3
Augustus	323	3.839	58	525	29	191	194	4,5	147	3,4
September	329	3.840	66	506	30	205	193	4,8	163	2,9
October	336	3.876	100	538	30	223	231	5,2	193	2,6
November	327	3.878	94	504	30	211	215	4,8	163	3,3
December	337	3.861	93	540	31	216	218	4,8	172	2,3

(1) Op 31 December 1938.

(2) Op 31 December.

II — DIVERSE PRODUCTIES

56

TIJDVAK	SUIKER			In consumptie gebracht	BIER-BROUWERIJEN	DISTILLEERDERIJEN	LUCIFERS			VISSCHERIJ			
	Voortbrenging		Voorraad (ruwe en geraffineerde suiker) einde maand (tonnen)				Hoeveel- heden aangegeven meel (tonnen)	Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	Fabricage	Verbruik	Uitvoer	Verkoop van visch (2) in de vischmijnen te Oostende, Blankenberge, Zeebrugge en Nieuwpoort	
	Ruwe suiker	Geraffineerde suiker										Hoeveelh. (tonnen)	Waarde (duiz. fr.)
1936-38 Maandgemidd.	17.493	17.183	120.910	20.667	(1) 16.412	35.046	4.421	1.807	2.590	2.260	7.189		
1945 Maandgemiddeld.	11.447	9.608	64.695	16.481	4.572	14.210	2.170	2.035	322	1.086	23.469		
1946 Maandgemiddeld.	18.350	9.549	59.713	12.988	9.661	20.583	3.778	2.430	1.245	2.572	26.003		
1945 December	3.742	10.444	87.412	23.270	7.023	35.014	2.361	1.990	593	815	25.558		
1946 Januari	120	9.804	70.497	15.867	7.494	32.057	2.674	2.423	595	1.907	27.827		
Februari	84	6.753	56.880	14.341	7.808	22.069	3.152	2.754	409	1.815	26.151		
Maart	39	8.453	42.426	15.229	8.920	19.516	3.596	3.008	291	2.784	29.913		
April	19	6.890	32.161	12.255	10.617	15.490	3.871	2.786	1.296	3.864	31.146		
Mei	108	7.540	29.775	9.266	9.685	14.176	4.036	2.290	878	3.132	24.944		
Juni	—	7.129	29.591	9.040	10.167	9.607	3.680	2.710	1.302	2.862	28.555		
Juli	40	7.500	19.472	10.970	12.284	13.116	4.020	2.298	1.281	3.325	24.644		
Augustus	—	6.480	9.541	9.399	10.742	28.153	3.366	2.083	1.521	2.221	21.272		
September	—	9.561	9.360	10.634	9.246	19.436	4.050	2.558	1.049	1.425	18.427		
October	61.041	12.479	62.589	11.046	10.269	31.615	4.599	2.390	2.138	2.569	24.677		
November	128.580	19.427	170.138	21.676	10.044	17.207	4.275	1.909	2.190	2.317	24.502		
December	30.168	12.579	184.125	16.135	8.660	24.559	4.020	1.950	1.984	2.643	29.976		

(1) Inbegrepen Groothertogdom Luxemburg.

(2) Excl. haring, sprot en garnalen. In 1936-1938: alleen de mijn te Oostende.

III — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM

TIJDVAK	Totale productie (Centrales van 100 kW. en meer)					
	Bron : Ministerie van Openbare Werken. - Centrale Dienst voor Electriciteit en Electromechanica.					
	Aantal centrales	Productie (duizenden kWh.)				Totaal
Unie der elektrische bedrijven van België		Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschappijen	Gemeentelijke regiebedrijven		
1936-38 Maandgemiddelde	(1) 343	189.800	201.175	26.726	20.361	438.062
1945 Maandgemiddelde	(1) 321	223.952	111.190	12.910	16.237	377.058
1946 Maandgemiddelde	(1) 323	288.174	193.296	13.160	25.642	520.272
1945 October	321	272.854	141.623	17.181	25.208	456.866
November	321	271.594	153.151	18.743	27.638	471.126
December	321	278.449	165.328	17.961	28.724	490.463
1946 Januari	325	299.492	179.842	12.926	30.970	523.230
Februari	325	275.192	164.748	11.965	27.036	478.941
Maart	325	296.840	185.830	13.033	27.467	523.170
April	325	276.425	167.292	12.393	22.066	478.176
Mei	325	275.180	187.616	12.676	22.081	497.553
Juni	325	260.389	177.137	12.170	19.962	469.658
Juli	324	261.637	192.747	13.062	18.383	485.830
Augustus	324	260.629	189.158	12.037	20.792	482.616
September	324	274.797	204.677	12.286	23.543	515.303
October	323	315.686	227.649	14.987	30.541	588.863
November	323	313.182	222.587	16.157	30.417	582.337
December	323	348.637	220.277	14.230	34.443	617.587

(1) Aan het einde van het jaar.

IV — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters)

Bron : Ministerie van Openbare Werken

TIJDVAK	Gemeentelijke regiebedrijven		Gasverdelingsmaatschappijen		Gasvoortbrengende nijverheidsmaatschappijen, die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	Totaal
	zelfproducent (geheel of ten deele) van het gas dat zij verdeelen (voortgebr. gas)	die het gas, dat zij verdeelen, aankopen (aangekocht gas)	zelfproducent (geheel of ten deele) van het gas dat zij verdeelen (voortgebr. gas)	die het gas, dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1936-38 Maandgemiddelde	5.733	463	1.238	38.777	13.010	53.221
1945 Maandgemiddelde	4.220	254	2.717	25.935	3.823	36.950
1946 Maandgemiddelde	5.970	592	3.251	47.108	9.747	66.667
1945 December	6.152	454	3.111	46.266	6.394	62.377
1946 Januari	6.234	488	3.068	45.347	7.756	62.893
Februari	5.526	441	2.817	41.716	7.663	58.162
Maart	6.060	524	3.330	47.909	9.761	67.584
April	5.342	575	3.274	47.609	9.879	66.579
Mei	5.786	611	3.462	49.165	10.496	69.520
Juni	5.794	617	3.337	48.077	10.497	68.322
Juli	5.713	721	3.454	48.802	9.962	68.653
Augustus	5.986	758	3.211	46.728	8.930	65.613
September	5.771	659	3.342	47.893	10.592	68.258
October	6.499	598	3.349	48.197	10.782	69.425
November	6.147	524	3.156	46.197	10.356	66.380
December	6.778	586	3.207	47.755	10.287	68.613

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de cokesfabrieken der mijn-, metaal-, chemische en andere bedrijven die het zelf verbruiken.

VERBRUIK (*)

I — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

(Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100)

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN				WINKELS MET BIJHUIZEN		COÖPERATIES EN PATROONSWINKELS			
	Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek				Algemeen indexcijfer	Voedings-waren	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voedings-waren	Kleding
	Algemeen indexcijfer	Kleding	Meubelen	Huishoudelijke artikelen en andere						
1945 October	200	208	245	185	205	218	142	93	180	169
November	230	219	247	254	179	210	178	98	182	275
December	215	202	221	226	231	272	190	105	216	297
1946 Januari	201	196	218	212	251	260	193	102	209	374
Februari	204	215	250	194	225	237	175	99	185	321
Maart	283	328	350	232	257	260	220	111	225	464
April	301	339	398	251	284	259	194	107	221	404
Mei	283	312	372	241	273	252	193	105	241	397
Juni	256	293	310	216	255	228	172	90	222	321
Juli	297	330	356	259	271	258	186	86	229	357
Augustus	295	299	353	284	255	229	175	87	220	327
September	305	320	398	276	287	244	180	83	204	351
October	364	424	434	300	281	266	225	95	233	516
November	367	349	373	383	267	290	207	91	227	393
December	402	376	371	438	310	319	212	89	272	369

(*) Voor het verbruik van suiker en lucifers, zie tabel nr 56.

II — TABAKVERBRUIK
(Productie en invoer)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillo's	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (tonnen)
	(millioenen stuks)			
1936-38 Jaargemiddelde	195	593	5.161	13.166
1945	108	249	2.582	6.065
1946	124	301	6.385	10.144
1944 1 ^o trimester	22	58	687	1.066
2 ^o id.	23	46	521	947
3 ^o id.	16	39	487	954
4 ^o id.	13	38	375	977
1945 1 ^o id.	19	42	437	1.004
2 ^o id.	23	64	677	1.547
3 ^o id.	32	71	658	1.607
4 ^o id.	34	72	790	1.907
1946 1 ^o id.	31	76	1.241	2.092
2 ^o id.	31	77	1.363	1.896
3 ^o id.	32	77	1.607	2.794
4 ^o id.	30	71	2.174	3.262

III — SLACHTINGEN IN DE 12 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

67

TIJDVAK	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schape, lammeren, geiten
1936-38 Maandgemiddelde	16.561	698	12.242	26.679	6.462
1945 Maandgemiddelde	9.605	238	11.505	2.810	1.068
1946 Maandgemiddelde	14.248	1.189	10.406	20.657	11.380
1945 October	11.562	349	8.515	3.130	2.295
November	8.029	421	3.627	2.526	2.164
December	7.531	436	2.766	3.379	1.485
1946 Januari	9.182	325	5.868	7.287	1.983
Februari	9.402	218	6.598	8.139	922
Maart	9.531	276	11.251	14.057	679
April	8.303	297	11.772	16.371	633
Mei	6.705	473	13.647	24.520	481
Juni	10.987	567	17.005	32.343	9.636
Juli	15.153	751	17.218	20.191	20.799
Augustus	16.004	934	11.857	14.827	17.496
September	15.410	1.039	8.134	17.953	17.592
October	21.387	2.129	8.788	31.078	18.420
November	25.668	3.441	7.343	33.001	26.133
December	23.246	2.912	5.385	28.122	21.782

VERVOER

I — BEDRIJVGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven
(millioenen franken)

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS- COEFFICIENT
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen	Totaal			
1936-38 Maandgemidd.	67,6	136,3	4,9	208,8	213,1	- 4,3	102,04
1945 Maandgemiddelde	123,6	122,0	(1) 12,0	(1) 257,6	(1) 287,4	(1) - 29,8	111,58
1946 Maandgemiddelde	228,3	363,5	(1) 21,4	(1) 613,2	(1) 696,0	(1) - 82,8	113,50
1945 October	160,3	202,1	12,0	374,3	464,5	- 90,2	124,09
November	150,5	213,3	13,2	377,0	465,1	- 88,1	123,34
December	152,4	207,2	13,5	373,1	498,8	- 125,7	133,70
1946 Januari	147,6	224,1	17,1	388,8	535,8	- 147,0	137,83
Februari	132,9	227,1	12,5	372,5	555,2	- 182,7	149,02
Maart	161,3	256,9	15,0	433,2	582,9	- 149,7	134,54
April	217,7	384,7	18,5	620,9	591,7	+ 29,2	95,29
Mei	190,6	350,2	25,8	566,6	634,6	- 68,0	111,99
Juni	211,2	317,1	17,4	547,7	697,1	- 151,4	127,74
Juli	238,5	325,6	18,7	582,8	720,2	- 137,4	123,56
Augustus	259,0	329,9	15,5	604,4	706,8	- 102,4	116,93
September	233,9	347,5	16,7	598,1	686,6	- 88,5	114,78
October	210,6	444,4	23,9	678,9	687,2	- 8,3	101,22
November	198,2	415,0	18,6	631,8	667,0	- 35,2	105,59
December	242,1	399,0	24,0	665,1	754,2	- 89,1	113,39

(1) Deze geldmiddelen stemmen niet nauwkeurig overeen met het gemiddelde der twaalf maandposten; deze cijfers werden door de N.M.B.S. gewijzigd met inachtneming van bepaalde door den Staat verleende subsidies.

(vervolg)

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1)				c) Transportstatistiek (2) 1° Algemeen spoorwegvervoer							
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN					
					Aantal (duizenden)	Reizigers- km. (miljoen.)	Vervoerde tonnen (duizenden)	Ton-km. (miljoenen)				
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal	
1936-38 Maandgem.	412.280	124.565	95.984	508.264	16.299	493	5.584	194	179	91	464	
1945 Maandgemidd.	124.982	46.401	52.286	177.268	14.216	416	2.119	113	36	19	168	
1946 Maandgemidd.	268.049	85.279	38.064	306.113	18.748	571	4.255	214	119	58	391	
1945 October	205.189	68.643	50.133	255.322	19.023	550	3.347	186	66	29	281	
November	217.012	71.912	55.515	272.527	18.487	532	3.520	187	75	32	294	
December	199.151	74.403	41.929	241.080	18.057	518	3.609	191	90	64	345	
1946 Januari	217.303	85.865	34.661	251.964	19.386	559	3.530	207	94	25	320	
Februari	217.941	80.944	39.781	257.722	18.050	518	3.817	199	131	48	378	
Maart	252.021	86.967	45.025	297.046	18.536	537	4.005	222	109	39	370	
April	270.118	92.323	34.767	304.885	20.139	599	4.326	241	138	25	404	
Mei	256.042	82.717	35.436	291.478	18.486	551	4.121	218	114	39	371	
Juni	252.200	79.698	33.064	285.264	17.337	549	4.012	194	112	56	362	
Juli	263.999	72.259	35.467	299.466	18.424	596	4.072	208	82	73	363	
Augustus	273.129	82.565	36.554	309.683	17.974	612	4.192	194	114	83	391	
September	291.590	85.921	35.843	327.433	19.690	623	4.435	278	120	71	409	
October	336.919	93.899	42.641	379.560	19.631	588	5.237	242	146	81	469	
November	315.947	87.132	43.893	359.840	18.115	550	5.059	226	140	86	452	
December	269.371	86.061	39.641	309.012	19.204	572	4.249	200	131	68	399	

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

(2) Militair vervoer niet inbegrepen.

c) Transportstatistiek (1)

2° Vervoer der voornaamste zware goederen

A. — Gezamenlijk verkeer

TIJDVAK	Ton-kilom. (miljoenen)	(duizenden tonnen)										
		Totaal	Landbouw. en voedingsproducten	Brandstoffen	Ertsen	Metaalwaren	Rouwmaterialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbedrijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leer/oorler., kleeding	Chemische en artsenijskundige producten	Nijverheidsretten en -oliën, petroleum, teer	Diversen
1936-38 Maandgemiddelde	464	5.584	370	2.233	471	539	509	753	59	189	71	340
1945 Maandgemiddelde	168	2.134	230	1.033	112	105	195	196	20	70	23	149
1946 Maandgemiddelde	391	4.252	324	1.702	345	342	455	468	56	196	56	308
1944 Juli	57	999	116	622	28	69	59	28	3	38	6	30
Augustus	57	940	109	558	35	60	60	35	1	31	6	45
September	11	218	71	98	4	11	8	9	1	5	1	10
October	48	881	367	366	1	22	36	36	1	11	5	36
November	73	1.318	661	445	1	32	60	55	1	9	7	47
December	65	1.113	340	570	2	33	57	52	1	10	7	41
1945 Maart	99	1.497	178	834	24	56	143	80	7	24	16	85
Juni	120	1.772	139	863	35	97	181	218	8	40	30	181
September	225	2.592	203	1.105	269	135	248	295	39	89	20	189
December	345	3.609	314	1.750	253	209	290	330	23	179	47	214
1946 Maart	370	4.005	274	1.778	260	309	401	397	40	203	63	280
Juni	362	4.012	142	1.611	382	357	501	438	53	175	50	303
September	409	4.435	249	1.723	353	368	464	609	116	144	55	354
December	399	4.249	362	1.652	322	380	418	433	44	235	68	335

(1) Militair vervoer niet inbegrepen

BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN

(einde)

B — Belgisch binnenlandsch verkeer

II 70

TIJDVAK	Totaal	Landbouw- en voedingsproducten	Brandstoffen	Ertsen	Metaalwaren	Bouwmaterialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbedrijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leer-, looier-, kleeding	Chemische en artseni-kundige producten	Nijverheidsvetten en -oliën, petroleum, teer	Diversen	Nationale Maatsch. van Buurtspoorweg.
												Vervoerde ton-kilom. (duizenden)
(duizenden tonnen)												
1936-38 Maandgemiddelde	3.344	249	1.598	11	156	327	610	13	90	28	262	5.963
1945 Maandgemiddelde	1.722	201	823	28	88	183	179	12	56	16	135	6.124
1946 Maandgemiddelde	3.138	244	1.459	31	205	382	375	22	135	29	256	5.894
1945 October	2.774	477	1.193	79	134	281	267	9	93	26	215	8.217
November	2.812	495	1.185	45	142	288	317	6	108	26	200	8.519
December	2.741	236	1.386	51	146	273	288	11	138	25	187	4.541
1946 Januari	2.902	165	1.532	56	193	306	249	13	169	25	194	5.269
Februari	2.812	170	1.442	76	174	299	259	13	157	27	195	5.462
Maart	3.241	200	1.564	83	205	375	356	15	165	40	238	6.046
April	3.353	178	1.539	7	215	474	426	19	198	43	254	6.410
Mei	3.187	110	1.430	7	233	516	400	21	168	37	265	5.675
Juni	2.951	81	1.401	33	209	449	372	19	118	32	237	5.032
Juli	3.069	136	1.368	38	206	438	449	18	108	42	266	5.660
Augustus	2.875	94	1.378	17	200	365	384	33	111	23	270	4.817
September	3.152	173	1.433	19	195	364	470	73	107	24	295	5.436
October	3.689	616	1.548	13	209	372	469	23	107	24	308	8.052
November	3.522	773	1.455	12	208	321	357	10	92	19	275	8.507
December	2.906	228	1.422	7	213	304	307	14	119	18	274	4.360

III — HAVENVERKEER

a) Haven van Antwerpen

Bronnen: Havendienst der stad Antwerpen en Bulletin over den handel met de vreemde landen.

71

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART					
	In			Uit			In			Uit		
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen geladen	ledig (op ballast)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden m3)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden m3)	Goederen (duizenden metrieke tons)
1936-1938 Maandgem.	988	2.008	1.072	837	151	1.072	3.917	1.317	417	3.762	1.268	366
1945 Maandg.	299	1.121		55	240		2.049	720	139	2.014	704	399
1946 Maandg.	440	938	743	283	152	242	2.242	782	247	2.200	774	411
1946 Januari	348	807	704	172	190	83	2.457	922	297	2.573	997	513
Februari	349	847	605	172	156	137	1.861	597	159	1.919	682	331
Maart	414	1.049	775	252	180	162	2.304	784	242	2.112	711	375
April	424	901	675	248	164	193	1.815	671	238	1.806	683	238
Mei	439	867	748	256	189	217	2.197	801	259	2.216	822	451
Juni	451	894	800	307	150	240	2.291	785	239	2.339	792	438
Juli	470	916	783	326	144	297	2.400	817	252	2.360	818	446
August	478	986	840	347	136	225	2.329	812	220	2.228	731	431
Sept.	438	945	845	293	143	296	2.510	825	236	2.458	826	487
October	519	1.005	770	374	143	364	2.463	893	283	2.430	860	459
Novem.	522	1.051	715	402	129	293	2.394	824	306	2.251	795	399
Decemb.	432	985	654	247	95	394	1.883	657	236	1.707	576	311

b) Haven van Gent

Bronnen: Havendienst van Gent en Bulletin over den handel met de vreemde landen.

TIJDVAK	ZEEVAART						BINNENVAART	
	In			Uit			GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden registertons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden registertons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Gelost	Geladen
1936-1938 Maandgem.	169	177	208	170	178	92	174	152
1945 Maandgemiddeld.	60	147		61	147			
1946 Maandgemiddeld.	62	76	98	60	71	19	59	11
1946 Januari	31	46	54	30	37	3	47	7
Februari	24	33	61	24	37	9	34	7
Maart	42	39	61	39	39	10	67	10
April	56	60	86	60	64	13	50	9
Mei	72	95	88	64	83	16	65	5
Juni	70	79	125	73	85	8	50	4
Juli	76	93	152	75	91	25	87	2
Augustus	82	118	132	85	119	28	61	12
September	70	86	129	63	77	28	57	25
October	79	91	180	80	94	29	69	33
November	70	86	46	67	58	33	76	10
December	73	80	62	63	67	30	49	13

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCHE UNIE MET DE OVERIGE LANDEN (1)

N. B. — Daar de gegevens van deze statistiek uitsluitend werden ontleend aan de douanefinanciën ondertekend door in- en uitvoerders, kon geen rekening gehouden worden met deze transacties die, in verband met de omstandigheden, door het Bestuur der Douanen niet konden worden opgenomen.

I — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)					WAARDE (miljoenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PERTON (franken)	INVOER. (+) OF UITVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (miljoenen franken)	VERHOUDING VAN UITVOER TOT INVOER IN PCT.	
	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- middelen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver, gouden en zilve- ren munt				Totaa
INVOER														
1936-38 Maandgem.	1,0	331,5	2.473,8	62,1	2.868,4	3,1	407,8	1.112,4	459,6	35,7	2.018,6	704		
1945 Maandgemid.	0,2	128,2	489,1	13,9	631,4	1,4	284,6	598,1	258,7	—	1.142,8	1.810		
1946 Maandgemid.	0,7	206,0	1.377,9	55,2	1.639,8	6,3	1.008,9	1.771,5	1.527,9	29,3	4.343,9	2.649		
1945 September ..	—	171,1	774,2	16,4	961,7	0,7	404,7	959,8	329,0	—	1.649,2	1.762		
October	—	207,9	1.119,3	21,2	1.348,4	1,2	530,5	929,1	435,0	—	1.895,9	1.406		
November	1,6	199,2	1.254,5	32,0	1.487,3	11,6	381,9	1.169,6	569,4	0,4	2.132,9	1.434		
December	—	253,0	1.178,6	39,2	1.470,8	0,7	622,5	1.135,8	794,6	—	2.553,6	1.738		
1946 Januari	—	132,1	1.274,1	33,4	1.439,6	0,2	511,3	1.400,3	751,7	7,4	2.670,9	1.855		
Februari	—	397,9	1.122,8	34,6	1.555,3	0,6	612,6	1.463,8	707,4	—	2.784,4	1.790		
Maart	—	309,2	1.245,3	33,6	1.588,1	2,1	746,3	1.373,5	831,0	—	2.952,9	1.859		
April	—	113,0	1.226,9	51,1	1.391,0	0,9	634,8	1.345,5	1.146,9	1,2	3.129,3	2.250		
Mei	0,1	120,5	1.328,8	42,7	1.492,1	2,4	817,3	1.787,0	1.183,8	0,4	3.770,9	2.527		
Juni	0,1	117,4	1.292,1	40,6	1.450,7	2,3	836,4	1.979,7	1.270,4	—	4.088,8	2.807		
Juli	0,1	97,7	1.433,8	62,3	1.593,9	4,0	497,1	1.807,7	1.696,8	1,2	4.006,8	2.514		
Augustus	—	175,7	1.558,6	51,4	1.785,7	1,1	1.589,5	1.839,1	1.727,6	15,0	5.172,3	2.896		
September	—	143,1	1.480,7	53,4	1.679,2	1,1	942,7	1.947,2	1.610,7	80,9	4.582,6	2.730		
October	2,2	256,9	1.615,1	80,4	1.954,6	18,5	1.856,5	1.909,5	2.496,4	115,9	6.396,8	3.273		
November	2,6	372,6	1.687,1	71,3	2.133,6	19,4	1.717,2	2.497,1	2.253,2	175,7	6.562,6	3.076		
December	2,8	233,9	1.269,5	108,0	1.614,2	23,4	1.344,6	1.928,2	2.658,9	53,9	6.009,0	3.722		
UITVOER														
1936-38 Maandgem.	0,5	54,4	1.447,0	410,5	1.912,4	5,6	99,4	831,0	902,1	21,1	1.859,2	972	-1.159,4	92,1
1945 Maandgemid.	—	7,9	94,1	18,3	120,3	7,0	28,6	144,1	150,6	—	330,3	2.745	-812,5	28,9
1946 Maandgemid.	0,2	13,8	412,0	192,1	618,1	9,1	72,8	862,2	1.502,0	4,5	2.450,6	3.965	-1.893,3	56,4
1945 September ..	0,1	4,2	180,6	19,0	203,9	13,2	23,6	261,6	202,3	—	500,7	2.455	-1193,5	29,5
October	—	10,9	149,0	27,6	187,6	1,2	23,9	347,5	193,7	—	566,3	3.018	-1329,6	29,9
November	—	39,0	196,4	58,1	293,5	6,1	89,2	257,9	393,3	0,1	746,6	2.544	-1386,3	35,0
December	—	20,2	177,4	67,8	265,4	4,0	50,9	435,8	493,4	—	984,1	3.708	-1569,5	38,5
1946 Januari	—	35,7	242,5	93,5	371,7	1,5	75,1	470,8	626,7	—	1.174,1	3.159	-1496,7	44,0
Februari	—	31,4	244,3	108,3	384,0	1,0	91,2	544,4	662,3	—	1.298,9	3.382	-1485,5	40,7
Maart	—	17,3	328,1	164,5	509,9	0,6	57,1	772,8	1.038,3	0,7	1.869,5	3.666	-1033,4	63,3
April	—	6,6	338,4	137,8	482,8	1,0	49,2	700,6	908,9	1,3	1.661,0	3.440	-1468,3	53,1
Mei	0,1	19,9	370,6	181,3	571,9	10,7	118,7	776,8	1.359,2	1,1	2.266,5	3.963	-1504,4	60,1
Juni	0,1	12,4	373,8	186,8	573,1	8,6	91,6	715,2	1.426,2	0,6	2.242,2	3.912	-1846,6	54,8
Juli	0,1	4,3	490,6	223,7	718,7	9,3	36,0	1.028,0	1.815,1	0,7	2.889,7	4.021	-1117,1	72,1
Augustus	0,1	1,4	455,2	196,6	653,3	2,6	15,2	763,5	1.462,0	0,1	2.243,4	3.434	-2928,9	43,4
September	0,2	1,4	482,9	226,0	710,5	8,8	21,1	1.129,4	1.827,6	0,2	2.987,1	4.204	-1595,5	65,2
October	0,2	4,7	615,2	274,3	894,4	11,3	102,2	1.129,5	2.416,5	39,6	3.699,2	4.136	-2697,6	57,8
November	0,2	9,9	470,5	243,6	724,2	16,7	66,4	1.059,1	2.000,6	2,2	3.145,0	4.343	-3417,6	47,9
December	0,8	20,9	531,5	269,4	822,6	37,5	149,6	1.255,6	2.479,7	6,9	3.929,3	4.776	-2079,7	65,4

(1) Van Januari tot April 1945: België alleen.

WERKLOOSHEID

AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOOZEN

81

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werk- dagen	Het Rijk	Ant- werpen	Brabant	West- Vlaan- deren	Oost- Vlaan- deren	Hene- gouwen	Luik	Limburg	Luxem- burg	Namen
	van	tot											

Daggemiddelde van de maand

1945	October	—	—	24	102.943	23.508	4.980	27.966	32.776	7.904	4.193	1.010	61	224
	November	—	—	24	99.374	24.436	5.645	26.669	30.352	7.033	3.899	975	63	299
	December	—	—	30	121.742	28.086	8.097	32.689	36.204	9.106	4.689	1.972	307	588
1946	Januari	—	—	24	135.884	31.894	11.497	34.325	37.047	11.498	4.637	2.888	905	1.191
	Februari	—	—	24	108.130	27.261	9.715	25.493	29.452	8.324	3.805	2.068	967	1.044
	Maart	—	—	30	95.054	23.293	8.897	22.699	26.114	7.196	3.102	1.723	569	791
	April	—	—	23	67.053	18.691	5.976	15.262	18.829	4.439	1.838	1.165	82	401
	Mei	—	—	23	55.955	17.274	4.891	12.002	15.133	3.807	1.498	930	46	374
	Juni	—	—	29	48.952	15.669	4.262	9.984	13.248	3.298	1.371	784	37	299
	Juli	—	—	24	47.690	15.332	4.071	8.900	12.273	4.243	1.806	775	33	257
	Augustus	—	—	23	49.542	16.111	3.788	10.493	10.988	4.501	2.435	837	63	326
	September	—	—	30	36.705	12.857	3.123	7.650	8.902	2.352	979	573	52	212
	October	—	—	23	37.204	16.702	3.008	6.073	8.091	1.726	815	537	34	218
	November	—	—	23	43.391	21.082	3.281	7.590	7.916	1.688	971	605	76	182
	December	—	—	28	80.742	25.870	7.046	19.455	17.452	5.395	2.431	1.531	722	840

Daggemiddelde van de week

September	1	7	6	35.852	12.006	3.406	6.645	9.125	2.669	1.130	608	40	223
	8	14	6	34.071	11.050	3.172	6.374	8.696	2.932	994	598	46	209
	15	21	6	41.572	13.243	3.064	11.719	9.571	2.118	944	589	77	247
	22	28	6	36.425	13.782	3.015	7.000	8.920	1.979	923	549	61	196
	29	5	6	35.606	14.205	2.982	6.517	8.197	2.063	902	521	34	185
October	6	12	6	35.234	14.339	3.067	6.161	8.298	1.785	797	545	34	208
	13	19	6	35.033	15.000	2.997	5.768	8.009	1.707	773	541	30	208
	20	26	6	40.461	20.210	3.044	5.967	7.924	1.682	834	528	36	236
	27	2	5	38.258	17.365	2.905	6.462	8.141	1.733	863	534	35	220
November	3	9	6	41.603	20.742	3.093	6.700	7.784	1.598	899	559	53	175
	10	16	5	42.769	21.000	3.307	7.283	7.393	1.609	1.080	621	72	204
	17	23	6	43.832	21.027	3.284	8.004	7.951	1.711	959	634	83	179
	24	30	6	45.256	21.378	3.446	8.317	8.450	1.819	966	610	96	174
December	1	7	6	46.489	21.128	3.540	8.797	8.852	2.072	1.122	651	137	190
	8	14	6	47.240	20.317	3.792	9.615	9.100	2.138	1.136	693	212	237
	15	21	6	93.450	28.359	8.969	22.753	19.919	6.422	2.994	2.059	729	1.246
	22	28	5	126.048	33.353	11.527	33.277	28.744	8.986	4.260	2.658	1.413	1.850
	29	4	5	101.497	27.779	8.370	26.269	23.540	8.474	3.053	1.830	1.338	844

BANKSTATISTIEKEN

I — BELGIE

WEKELIJSCHES STATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

(millioenen franken)

ACTIVA

	7-11-1946	13-11-1946	21-11-1946	28-11-1946	5-12-1946	12-12-1946	19-12-1946	26-12-1946
Goudvoorraad	21.339	21.316	21.316	21.316	21.460	21.476	21.487	21.733
Onbeschikbaar goudsaldo na herwaardeering van den goudvoorraad (Besluitwet n° 5 van 1-5-1944)...	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493
<i>Totaal van den goudvoorraad...</i>	<i>31.832</i>	<i>31.809</i>	<i>31.809</i>	<i>31.809</i>	<i>31.953</i>	<i>31.969</i>	<i>31.980</i>	<i>32.226</i>
Voorschot aan de Schatkist met het oog op de uitvoering van de accoorden van Bretton Woods :								
Inteekening en storting in goud op de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling	196	196	196	—	—	—	—	—
Buitenlandsche deviezen { op zicht	2.861	3.053	2.911	4.007	4.314	2.947	3.180	3.427
{ op termijn	939	928	1.023	887	898	2.026	2.039	2.222
Vorderingen in Belgische franken op het buitenland	83	80	197	230	155	268	318	451
Handelspapier	2.000	2.241	2.242	2.594	2.842	2.703	2.776	2.891
Papier op België { Uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door den Staat gewaarborgd zijn	2.428	1.797	1.660	1.992	2.226	2.098	2.006	2.022
{ Overheidseffecten	203	198	275	268	64	51	41	40
Voorschotten op overheidsfondsen	246	245	227	199	216	223	206	214
Deel- en pasmunt	1.194	1.234	1.310	852	807	790	719	698
Vorderingen op den Staat :								
Voorschotten aan de Schatkist :								
Certificaten « A » (eigen rekening en Dienst voor Ouderlinge Hulp)	46.366	46.151	45.666	47.407	47.397	47.322	47.501	47.071
Certificaten « C » (soldijen der Geallieerde Legers)	2.933	2.933	2.933	1.411	1.411	1.411	1.032	1.032
Andere vorderingen op den Staat	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064	1.054
Overheidsfondsen	641	641	641	641	641	641	641	637
Gebouwen, materieel en meubelen	146	146	146	146	146	146	146	146
Waarden van de Pensioenkas van het Personeel	250	250	250	250	250	250	250	255
Debiteuren wegens termijnverkoop van deviezen en goud	—	—	—	—	—	—	—	246
Diversen	115	115	123	121	133	137	141	147
Emissiebank te Brussel	93.497	93.081	92.673	93.878	94.517	94.046	94.020	94.779
	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597	64.597
	158.094	157.678	157.270	158.475	159.114	158.643	158.617	159.376

PASSIVA

	7-11-1946	13-11-1946	21-11-1946	28-11-1946	5-12-1946	12-12-1946	19-12-1946	26-12-1946
Bankbiljetten in omloop	72.382	72.154	71.602	71.703	72.502	72.052	71.769	72.165
Rekening-courantsaldi :								
van de Schatkist { Gewone rekening	0,4	2	1	5	2,9	2,0	3,5	1,2
{ Speciale rekening tot inkoop van effecten der Muntsaneeringsleening (wet van 14 October 1945, art. 5, § 2)	821	821	821	1.734	1.734	1.734	1.734	1.734
van anderen	4.133	3.946	4.092	4.286	4.131	4.111	4.374	4.482
<i>Totaal der verbintenissen op zicht...</i>	<i>77.337</i>	<i>76.923</i>	<i>76.516</i>	<i>77.728</i>	<i>78.370</i>	<i>77.899</i>	<i>77.880</i>	<i>78.382</i>
Tijdelijk onbeschikbare rekeningen	737	734	729	726	722	718	713	709
Te leveren deviezen en goud	—	—	—	—	—	—	—	246
Schatkist : Onbeschikbare rekening wegens herwaardeering (besluitwet n° 5 van 1-5-1944)	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493	10.493
Pensioenkas van het Personeel	250	250	250	250	250	250	250	255
Uitgestelde inventarisoperatiën en diversen	572	574	581	579	584	592	595	606
Kapitaal	200	200	200	200	200	200	200	200
Reserves en afschrijvingsrekeningen	437	437	437	437	437	437	437	437
Besluitwet van 6 October 1944 :	90.026	89.611	89.206	90.413	91.056	90.589	90.568	91.328
Oude biljetten over te boeken op tijdelijk onbeschikbare of geblokkeerde rekeningen en niet aangegeven oude biljetten	638	637	634	632	626	622	616	614
Schatkist { Voorloopig fonds in afrekening op het bedrag van de door den Staat verworven biljetten ingevolge art. 1, § 2, van besluitwet van 6 October 1944	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Onbeschikbare rekeningen { Speciale rekening geopend krachtens art. 9 der wet van 14 October 1945	63.430	63.430	63.430	63.430	63.432	63.432	63.433	63.434
	158.094	157.678	157.270	158.475	159.114	158.643	158.617	159.376

II — BUITENLANDSCHE EMISSIEBANKEN

86

Banque de France
(millioenen francs)

DATUM	Gouden munt en muntmateriaal	Dadelijk beschikbare tegoeden in het buitenland	Wisselportefeuille en overheidspapier (1)	In Frankrijk aangekocht verhandelbaar papier (decreet van 17 Juni 1938)	Voor-schotten op effecten	Verhandelbaar Schatkist-papier (conventie van 29-2-40)	Rente-looze voor-schotten aan den Staat (wet van 9 Juni 1857, conventie van 29-3-1878enz.)	Voor-loopige voor-schotten aan den Staat (conventies van 29-9-38, 29-2-40, 9-6-40, 8-6-44, enz.)	Voorloopige voorschotten aan den Staat ter betaling van de onderhoudskosten der Duitische bezettingsstroepen in Frankrijk	Bank-biljetten in omloop	Credit-saldi in rekening-courant	Dek-kings-percentage
1945 Jaargemiddelde (2).....	3) 72.593	(3) 44,4	19.220	14.055	3.624	3) 32.542	10.000	7.268	426.000	542.099	71.444	(3) 11,84
1946 Jaargemiddelde	106.259	19,3	48.976	25.779	4.173	23.558	10.000	20.612	426.000	638.098	56.666	15,29
1945 4 October	75.151	45,8	17.376	14.809	3.956	30.000	10.000	—	426.000	509.306	96.499	12,41
8 November	65.152	47,2	23.422	15.914	4.144	40.000	10.000	—	426.000	534.796	78.061	10,63
6 December	65.152	43,8	26.238	18.403	4.018	40.000	10.000	—	426.000	555.576	64.488	10,51
1946 10 Januari	4) 129.817	(4) 66,9	27.125	20.730	4.005	—	10.000	—	426.000	580.432	65.189	20,11
7 Februari	129.817	66,7	30.952	20.709	4.009	—	10.000	—	426.000	593.891	55.487	19,99
7 Maart	129.817	67,2	32.663	21.780	3.891	—	10.000	4.850	426.000	609.776	49.143	19,70
4 April	129.817	3,1	33.646	22.829	3.861	—	10.000	20.450	426.000	622.816	53.067	19,21
9 Mei	5) 94.817	3,1	43.237	22.935	3.855	35.000	10.000	13.700	426.000	625.580	52.849	13,98
6 Juni	94.817	3,0	46.131	24.399	3.959	35.000	10.000	15.600	426.000	632.398	52.737	13,84
4 Juli	94.817	4,4	44.639	24.998	4.053	35.000	10.000	16.850	426.000	636.706	51.187	13,78
8 Augustus	94.817	4,7	59.325	24.067	4.466	35.000	10.000	1.750	426.000	624.205	59.653	13,86
5 September	94.817	2,9	60.483	26.113	4.632	35.000	10.000	12.100	426.000	648.485	54.512	13,49
10 October	94.817	3,0	64.613	32.977	4.712	35.000	10.000	34.700	426.000	683.219	53.693	12,87
7 November	94.817	2,9	68.742	31.224	5.115	35.000	10.000	55.500	426.000	700.032	57.295	12,52
5 December	94.817	2,8	72.358	37.206	4.621	35.000	10.000	57.100	426.000	715.498	59.071	12,24

Discontorente { huidige : 1 5/8 pCt. sedert 20 Januari 1945.
vorige : 1 3/4 pCt. sedert 17 Maart 1941.

(1) Deze rubriek omvat de gediscoteerde binnenlandse wissels, de door het « Office des Céréales » gegarandeerde wissels en, met ingang van 8 November 1945, het gediscoteerd papier op het buitenland.

(2) Gemiddelde berekend naar de weekstaten der eerste vijf en der laatste vijf maanden.

(3) Zonder inachtneming van den weekstaat van 27 December.

(4) Herwaardeering van den goudvoorraad op de basis van 134.027,90 Fr. fr. per kilogram fijn goud alsmede van de beschikbare deviezen op de basis van den aankooprijks toegepast door het Wisselstabilisatiefonds met ingang van 26 December 1945.

(5) Krachtens de nieuwe overeenkomst afgesloten tusschen de Schatkist en de Banque de France en goedgekeurd tijdens de laatste zitting van den Ministerraad, zal de Bank aan het Stabilisatiefonds voor de wisselkoersen iets meer dan 260 ton goud ter waarde van fr 35 milliard overmaken. Als tegenwaarde van deze overdracht zal de Banque de France een niet rentedragenden Schatkistbon ontvangen. Hierdoor zal de goudvoorraad tot ca. fr 95 milliard gedaald zijn.

Bank of England
(duizenden £)

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het « Banking Department »				Bankbiljetten in omloop (Issue Department)	Toegelaten bedrag voor den biljetten-omloop (1)	Deposito's (Banking Department)				Verhouding van den metaalvoorraad van het Bank. Department tot het saldo van zijndeposito's pCt.
	Goud (Issue Department)	Gouden en zilveren munt (Banking Department)	Door den Staat gewaarborgde fondsen	Disconto en voor-schotten	Andere waarden	Totaal			Openbare organen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1945 Jaargemiddelde.	245	961	251.841	9.214	14.978	276.033	1.284.388	1.310.577	12.781	217.876	55.063	285.720	9,6
1946 Jaargemiddelde.	248	(3) 1.080	260.197	15.588	18.308	294.093	1.358.271	1.402.885	12.626	254.701	53.970	321.297	14,4
1945 10 October ...	248	301	275.205	4.261	11.492	290.958	1.330.204	1.350.000	25.060	211.756	56.818	293.634	6,9
7 November	248	454	258.255	10.933	17.046	286.234	1.326.353	1.350.000	18.223	221.248	53.397	292.868	8,3
5 December	248	364	274.105	6.904	13.682	294.691	1.336.550	1.350.000	14.774	219.023	57.163	290.965	4,8
1946 9 Januari	248	311	284.830	10.789	13.880	309.499	1.358.847	1.400.000	11.645	262.215	59.473	333.333	12,5
6 Februari	248	538	205.875	2.642	20.082	228.599	1.333.802	1.400.000	12.974	207.897	56.746	277.617	24,1
6 Maart	248	966	201.905	14.223	15.476	231.604	1.324.001	1.400.000	19.275	217.616	53.470	290.361	26,6
10 April	248	726	183.510	39.551	15.083	238.144	1.338.754	1.400.000	14.548	215.822	52.287	282.657	22,0
8 Mei	248	1.229	214.725	17.795	18.311	250.831	1.343.104	1.400.000	14.096	226.042	51.183	291.321	20,0
5 Juni	248	1.667	254.570	15.671	16.802	288.958	1.354.035	1.400.000	8.110	254.569	54.241	316.920	15,1
10 Juli	248	1.610	247.823	9.977	15.416	273.216	1.369.722	1.400.000	6.970	224.864	55.319	287.153	11,2
7 Augustus	248	1.276	274.198	18.282	22.502	314.982	1.390.988	1.400.000	13.910	241.100	52.155	307.165	3,4
4 September	248	1.025	275.746	11.145	17.829	304.720	1.367.450	1.400.000	10.105	251.353	58.624	320.082	10,6
9 October	248	1.107	280.491	11.247	17.293	309.031	1.361.866	1.400.000	10.354	267.569	52.893	330.816	11,9
6 November	248	1.029	283.036	12.023	27.733	322.792	1.365.106	1.400.000	19.490	266.749	54.883	341.122	10,6
4 December	248	(2) 1.073	298.463	20.834	16.569	335.866	1.375.670	1.400.000	9.839	279.573	54.131	343.543	8,4

Discontorente { huidige : 2 pCt. sedert 26 October 1939.
vorige : 3 pCt. sedert 28 September 1939.

(1) Excl. de biljetten uitgegeven als tegenwaarde van het goud.

(2) Met ingang van 13 November 1946 luidt deze rubriek : « Munten ».

(3) Gemiddelde der eerste vijf en veertig staten. Gemiddelde der laatste zeven staten : 1131.

Nederlandsche Bank

(miljoenen guldens)

DATUM	Gouden munt en gouden munt-materiaal	Binnenlandsche wissels, promessen, enz.	Papier op het buitenland	Correspondenten in het buitenland	Buitenlandsche betaalmiddelen (excl. pas-munt)	Beleeningen op effecten, goederen en ceelen	Diverse activa	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courantsaldi				Totaal der onmiddellijk opvraagbare verbintenissen
									Particulieren		's Rijks Schatkist		
									geblokkeerde saldi	andere saldi	speciale rekening	andere saldi	
1945 Jaargemidd.	818	28,4	4.436	48,6	18,3	138	32,0	3.744	921	105	716	5.486	
1946 Jaargemidd.	708	0,4	4.436	122,1	15,5	160	39,5	(1) 278 (2) 2.307	230	620	108	1.460	5.003
1945 8 October ..	713	0,1	4.431	56,3	14,5	134	55,2	855 398	1.708	247	105	1.686	4.999
5 November ..	713	0,1	4.431	74,1	14,4	142	36,7	521 830	739 (3) 398	105	2.400	5.002	
10 December ..	713	0,1	4.431	74,2	14,1	138	72,3	344 1.162	492 (3) 431	105	2.520	5.050	
1946 7 Januari ..	713	0,2	4.452	70,3	14,0	140	70,8	322 1.442	532	327	105	2.238	4.966
4 Februari ..	713	—	4.455	207,3	15,3	144	89,4	308 1.812	405	560	106	1.835	5.026
4 Maart	713	—	4.454	164,2	15,2	180	66,7	302 2.029	177	551	108	1.797	4.962
8 April	713	1,1	4.431	212,2	15,8	157	35,0	292 2.186	(4) 467	586	106	1.467	5.104
6 Mei	713	1,2	4.431	207,6	15,9	157	15,3	279 2.260	(4) 614	730	106	1.122	5.111
11 Juni	713	1,0	4.431	108,2	15,6	172	18,5	277 2.324	(4) 152	662	108	1.503	5.025
8 Juli	713	0,1	4.431	78,2	15,2	158	27,7	275 2.391	(4) 134	643	103	1.434	4.985
5 Augustus ..	713	0,1	4.431	53,2	15,6	156	32,2	274 2.466	(4) 124	635	109	1.349	4.957
9 September ..	698	—	4.431	73,3	15,6	159	40,9	273 2.503	(4) 160	672	110	1.264	4.982
7 October	699	—	4.431	122,0	15,5	160	21,2	262 2.555	(4) 105	679	110	1.268	4.979
4 November ..	699	—	4.431	75,7	15,5	162	27,6	261 2.628	(4) 122	689	110	1.137	4.947
9 December ..	700	—	4.431	66,0	15,8	154	40,0	260 2.655	(4) 134	558	110	1.217	4.934

Discontorente { huidige 2 1/2 pCt. sedert 27 Juni 1941.
vorige : 3 pCt. sedert 29 Augustus 1939.

- (1) Oude uitgiften.
(2) Nieuwe uitgifte.
(3) Incl. de saldi waarover alleen bij giro mag worden beslist, hetzij 19 miljoen per 5 November 1945 en 51 miljoen per 10 December 1945.
(4) Waarvan geblokkeerde saldi der banken : 326 miljoen per 8 April, 514 miljoen per 6 Mei, 65 miljoen per 11 Juni, 80 miljoen per 8 Juli, 67 miljoen per 5 Augustus, 100 miljoen per 9 September, 55 miljoen per 7 October, 70 miljoen per 4 November, 90 miljoen per 9 December.

Banque Nationale Suisse

(miljoenen Zwitsersche franken)

DATUM	Goudvoorraad	Dadelijk beschikbaar tegoeden in het buitenland	Binnenlandsche wissels	Voorschotten op onderpand	Binnenlandsche correspondenten	Bankbiljetten in omloop	Andere onmiddellijk opvraagbare verbintenissen	Dekkingspercentage
1945 Jaargemiddelde.	4.689	117,3	184,1	19,7	7,3	3.527	1.276	100,06
1946 Jaargemiddelde.	4.817	172,5	55,7	36,7	11,1	3.641	1.225	102,56
1945 6 October	4.695	134,7	249,7	17,8	5,5	3.618	1.262	98,97
7 November	4.805	107,4	269,9	16,9	7,8	3.669	1.323	98,42
7 December	4.774	127,8	86,4	25,5	8,1	3.696	1.111	101,98
1946 7 Januari	4.778	166,7	101,1	24,3	6,9	3.712	1.138	101,94
7 Februari	4.735	184,9	80,0	23,6	5,8	3.550	1.259	102,31
7 Maart	4.712	207,3	115,5	20,3	8,4	3.531	1.306	101,70
6 April	4.757	180,4	69,0	24,4	8,4	3.560	1.260	102,42
7 Mei	4.764	178,5	31,5	41,7	9,6	3.536	1.272	102,79
7 Juni	4.776	174,9	28,5	37,9	8,2	3.522	1.278	103,14
6 Juli	4.770	208,6	28,2	39,5	8,8	3.583	1.247	103,10
7 Augustus	4.845	176,8	27,3	32,1	9,6	3.597	1.256	103,49
7 September	4.834	183,8	27,6	31,5	11,6	3.653	1.192	103,57
7 October	4.850	153,5	24,6	34,4	7,9	3.743	1.088	103,58
7 November	4.929	151,5	83,7	34,9	9,3	3.822	1.142	102,33
7 December	4.950	146,4	56,0	51,0	9,9	3.857	1.108	102,66

Discontorente { huidige : 1 1/2 pCt. sedert 26 November 1936.
vorige : 2 pCt. sedert 9 September 1936.

Federal Reserve Banks

(millioenen \$)

DATUM	Reserves van goudcertificaten			Andere reserves	Nationale overheidsfondsen	Bankbiljetten in omloop (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkingspercentage
	Goudcertificaten op de Schatkist	Fonds tot wederinkoop van biljetten (F. R. N.)	Totaal					
1945 Jaargemiddelde.	17.404	688	18.092	240	21.350	23.139	16.977	45,1
1946 Jaargemiddelde.	17.344	773	18.117	297	23.213	24.328	17.558	43,3
1945 10 October	17.117	750	17.867	227	23.272	24.137	17.491	42,9
7 November	17.114	760	17.874	231	23.078	24.298	17.309	43,0
5 December	17.127	765	17.892	227	23.525	24.430	17.554	42,6
1946 9 Januari	17.089	802	17.891	278	23.859	24.485	17.886	42,2
6 Februari	17.189	794	17.983	349	23.227	24.149	17.659	43,0
6 Maart	17.307	772	18.079	346	22.526	24.126	17.210	43,7
10 April	17.354	745	18.099	316	22.232	24.011	16.827	44,3
8 Mei	17.346	749	18.095	304	22.732	23.964	17.227	43,9
5 Juni	17.344	747	18.091	265	22.780	24.114	17.256	43,7
10 Juli	17.341	771	18.112	271	23.394	24.282	17.670	43,2
7 Augustus	17.352	752	18.104	298	23.593	24.318	17.776	43,0
4 September	17.330	766	18.096	291	23.387	24.457	17.469	43,2
9 October	17.342	780	18.122	280	23.502	24.552	17.422	43,2
6 November	17.458	780	18.238	270	23.515	24.689	17.436	43,3
4 December	17.521	786	18.307	257	23.888	24.844	17.818	42,9

Discontorente { huidige : 1 pCt. sedert 25 April 1946.
vorige : 0,50 pCt. sedert 10 October 1942.

Sveriges Riksbank

(millioenen Kr.)

TIJDVAK (jaargemiddelde of einde maand)	Goudvoorraad (1)	Zweedsche Staatsfondsen en obligaties	Wissels betaalbaar in Zweden en voorschotten in rekening-courant	Vreemde Staatsfondsen, wissels betaalbaar in het buitenland en opdraagbaar tegoed bij vreemde banken en bankiers	Regularisatie-rekeningen voor het goud en de devisa's	Fondsen ter beschikking van den Dienst der Staatsschuld	Diverse activa	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courantsaldi				Diverse passiva	Totaal emissierecht (2)	Verhouding in pCt. (3)	
									Staatsinstellingen	Handelsbanken	Andere deponanten	Totaal			van den metaalvoorraad tot de biljetten-circul.	van den metaalvoorraad tot het emissierecht
1945 Jaargemiddelde	1.050	335	30,2	739	710	937	260	2.475	723	191	30,7	944	216	3.043	80,83	65,73
1946 Jaargemiddelde	1.020	321	66,8	996	733	835		2.556	872	100	107,0	1.079	2.959	67,90	58,83	
1945 October	1.046	220	21,7	847	729	983	293	2.567	697	163	20,3	880	268	3.017	77,66	66,06
November	1.046	393	42,3	940	737	1.038	308	2.546	1.049	38	44,8	1.131	354	3.245	78,28	61,41
December	1.062	434	32,3	856	716	1.066	302	2.782	831	80	41,4	953	301	3.249	72,77	62,31
1946 Januari	1.060	217	68,1	895	714	1.037	297	2.587	897	47	37,6	982	261	3.104	78,04	65,05
Februari	1.060	207	42,2	940	718	1.006	323	2.506	953	43	30,2	1.026	239	3.039	80,57	66,44
Maart	1.054	211	27,6	978	713	996	311	2.507	891	103	29,9	1.024	235	3.052	80,12	65,82
April	1.048	166	24,7 (4)	1.042	703	1.114 (5)	248	2.459	1.003	162 (6)	117,9	1.283 (7)	604	3.085	81,27	64,76
Mei	1.043	210	59,1 (4)	1.071	706	1.025 (5)	232	2.453	1.163	32 (6)	108,6	1.304 (7)	589	3.174	81,03	62,63
Juni	1.042	185	44,0 (4)	1.137	712	766 (5)	213	2.495	897	62 (6)	114,1	1.074 (7)	524	3.202	79,54	61,99
Juli (*)	1.036	179	27,0 (4)	1.121	793	767 (5)	194	2.450	838	195 (6)	105,9	1.138 (7)	530	2.866	69,10	59,07
Augustus	1.046	183	30,4 (4)	1.076	805	754 (5)	186	2.534	797	105 (6)	108,9	1.011 (7)	535	2.838	67,41	60,19
September	1.040	273	39,2 (4)	1.037	815	832 (5)	192	2.606	835	133 (6)	111,9	1.080 (7)	543	2.890	65,17	58,76
October	1.035	140	50,1 (4)	916	820	821 (5)	245	2.622	582	188 (6)	102,0	872 (7)	533	2.648	64,45	63,82
November	939	336	217,1 (4)	901	765	810 (5)	189	2.576	901	47 (6)	98,0	1.046 (7)	535	2.834	59,56	54,15
December	839	1.544	172,0 (4)	712	(8) 532	93 (5)	415	2.877	706	84 (6)	84,5	875 (7)	555	3.092	47,65	44,34

Discontorente { huidige : 2 1/2 pCt. sedert 9 Februari 1945.
vorige : 3 pCt. sedert 29 Mei 1941.

- (1) De metaaldekking bestaat uit het geheele goudbezit onverschillig of het in Zweden of in het buitenland berust.
(2) Het emissiecijfer is vastgesteld op de metaaldekking plus een bijkomende dekking gevormd door sommige activa-posten. In geval deze bijkomende dekking het cijfer van de gouddekking vermeerderd met 350 millioen te boven gaat, wordt de dekking vastgesteld op het dubbel van de gouddekking plus 350 millioen. De metaaldekking wordt geraamd op basis van den goudprijs van den dag.
(3) Voor het berekenen der verhoudingen wordt de metaaldekking geraamd op basis van den goudprijs van den dag.
(4) Hierin is een deel der oude rubriek « Diverse activa » begrepen.
(5) Alle andere activa.
(6) Hierin is een deel der oude rubriek « Diverse passiva » begrepen.
(7) Alle andere passiva.
(8) Met ingang van December 1946 uitsluitend « Meerwaarde van goud ».
(*) Reevaluatie van de Zweedsche Kroon : 13 Juli 1946.

Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken (per 15 December 1946)

	Sedert	pCt.		Sedert	pCt.
België	19 December 1946	3,— (1)	Nederland	27 Juni 1941	2,50
Bulgarije	14 Augustus 1946	4,50	Noorwegen	9 Januari 1946	2,50
Denemarken	15 Januari 1946	3,50	Portugal	12 Januari 1944	2,50
Finland	3 December 1934	4,—	Rosmenisch	8 Mei 1944	4,—
Frankrijk	20 Januari 1945	1,625	Spanje	1 December 1938	4,—
Griekenland	16 Augustus 1946	10,—	Tsjechoslowakije	28 October 1945	2,50
Groot-Brittannië	26 October 1939	2,—	Turkije	1 Juli 1933	4,—
Hongarije	1 Augustus 1946	7,—	U. S. S. R.	1 Juli 1936	4,—
Indië	23 November 1935	3,—	Vereenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York)	25 April 1946	1,—
Italië	11 September 1944	4,—	Zweden	9 Februari 1945	2,50
Joegoslavië	1 Augustus 1946	2,50	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Japan	21 Juli 1941	3,50			

(1) Disconto der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Disconto der andere accepten : 3 1/4 pCt. Disconto der vooraf door de Nationale Bank van België geveerde bankaccepten uit hoofde van goederenin- of -uitvoer : 2 1/2 pCt.

III — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL

Staten in duizenden Zwitsersche goudfranken

[eenheden van 0,29032258... g fijn goud (art. 5 der statuten)]

	31 October 1946		30 November 1946		31 December 1946	
ACTIVA						
		pCt.		pCt.		pCt.
I. Goud in baren en munten	123.042	27,1	122.998	27,0	97.125	21,3
II. Kasmiddelen :						
In de Bank en in rekening-courant bij andere banken	4.095	0,9	5.868	1,3	8.822	1,9
III. Rentegevende call-gelden	141	0,0	140	0,0	142	0,0
IV. Herdiscontopapier :						
1. Handelswissels en bankaccepten	5.204	1,1	5.150	1,1	8.918	2,0
2. Schatkistpapier	1.159	0,3	451	0,1	17.462	3,8
	6.363		5.601		26.380	
V. Rentegevende termijngelden :						
1. Op ten hoogste 3 maanden	5.849	1,3	9.406	2,1	10.506	2,3
2. Van 3 tot 6 maanden	—	—	—	0,3	3.195	0,7
3. Met meer dan 6 maanden looptijd	—	—	1.419	—	1.424	0,3
			10.825		15.125	
VI. Effecten, beleggingen en diverse vorderingen :						
1. Schatkistpapier	25.692	5,7	25.727	5,7	24.123	5,3
2. Andere effecten, beleggingen en diverse vorderingen ..	288.889	63,6	284.215	62,4	283.407	62,0
	314.591		309.942		307.530	
VII. Andere activa	34	0,0	74	0,0	1.783	0,4
<i>Totaal activa...</i>	454.115	100,0	455.448	100,0	456.907	100,0

PASSIVA

I. Kapitaal :							
Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche goudfranken ieder	500.000		500.000		500.000		
Aandelen met 25 pCt. volgestort	125.000	27,5	125.000	27,5	125.000	27,4	
II. Reserves :							
1. Wettelijke reserve	6.527		6.528		6.528		
2. Algemeen reservefonds	13.343		13.343		13.343		
	19.871	4,4	19.871	4,4	19.871	4,4	
III. Langlopende deposito's :							
1. Deposito's op de Trustrekening der Annulteiten	152.667	33,6	152.667	33,5	152.667	33,4	
2. Deposito der Duitsche regeering	76.334	16,8	76.334	16,8	76.334	16,7	
	229.001		229.001		229.001		
IV. Kortlopende en dadelijk opvraagbare deposito's :							
(diverse munten)							
1. Circulatiebanken voor eigen rekening :							
Dadelijk opvraagbaar	2.989	0,7	4.403	1,0	5.619	1,2	
2. Circulatiebanken voor rekening van andere deposanten :							
Dadelijk opvraagbaar	633	0,1	633	0,1	633	0,1	
3. Andere deposanten :							
a) Op ten hoogste 3 maanden	88	0,0	88	0,0	88	0,0	
b) Dadelijk opvraagbaar	488	0,1	513	0,1	509	0,1	
	576		601		597		
V. Kortlopende en dadelijk opvraagbaar deposito's (goud) :							
a) Op ten hoogste 3 maanden	244	0,1	244	0,1	244	0,1	
b) Dadelijk opvraagbaar	20.486	4,5	20.435	4,5	18.710	4,1	
	20.730		20.679		18.954		
VI. Diversen	55.313	12,2	55.260	12,1	57.232	12,5	
<i>Totaal passiva...</i>	454.115	100,0	455.448	100,0	456.907	100,0	

Nota: In deze staten zijn niet begrepen het *earmarked* goud van Circulatiebanken en de fondsen aangehouden voor den Dienst der Internationale Leeningen, waarvan de Bank voor Internationale Betalingen mandataris, trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL

(De gegevens vergezeld van het letterteeken « v » zijn als voorloopig te beschouwen)

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

	Tab.		Tab.
GELDMARKT		PRODUCTIE	
I — Rentetarief voor disconto en beleeningen	2	I — Steenkolenmijnen en metaalbedrijven	55
II — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	II — Diverse producties	56
VALUTAMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN		III — Electriciteit	58
I — Noteering der edele metalen	9	IV — Gas	59
II — Officieele wisselkoersen	10	VERBRUIK	
KAPITAALMARKT		I — Verbruiksindexcijfers	65
I — Noteeringen van enkele overheidsfondsen	14	II — Tabaksverbruik	66
II — Maandindexcijfers der noteeringen ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15	III — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land	67
III — Omzet ter Beurze van Brussel	15	VERVOER	
IV — Noteering en rendement van de voornaamste obligatietypen	16	I — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen	70
V — Emissies van de Belgische en Congolesche nijverheids- en handelsvennootschappen	17	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven	
Retrospectief overzicht		b) wagens aan de nijverheid geleverd	
Detail der emissies :		c) verkeer :	
December 1946		1° algemeen spoorwegvervoer	
Ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal		2° zware goederen :	
VI — Leeningen uitgegeven door de Overheid	18	A) gezamenlijk vervoer	
VII — Bankoperaties van het Gemeentekrediet	19	B) binnenlandsch vervoer	
VIII — Hypotheekinschrijvingen	20	II — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen ..	70
RIJKSFINANCIEN		III — Havenverkeer	71
I — Opbrengst van de belastingen	26	a) Antwerpen	
II — Kwartaalstaat van het Fonds tot delging der Staatsschuld	27	b) Gent	
INKOMEN EN SPAREN		BUITENLANDSCHE HANDEL	
I — Rendement der Belgische naamloze vennootschappen	30	Samenvatting aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons :		WERKLOOSHEID	
December 1946		Aantal gecontroleerde werklozen	81
Retrospectief overzicht		BANKSTATISTIEKEN	
II — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas ..	31	I — België :	
a) Inlagen op particuliere spaarboekjes		Weekstaten van de Nationale Bank van België	85
b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas		II — Buitenlandsche emissiebanken :	
LOOP DER ZAKEN		Staten	86
I — Verrekenkamers	35	Banque de France	
II — Postchèque- en giroverkeer	36	Bank of England	
		Nederlandsche Bank	
		Banque Nationale Suisse	
		Federal Reserve Banks	
		Sveriges Riksbank	
		Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken	
		III — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel	87

Abonnementsprijs per jaargang { fr 250 voor België.
fr 300 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in hare boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen: de Nederlandsche of de Fransche.
